

**A Mura mente (HUBF20043)
kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
fenntartási terve**

Zalaegerszeg–Csopak
2021

Készítette:

Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság

8229 Csopak, Kossuth u. 16.

Tel: 06-87-555-260 Fax: 06-87-555-261

E-mail: bfnp@bfnp.hu

Web: <https://www.bfnp.hu>

Környezeti Projekt Kft.

9462 Völcsej, Fő u. 126.

Tel: 06-20-2242432

E-mail: kornyezetiprojekt@gmail.com

Felelős tervező

Dr. Király Gergely

Vezető szakértő

Dr. Király Gergely

Közreműködő szakértők

Lelkes András

Magyari Máté

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv.....	5
1. A terület azonosító adatai	6
1.1. Név	6
1.2. Azonosító kód	6
1.3. Kiterjedés	6
1.4 A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	6
1.5. Érintett települések.....	7
1.6. Egyéb védeltségi kategóriák.....	8
1.7. Tervezési és egyéb előírások.....	8
2. Veszélyeztető tényezők	11
3. Kezelési feladatok meghatározása	21
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	21
3.2. Kezelési javaslatok	23
3.2.1. Élőhelyek kezelése	26
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	39
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	39
3.2.4. Kutatás, monitorozás	41
3.2.5. Mellékletek.....	42
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében.....	52
3.3.1. Agrártámogatások	52
3.3.2. Pályázatok	55
3.3.3. Egyéb.....	57
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	57
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	57
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	57
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	58

II. A Natura 2000 fenntartási terv készítését megalapozó dokumentáció.....	61
1. A tervezési terület alapállapot jellemzése	62
1.1. Környezeti adottságok.....	62
1.1.1. Éghajlati adottságok	62
1.1.2. Vízrajzi adottságok.....	62
1.1.3. Talajtani adottságok	62
1.2. Természeti adottságok.....	63
1.2.1. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelyek.....	66
1.2.2. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű növényfajok	75
1.2.3. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű állatfajok	75
1.2.4. A tervezési területen előforduló egyéb jelentős fajok.....	89
1.3. Területhasználat	91
1.3.1. Művelési ág szerinti megoszlás.....	91
1.3.2. Tulajdoni viszonyok.....	91
1.3.3. Területhasználat és kezelés	91
2. Felhasznált irodalom	95
3. Térképek.....	97

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Mura mente kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
-------------------------	--

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUBF20043
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	2145,40 ha
--------------------------------	------------

1.4 A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1. Jelölő élőhelyek

A jelölő élőhelyek és fajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának 2020. évi változatát vettük alapul.

- 3130 Oligo-mezotróf állóvizek *Littorelletea uniflorae* és/vagy *Isoeto-Nanojuncetea* vegetációval
- 3150 Természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel
- 3270 Iszapos partú folyók részben *Chenopodium rubri*, és részben *Bidention* növényzettel
- 6430** Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai
- 6440 *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei
- 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
- 7230** Mészkedvelő üde láp- és sásrétek
- 91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- 91F0 Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*)
- 91L0 Illír gyertyános-tölgyesek (*Erythronion-Carpinion*)

*kiemelt jelentőségű jelölő élőhely

**az élőhelytípus az aktuális terepi felmérések alapján töredékes, a térképezés léptékében meg nem jeleníthető előfordulású, javasoljuk annak jelölő helyett nem jelölő kategóriába történő átsorolását

1.4.2. Jelölő fajok

Erdei szitakötő (Zöld folyami-szitakötő) (*Ophiogomphus cecilia*)
Felpillantó küllő (*Gobio uranoscopus*)
Halványfoltú küllő (*Gobio albipinnatus*)
Csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*)
Nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)
Skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)
Homoki küllő (*Gobio kessleri*)
Lápi póc (*Umbra krameri*)
Leánykancér (*Rutilus pigus*)
Magyar bucó (*Zingel zingel*)
Nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)
Német bucó (*Zingel streber*)
Réti csík (*Misgurnus fossilis*)
Selymes durbincs (*Gymnocephalus schraetzer*)
Széles durbincs (*Gymnocephalus baloni*)
Törpecsík (*Sabanejewia aurata*)
Vágó csík (*Cobitis taenia*)
Vöröshasú unka (*Bombina bombina*)
Mocsári teknős (*Emys orbicularis*)
Eurázsiai hód (*Castor fiber*)
Közönséges vidra (*Lutra lutra*)

1.4.3. Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű fajok

Hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*)
Lápi szitakötő (Lápi álarcos-szitakötő) (*Leucorrhinia pectoralis*)
Díszes légivadász (*Coenagrion ornatum*)
Sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*)
Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)
Szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*)
Nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)

1.5. Érintett települések

Település	Megye	Érintett terület		A település területének érintettsége (%)
		(ha)	(%)	
Letenye	Zala	732,47	34,14	17,54
Molnári	Zala	165,90	7,73	8,92
Murakeresztúr	Zala	226,95	10,58	19,38
Murarátka	Zala	105,06	4,90	8,73
Muraszemenye	Zala	559,11	26,06	34,62
Tótszerdahely	Zala	355,91	16,59	28,96
Összesen:		2145,40	100,00	

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Átfedés (ha)	Átfedés (%)	Kapcsolódó jogszabály száma
országos jelentőségű védett terület	308/TK/07	Mura-menti Tájvédelmi Körzet	1902,36	88,67	10/2007. (III. 30.) KvVM rendelet a Mura-menti Tájvédelmi Körzet létesítéséről
ökológiai hálózat magterület övezete	MT	–	2062,10	96,12	2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről
ökológiai hálózat ökológiai folyosó övezete	PT	–	2,10	0,10	2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A Mura-menti Tájvédelmi Körzet természetvédelmi kezelési tervét a 10/2007. (III. 30.) KvVM rendelet 3. számú melléklete tartalmazza.

1.7.2. Településrendezési eszközök

Letenye, szabályozási terv és helyi építési szabályzat – 2011 (teljes területre vonatkozó tervlapot tartalmaz), 5/2011. (III. 17.) rendelet

Molnári, szabályozási terv és helyi építési szabályzat – 2008 (teljes területre vonatkozó tervlapot tartalmaz), 14/2008 (VIII.29.) rendelet

Murakeresztúr, szabályozási terv és helyi építési szabályzat – 2001 (teljes területre vonatkozó tervlapot tartalmaz), 6/2001. (IX.13.) rendelet

Murarátka, szabályozási terv – 2000 (teljes területre vonatkozó tervlapot tartalmaz), 13/2000.(XII.15.) rendelet

Muraszemenye, településrendezési terv – 2007 (teljes területre vonatkozó tervlapot tartalmaz), 1/2007 (I. 3.) rendelet

Muraszemenye, M70 autóút hrsz. 045/2 - hrsz. 085 - hrsz. 044/2 - hrsz. 074/3 közutak által határolt terület, szabályozási terv és HÉSZ – módosítás – 2011, 8/2011. (XII. 5.) rendelet. Tótszerdahely, szabályozási terv és helyi építési szabályzat – 2007 (teljes területre vonatkozó tervlapot tartalmaz), 6/2007 (IV.26.) rendelet

1.7.3. Körzeti erdőtervek

Letenyei Erdőtervezési Körzet Erdőterve (érvényes 2014.01.01-2023.12.31) (60/2013. (VII. 19.) VM rendelet 9. melléklet alapján, az erdőtervezést indító határozat ZAG/01/1283/2014), érintett település: Letenye, Muraszemenye, Murarátka, Tótszerdahely.

Surdi Erdőtervezési Körzet:A körzeti erdőterv 2021.01.15-én kelt határozattal került megújításra, a határozat száma NFK-002016/001/2021., a következő körzeti erdőtervezés alapján kiadott határozat véglegessé válásáig érvényes; érintett település: Molnári, Murakeresztúr.

1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek

A tervezési terület az 505-ös kódszámú Zalai-dombsági vadgazdálkodási tájegységben található, a vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási tervét a 12/2018. (VIII. 3.) AM rendelet hirdette ki.

A terület hat vadászterületet érint, valamennyi vadgazdálkodási üzemterve 2037. február 28-ig hatályos:

- 20-200450-505 kódszámú vadászterület (a vadászterület határait megállapító határozat száma: ZAH/020/979-2/2016.), vadászatra jogosult a Vöröcsök Vadásztársaság (8873 Muraszemenye, Rákóczi u. 5.)

- 20-200510-505 kódszámú vadászterület (a vadászterület határait megállapító határozatok száma: 29.4/1544-10/2009, ZAH/020/878-519/2017.), vadászatra jogosult a Zalaerdő Zrt. (8800 Nagykanizsa, Múzeum tér 6.) (az üzemtervet jóváhagyó határozat száma ZA-05/ZAH/020/519-7/2019).

- 20-202350-505 kódszámú vadászterület (a vadászterület határait megállapító határozat száma: ZAH/020/1003-3/2016.), vadászatra jogosult a Venatus Vadásztársaság (8868 Letenye, Fenyő u.8.)

- 20-202360-505 kódszámú vadászterület (a vadászterület határait megállapító határozat száma: ZAH/020/1014-3/2016.), vadászatra jogosult a Kisberkes Földtulajdonosi Vadásztársaság (8864 Tótszerdahely Petőfi u. 10.)

- 20-202370-505 kódszámú vadászterület (a vadászterület határait megállapító határozat száma: ZAH/020/1005-3/2016.), vadászatra jogosult a Hunor-2000 Vadásztársaság (8904, Zalaegerszeg Andrásida u. 4/A.)

- 20-202450-505 kódszámú vadászterület (a vadászterület határait megállapító határozat száma: ZAH/020/1006-2/2016.), vadászatra jogosult az Erdőgazdasági Dolgozók Vadásztársasága (8800 Nagykanizsa, Múzeum tér 6.)

1.7.5. Vízgyűjtő-gazdálkodási terv

A tervezési terület a 3-1. Mura vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési alegységhez tartozik: Mura alegység Vízgyűjtő-Gazdálkodási Terv – 2015.

(elérhető: http://www.vizugy.hu/vizstrategia/documents/A107DFCF-487D-4A54-8E9B-7A09DC0156BE/VGT2_3_1_Mura_vegleges.pdf)

Az Országos Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervet a 1155/2016. (III.31) Korm. határozat tartalmazza.

1.7.6. Halgazdálkodási tervek

- Horgászegyesületek Zala Megyei Szövetsége halgazdálkodási terve (Fényesi-víz)
- Letenyei Sporthorgászok Egyesülete halgazdálkodási terve (Hosszúvíz)
- Kerkaszentkirályi Kerka Horgász Egyesület halgazdálkodási terve (Kerka)
- Horgászegyesületek Zala Megyei Szövetsége halgazdálkodási terve (Mura)
- Murakeresztúri Horgászegyesület halgazdálkodási terve (Kollátszegi-kavicsbányató)
- D.K.B. Muraszemenye Horgászegyesület halgazdálkodási terve (Muraszemenyei-bányatavak)
- Szúnyog Horgászegyesület halgazdálkodási terve (Tótszerdahelyi Kavicsbánya-tó)

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége H=nagy M=közepes L=kis jelentőségű	Érintett terület aránya a jelölő érték szempontjából (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A területen belül ható veszélyeztető tényezők				
A01	Mezőgazdasági művelés alá vonás (kivéve lecsapolás és égetés)	M	4	A tényező a síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (6430), <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510) élőhelyeket veszélyeztet, a már regenerálódott növényzetű foltok ismételt szántóföldi művelésbe vonásával. A réttársulások megszűnése élőhelyvesztéssel fenyegeti a nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) és cserjeirtások esetén, a sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>) állományait.
A06	Gyepművelés felhagyása (pl. legeltetés vagy kaszálás megszüntetése)	H	25	A tényező a síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (6430), <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), a sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510) élőhelyeket veszélyeztet, azok fajösszetételének (elgyomosodásának, benádasodásának) és élőhely- szerkezetének teljes megváltozásán keresztül. A réttársulások megszűnése élőhelyvesztéssel fenyegeti a nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) és cserjeirtások esetén, a sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>) állományait.
A09	Intenzív legeltetés vagy túllegeltetés	L	5	A tényező az aljnövényzet és állományszerkezet átalakulása, leromlása miatt a <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510) élőhelyeket veszélyeztet. A veszélyeztető tényező hatása – a fenti jelenségen keresztül – kiterjed az érintett jelölőnek javasolt fajokra is, így a sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>), a nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) és a hasas

				törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>) állományaira.
A26	Felszíni vagy felszín alatti vizek diffúz szennyezését okozó mezőgazdasági tevékenységek	L	10	A tényező a síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (6430), <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), valamint a sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510) élőhelyeket veszélyezteti az eutrofizáció révén, azok fajösszetételének és élőhelyszerkezetének megváltozásán keresztül. A lápi vizek és magassásosok eutrofizációja fenyegeti a hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>), a réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>) és lápi póc (<i>Umbra krameri</i>) élőhelyeit és ezáltal azok állományait is.
B03	Erdőfelújítás idegenhonos, vagy tájidegen fajokkal vagy azok betelepítése (beleértve az új fajokat és GMO-kat)	L	3	A tényező az enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőrös (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (91E0*), valamint a keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0) élőhelyeket veszélyezteti, azok néhány állománya fajösszetételének és élőhelyszerkezetének megváltozásán keresztül.
B06	Fakitermelés (kivéve tarvágás)	M	20	A tényező az enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőrös (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (91E0*), valamint a keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0) és az illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>) (91L0) élőhelyeket veszélyezteti, mert az esetenként elhúzódó, egy hektárt meghaladó véghasználatok homogénné teszik az állománystruktúrát, illetve hozzájárulhatnak az erdőtársulások karakterfajainak visszaszorulásához. Az őshonos

				fafajú erdők véghasználata a fentiekén keresztül veszélyezteti az idősebb erdőkhez kötődő nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>), nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), csonkafülű denevér (<i>Myotis emarginatus</i>) és nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>) állományait.
B07	Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmeléket is	L	10	A véghasználatokban és az egészségügyi termelésekben a holtfa kivétele kedvezőtlenül befolyásolja az enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (91E0*), a keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmenion minoris</i>) (91F0), az illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>) (91L0) élőhelyek állományszerkezetét, valamint a holtfához vagy odvas fákhöz kötődő nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>), nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), csonkafülű denevér (<i>Myotis emarginatus</i>) és nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>) állományait veszélyezteti.
B08	Idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát)	M	30	A tényező az enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (91E0*), a keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmenion minoris</i>) (91F0), az illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>) (91L0) élőhelyek állományszerkezetét homogenizálja, továbbá hozzájárulhat az erdőtársulások karakterfajainak visszaszorulásához. A tényező ezen túl veszélyezteti a nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>), a nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), a skarlátbogár (<i>Cucujus</i>

				<p><i>cinnaberinus</i>), a csonkafülű denevér (<i>Myotis emarginatus</i>) és a nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>) állományait – potenciális fejlődési és tartózkodási helyeik térfoglalásának csökkenésén keresztül.</p>
C01	<p>Ásványkitermelés (pl. kőzet, érc, kavics, homok, kagyló)</p>	H	20	<p>A tényező viszonylag kis területen (1%) közvetlenül veszélyezteti az oligo-mezotróf állóvizek <i>Littorelletea uniflorae</i> és/vagy <i>Isoeto-Nanojuncetea</i> vegetációval (3130), a természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel (3150), az iszapos partú folyók részben <i>Chenopodion rubri</i>, és részben <i>Bidention</i> növényzettel (3270) élőhelyek egyes állományait azok kotrása, a pionír felszínek megszüntetése következtében. Más oldalról, a tényező közvetetten negatívan befolyásolja a területen található összes közösségi élőhelytípus [oligo-mezotróf állóvizek <i>Littorelletea uniflorae</i> és/vagy <i>Isoeto-Nanojuncetea</i> vegetációval (3130), természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel (3150), iszapos partú folyók részben <i>Chenopodion rubri</i>, és részben <i>Bidention</i> növényzettel (3270), síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (6430), <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i>, <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510), enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) (91E0*), keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmenion minoris</i>) (91F0), illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>) (91L0)] termőhelyét, a kavicsbányákkal szomszédos térségekben (a már felhagyott bányák esetében is), a talajok vízháztartásának megváltozása által.</p>

F05	Sport, turisztikai és szabadidős infrastruktúra létrehozása vagy fejlesztése (városi vagy rekreációs területeken kívül)	M	8	A tényező veszélyezteti az oligomezotróf állóvizek <i>Littorelletea uniflorae</i> és/vagy <i>Isoeto-Nanojuncetea</i> vegetációval (3130), természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel (3150), az iszapos partú folyók részben <i>Chenopodion rubri</i> , és részben <i>Bidention</i> növényzettel (3270), az enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (91E0*) élőhelyek állományait, a horgásztóként és üdülőövezetként is hasznosított tópartok térségében, a taposás, terepi közlekedés, alkalmi fakitermelés és létesítmények kialakítása révén. A horgászati tevékenység veszélyezteti a mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>) és vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>) fajokat az élőhelyek növényzetének eltávolítása, kisebb víztestek fizikai érintettsége révén.
F24	Zaj-, fény-, hő- vagy egyéb szennyezést okozó lakossági vagy rekreációs tevékenységek és struktúrák	L	1	A csonkafülű denevér (<i>Myotis emarginatus</i>) állományát az előfordulását lehetővé tevő épületek padláshelyiségeinek felújítása, valamint az épületek térségében tapasztalható fény- és zaj-terhelés növekedése veszélyezteti.
G08	Hal- és vadállomány kezelése	M	60	A jelentős létszámú vadállomány a jelölő élőhelyek közül elsősorban az erdőket [enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (91E0*), keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0), illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>) (91L0)] veszélyezteti, az újulat és a fiatal állományok károsítása az erdőfelújítást akadályozza, az erdők termőhelyét károsítja, azok fajkészletét és struktúráját degradálja. A vadászati létesítmények területfoglalásuk, valamint a fenntartásukkal járó bolygatás miatt hatnak negatívan

				<p>környezetükre. A túrás, taposás révén gyomosodás, jellegtelenedés figyelhető meg a nem erdei élőhelyeken [síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (6430), <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i>, <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510)] is. A horgászati létesítmények a területfoglalás, a partszegély növényzettől való megtisztítása, a fenntartásukkal járó bolygatás, kisebb víztestek, tócsák megszüntetése vagy módosítása miatt hatnak negatívan környezetükre, valamennyi, a területen előforduló közösségi jelentőségű élőhely, valamint a vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>) és a mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>) fajok állományai esetében. Mivel a horgásztavakban a közösségi jelentőségű halfajok előfordulása jelentéktelen, az itt folytatott horgászati tevékenység.</p>
I01	Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok	L	10	<p>A tényező a bíbor nebánsvirág (<i>Impatiens glandulifera</i>) előfordulása révén negatív hatással van az enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) (91E0*) élőhelyre, az aljnövényzet dominanciaviszonyainak gyökeres átalakításával.</p>
I02	Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)	M	40	<p>A tényező a területen valamennyi szárazföldi élőhelytípust veszélyezteteti az aljnövényzet összetételének és az állományszerkezet átalakulása, leromlása miatt [iszapos partú folyók részben <i>Chenopodium rubri</i>, és részben <i>Bidention</i> növényzettel (3270), síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai (6430), <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i>, <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510), enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>,</p>

				<p><i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i> (91E0*), keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0), illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>) (91L0)].</p> <p>A veszélyeztető tényező hatása – a fenti jelenségen keresztül – kiterjed az érintett jelölő és jelölőnek javasolt fajokra is, így a nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), a nagy hősincér (<i>Cerambyx cerdo</i>), a skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), a nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) és a hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>) állományaira.</p>
K02	Leccsapolás	M	10	<p>A tényező korlátozza a higrofil növénytársulások, így az oligo-mezotróf állóvizek <i>Littorelletea uniflorae</i> és/vagy <i>Isoeto-Nanojuncetea</i> vegetációval (3130), természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel (3150), a mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230), az enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) (91E0*) optimális ökológiai állapotának fennmaradását, elősegíti azok gyomosodását. A vízellátottság romlása potenciálisan veszélyezteti a vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), a lápi póc (<i>Umbra krameri</i>) és réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>) állományait.</p>
K03	Gátak létesítése és működtetése	M	20	<p>A tényező korlátozza az oligo-mezotróf állóvizek <i>Littorelletea uniflorae</i> és/vagy <i>Isoeto-Nanojuncetea</i> vegetációval (3130), az iszapos partú folyók részben <i>Chenopodion rubri</i>, és részben <i>Bidention</i> növényzettel (3270) az enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) (91E0*) élőhelytípusok állományainak szabad fejlődését (az árvizek építő/romboló hatásának mérséklésével). Az áramlási viszonyok megváltoztatása révén</p>

				kedvezőtlenül hat a felpillantó küllő (<i>Gobio uranoscopus</i>), a halványfoltú küllő (<i>Gobio albipinnatus</i>), a homoki küllő (<i>Gobio kessleri</i>), a leánykancér (<i>Rutilus pigus</i>), a magyar bucó (<i>Zingel zingel</i>), a német bucó (<i>Zingel streber</i>), a selymes durbincs (<i>Gymnocephalus schraetzer</i>), a széles durbincs (<i>Gymnocephalus baloni</i>), a szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>), a törpecsík (<i>Sabanejewia aurata</i>) és a vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>) állományaira.
K04	Hidrológiai áramlás módosítása	M	10	Az áramlási viszonyok megváltoztatása révén kedvezőtlenül hat a felpillantó küllő (<i>Gobio uranoscopus</i>), a halványfoltú küllő (<i>Gobio albipinnatus</i>), a homoki küllő (<i>Gobio kessleri</i>), a leánykancér (<i>Rutilus pigus</i>), a magyar bucó (<i>Zingel zingel</i>), a német bucó (<i>Zingel streber</i>), a selymes durbincs (<i>Gymnocephalus schraetzer</i>), a széles durbincs (<i>Gymnocephalus baloni</i>), a szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>), a törpecsík (<i>Sabanejewia aurata</i>) és a vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>), továbbá a erdei szitakötő (<i>Ophiogomphus cecilia</i>), lápi szitakötő (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>), díszes légivadász (<i>Coenagrion ornatum</i>) állományaira.
L02	Fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében (más, mint a mezőgazdasági vagy erdészeti gyakorlatnak által okozott közvetlen változás)	M	25	A tényező korlátozza az oligomezotróf állóvizek <i>Littorelletea uniflorae</i> és/vagy <i>Isoeto-Nanojuncetea</i> vegetációval (3130), az iszapos partú folyók részben <i>Chenopodion rubri</i> , és részben <i>Bidention</i> növényzettel (3270), a síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofíl magaskórós szegélytársulásai (6430), az enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőrös (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (91E0*) élőhelytípusok pionír állományainak ismételt kialakulását (az árvízvédelmi intézkedésekkel együttesen), mivel a zátonyok záródó állományai helyett új, pionír állományok alig tudnak létrejönni.

A területre ható külső veszélyeztető tényezők

D02	Vízenergia (gátak, duzzasztók, hidroelektromos energia-termelők), beleértve az infrastruktúrát	H	30	<p>A Mura felső szakaszán (az országhatáron kívül) kialakított duzzasztók hatása a folyó legalsó, magyarországi szakaszán is érvényesül. A tényező korlátozza az oligo-mezotróf állóvizek <i>Littorelletea uniflorae</i> és/vagy <i>Isoeto-Nanojuncetea</i> vegetációval (3130), Iszapos partú folyók részben <i>Chenopodion rubri</i>, és részben <i>Bidention</i> növényzettel (3270), és az Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőrös (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i>, <i>Alnion incanae</i>, <i>Salicion albae</i>) (91E0*) élőhelytípusok állományainak szabad fejlődését (az árvizek építő/romboló hatásának megszüntetésével, a Mura vízállásának stabilizálásával). Az áramlási viszonyok megváltoztatása révén kedvezőtlenül hat a felpillantó küllő (<i>Gobio uranoscopus</i>), a halványfoltú küllő (<i>Gobio albipinnatus</i>), a homoki küllő (<i>Gobio kessleri</i>), a leánykoncér (<i>Rutilus pigus</i>), a magyar bucó (<i>Zingel zingel</i>), a német bucó (<i>Zingel streber</i>), a selymes durbincs (<i>Gymnocephalus schraetzer</i>), a széles durbincs (<i>Gymnocephalus baloni</i>), a szívárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>), a törpecsík (<i>Sabanejewia aurata</i>) és a vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>), továbbá a erdei szitakötő (<i>Ophiogomphus cecilia</i>), lápi szitakötő (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>), díszes légivadász (<i>Coenagrion ornatum</i>) állományaira.</p>
E01	Utak, ösvények, vasútvonalak és a kapcsolódó infrastruktúra (pl. hidak, viaduktok, alagutak)	M	10	<p>A tervezési terület északi határát részben utak adják (vagy ezek a területet átszelik), melyek közül a terület északi felén található a különösen nagy forgalmú M70 sz. gyorsforgalmi út. A tényező izolációból és elütés eredetű mortalitásból eredő hatása leginkább a csonkafülű denevér (<i>Myotis emarginatus</i>), a nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), a vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), a mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>) és közönséges vidra (<i>Lutra lutra</i>) állományait</p>

				veszélyezteteti, illetve a közösségi jelentőségű erdőtüskés szomszédos állományokban, így az enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (91E0*)] élőhelyfoltjaiban degradációt okoz.
N02	Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében	M	40	A tényező elsősorban az oligo-mezőtrófi állóvizek <i>Littorelletea uniflorae</i> és/vagy <i>Isoeto-Nanojuncetea</i> vegetációval (3130), természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel (3150), iszapos partú folyók részben <i>Chenopodion rubri</i> , és részben <i>Bidention</i> növényzettel (3270), az enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (91E0*), élőhelyeket, valamint az erdei szitakötő (<i>Ophiogomphus cecilia</i>), lápi szitakötő (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>), díszes légivadász (<i>Coenagrion ornatum</i>), vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>), lápi póc (<i>Umbra krameri</i>), nyugati piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>) állományokat veszélyezteteti – az élőhelyek és fajok számára az optimálistól elmaradó vízellátottság kialakulásán keresztül.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

A terület rendeltetése:

- A kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelytípusok és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása.
- A Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve az ennek megőrzését, fenntartását biztosító gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Fő célkitűzések:

Általános célok

- A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.
- A Mura folyó természetes mederépítő és -bontó folyamatainak és, a szabad folyófejlődés számára lehetőség biztosítása. A természetes árterületek rendszeres, a természetes vízjárásnak megfelelő, időszakos elöntésének biztosítása, ahol ez lehetséges.
- A hagyományos ártéri gazdálkodás újjáélesztése az agrárkörnyezetvédelmi támogatások segítségével.
- A nagyvad, elsősorban a vaddisznó és a szarvas okozta növényzeti, termőhelyi károk csökkentése a közösségi jelentőségű élőhelyeken.
- A terület látogatásából, a területen történő mozgásból (pl. gépjárművek, gyalogosok, lovasok, kerékpárosok), a horgásztavak hasznosításából adódó károk mérséklése.
- A kavicsstavak működéséből, valamint a területet átszelő vonalas létesítmények (vasút, közutak) adódó ökológiai terhelés hatásainak minimalizálása.
- A területen található mesterséges élőhelyek (pl. szántók, faültetvények) fokozatos átalakítása a termőhelynek megfelelő természetes élőhely-típussá.

Specifikus célok

- Az oligo-mezotróf állóvizek *Littorelletea uniflorae* és/vagy *Isoeto-Nanojuncetea* vegetációval (3130), természetes eutróf tavak *Magnopotamion* vagy *Hydrocharition* növényzettel (3150), iszapos partú folyók részben *Chenopodion rubri*, és részben *Bidention* növényzettel (3270) ártéri és higorfil társulások megfelelő vízellátottságának fenntartása, természetes dinamikájának biztosítása.
- A *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétegei (6440), a sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510) réttársulások extenzív művelésének fenntartása, leromlott állományaik regenerációja.
- Az enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kóris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0*), keményfás ligeterdők nagy folyók mentén *Quercus robur*, *Ulmus laevis* és *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* vagy *Fraxinus angustifolia* fajokkal (*Ulmion minoris*) (91F0), illír gyertyános-tölgyesek (*Erythronion-*

Carpinion) (91L0) élőhely-típusok állományainak megőrzése, termőhelyeik ökológiai állapotjavítása.

- A különösen xilofág rovarfajok – nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), és denevérfajok – csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*), nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*) állományai számára kedvező fafajösszetétel és állományszerkezet biztosítása az erdőkben.
- A rétekhez, gyepekhez, ill. azok cserjésedő elemeihez kötődő, jelölőnek javasolt gerinctelen fajok, hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*), sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) számára megfelelő élőhelyszerkezet fenntartása vagy kialakítása,
- Áramló vízi halfajok – felpillantó küllő (*Gobio uranoscopus*), halványfoltú küllő (*Gobio albipinnatus*), homoki küllő (*Gobio kessleri*), leánykancér (*Rutilus pigus*), magyar bucó (*Zingel zingel*), német bucó (*Zingel streber*), selymes durbinsc (*Gymnocephalus schraetzer*), széles durbinsc (*Gymnocephalus baloni*), törpecsík (*Sabanejewia aurata*) és lápi halfajok – lápi póc (*Umbra krameri*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), ill. a jelölőnek javasolt szívárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*) – stabil populációinak fenntartása, számukra optimális környezeti és ökológiai feltételek biztosítása.
- A jó állapotú víztestekhez kötődő, jelölőnek javasolt fajok, lápi szitakötő (lápi álarcos-szitakötő) (*Leucorrhinia pectoralis*), díszes légivadász (*Coenagrion ornatum*), stabil populációinak fenntartása, számukra optimális környezeti és ökológiai feltételek biztosítása
- A holtágakhoz, hínaras tavakhoz köthető mocsári teknős (*Emys orbicularis*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*) kedvező életfeltételeinek biztosítása.
- Az idegenhonos özönfajok közül az egyes jelölő élőhelyeken megjelenő akác (*Robinia pseudoacacia*) és amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*), valamint a vágásokban, szegélyekben megjelenő magas aranyvessző (*Solidago gigantea*), japánkeserűfű- (*Reynoutria* spp.) és amerikai őszirózsa-fajok (*Aster* spp.) visszaszorítása.

További célkitűzések:

A nem közösségi jelentőségű, de fontos védett növény- és állatfajok állományainak megőrzése, különös tekintettel a következő fajokra: kikeleti hóvirág (*Galanthus nivalis*), szálkás pajzsika (*Dryopteris carthusiana*), karéjos vesepáfrány (*Polystichum aculeatum*), rucaöröm (*Salvinia natans*), téli zsurló (*Equisetum hyemale*), nyári tőzike (*Leucosium aestivum*), ligeti csillagvirág (*Scilla vindobonensis*), csermelyszitakötő (*Onychogomphus forcipatus*), kis apollólepke (*Parnassius mnemosyne*), farkasalma-lepke (*Zerynthia polyxena*), magyar színjátszólepke (*Apatura metis*), erdei béka (*Rana dalmatina*), nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*), fekete harkály (*Dryocopus martius*), kis lile (*Charadrius dubius*), vízi denevér (*Myotis daubentonii*), bajszos denevér (*Myotis mystacinus*), nimfadenevér (*Myotis alcathoe*), rőt koraidenevér (*Nyctalus noctula*), szőröskarú koraidenevér (*Nyctalus leisleri*), közönséges törpedenevér (*Pipistrellus pipistrellus*), szoprán törpedenevér (*Pipistrellus pygmaeus*), durvavitorlájú törpedenevér *Pipistrellus nathusii*), fehérszélű törpedenevér (*Pipistrellus kuhlii*), közönséges késeidenevér (*Eptesicus serotinus*).

3.2. Kezelési javaslatok

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján jelen fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervekészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betartandó előírásokon túli, a célokhoz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírás-javaslatok iránymutatásként szolgálnak.

A kezelési javaslatok megfogalmazása a Natura 2000 terület kijelölésének alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelmi és állomány-megerősítési szempontjainak, valamint a gazdálkodói érdekeknek az együttes figyelembevételével történt.

A tervezési terület természeti értékeinek megőrzését szolgáló javaslatokat általánosságban (gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok), és úgynevezett kezelési egységekhez rendelt adjuk meg a következőkben. A kezelési egységek élőhelyi alapon, aktuális Á-NÉR (Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer) térkép foltjaihoz kötötten kerültek meghatározásra. Ez utóbbi zömmel művelési ág szerinti azonosságot is jelent. Azok az élőhelyfoltok, melyekhez azonos kezelési javaslatok rendelendők egy kezelési egységbe kerültek. A tervezés alapjaként kezelt élőhelyfoltokat kölcsönösen megfeleltettük a helyrajzi szám nyilvántartással és a MePAR-blokkrendszerrel. Az egyes kezelési egységekhez tartozó helyrajzi számok listáját és MePAR-blokk kódokat a 3.2.5. b. pont táblázata, a helyrajzi szám szintű keresést biztosító részletes táblázatot az elektronikus melléklet tartalmazza.

A kezelési egységekhez kötött intézkedések két szinten kerültek meghatározásra. (1) A kötelezően betartandó előírások pontnál érintettségétől függően a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendeletet, az érvényben lévő erdőterv rendeletet, az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvényt, vagy a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény szerepeltetjük. (2) A gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok közé kerültek a természetvédelmi célkitűzéseket kiemelt mértékben szolgáló, önkéntes vállaláson alapuló előírás-javaslatok.

A kezelési egységek listája az érintett élőhelytípusok feltüntetésével:

Kezelési egység kódja	Kezelési egység elnevezése és a kapcsolódó természetvédelmi cél	Érintett terület (ha és %)	Érintett élőhelytípusok
ER-0	Jó természetességi állapotú, érintetlenséget igénylő ligeterdők és higrofil pionír faállományok	113,81 ha, 5,30 %	J1a Fűzlápok J3 Folyómenti bokorfüzesek J4 Fűz-nyár ártéri erdők RB Óshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (91E0*)
ER-1	Jó természetességi állapotú, erdőgazdálkodásra alkalmas ligeterdők és gyertyános-tölgyesek	646,43 ha, 30,13%	J2 Láp- és mocsárerdők J4 Fűz-nyár ártéri erdők J6 Keményfás ártéri erdők K1a Gyertyános-kocsányos tölgyesek Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (91E0*) Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmenion minoris</i>) (91F0) Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>) (91L0)
ER-2	Jellegtelen óshonos fafajú erdők	212,02 ha, 9,88 %	P1 Óshonos fafajú fiatalosok P8 Vágásterületek RA Óshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok RB Óshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők RC Óshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmenion minoris</i>) (91F0)
ER-3	Idegenhonos fafajok uralta elegyes erdők és idegenhonos fafajú erdők	32,33 ha, 1,51 %	RDb Óshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők S1 Ültetett akácok S6 Nem óshonos fafajok spontán állományai

Kezelési egység kódja	Kezelési egység elnevezése és a kapcsolódó természetvédelmi cél	Érintett terület (ha és %)	Érintett élőhelytípusok
GY-1	Jó természetességi állapotú üde-félnedves gyepek	30,99 ha, 1,44 %	D34 Mocsárrétek E1 Franciaperjés rétek OB Jellegtelen üde gyepek OC Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440) Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510)
GY-2	Leromlott természetességi állapotú üde-félnedves gyepek	184,89 ha, 8,62 %	OA Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek OB Jellegtelen üde gyepek OC Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek OD Lágyszárú évelő özőnfajok állományai P2a Üde és nedves cserjések <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440) Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510)
GY-3	Mély fekvésű higrofil magassásos-nádas, ill. vízparti pionír élőhelyek	187,18 ha, 8,72 %	B1a Nem tözegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások B2 Harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet B5 Nem zombékoló magassásrétek I1N Nedves felszínnek természetes pionír növényzete OA Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek P2a Üde és nedves cserjések Oligo-mezotróf állóvizek <i>Littorelletea uniflorae</i> és/vagy <i>Isoeto-Nanojuncetea</i> vegetációval (3130) Iszapos partú folyók részben <i>Chenopodion rubri</i> , és részben <i>Bidention</i> növényzettel (3270) <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440)
VB	Bánya- és horgásztavak	157,49 ha, 7,34 %	U9 Állóvizek
VT	Természetes folyó- és állóvizek	191,62 ha, 8,93%	Ac Álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete U9 Állóvizek Természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel (3150) Iszapos partú folyók részben <i>Chenopodion rubri</i> , és részben <i>Bidention</i> növényzettel (3270)
SZ	Szántók és karácsonyfatelepek	324,28 ha, 15,11 %	T1 Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák T10 Fiatal parlag és ugar T11 Csemetekertek, faiskolák, kosárkötő fűz ültetvények

Kezelési egység kódja	Kezelési egység elnevezése és a kapcsolódó természetvédelmi cél	Érintett terület (ha és %)	Érintett élőhelytípusok
KN	A közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok szempontjából kezelést és/vagy korlátozást nem igénylő területek	64,36 ha, 3,00 %	U2 Kertvárosok, szabadidős létesítmények U4 Telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók U7 Homok-, agyag-, tőzeg- és kavicsbányák, digó- és kubikgödörök, mesterséges löszfalak U11 Út- és vasúthálózat

3.2.1. Élőhelyek kezelése

3.2.1.1. Általános, gazdálkodáshoz nem köthető intézkedések

A jelen fenntartási terv céljainak elérését nem veszélyeztető, jogszerű, ill. jogerősen engedélyezett tevékenység korlátozás nélkül folytatható.

A tervezési területen olyan beruházás, mely a terület védelmi céljainak a megvalósítását akadályozza, nem végezhető.

Ipari, mezőgazdasági, szolgáltatási tevékenység végzéséhez szükséges telep létesítésének engedélyezése legfeljebb szántó, ill. művelésből kivont művelési ágú területeken javasolt.

Bányatelek létesítése a tervezési terület ökológiai hálózat magterület besorolású részterületen az Országos Területrendezési Tervről szóló törvény alapján tilos.

Új elektromos vezetékek létesítése során előnyben kell részesíteni a földkábelek alkalmazását.

Új elektromos, vagy más nyomvonalas közmű létesítése során, vagy meglévő légvezetékek földkábelre cserélése esetén a meglévő földutak nyomvonalának használata javasolt.

A tervezési területen a közlekedési infrastruktúra jelentős mértékű bővítése (pl. új nyomvonalú közutak kialakítása) nem kívánatos, a földutak korszerűsítését a természetvédelmi érdekekkel összhangban kell megvalósítani. Az úthálózat bármilyen fejlesztése (beleértve a gyalogút hálózatot, illetve turisztikai berendezések, építmények elhelyezését) előtt szükséges a forgalomnövekedés hatásait előzetesen vizsgálni, illetve az abból fakadó – a természeti értékekre káros – hatásokat mérsékelni.

Tanösvények, kerékpáros útvonalak, esetleg más irányú turisztikai fejlesztések tervezése és kivitelezése során a jelölő fajok és élőhelyek megőrzését biztosítani kell. A tervezés során a természetvédelmi kezelővel és a hatósággal egyeztetni szükséges.

Robbanó- vagy elektromos motorral hajtott eszközökkel a tervezési terület kizárólag a rendes gazdálkodás, természetvédelmi kezelés vagy hatósági tevékenység céljából látogatható.

Közösségi vagy tömegsport rendezvények a hatályos jogszabályok alapján külön engedély alapján tarthatók, ezek típusának meghatározása, térbeli és időbeli korlátozása is indokolt a természeti értékek megőrzése érdekében:

3.2.1.2. Gazdálkodáshoz köthető intézkedések

Kezelési egység kódja:	VB
Kezelési egység meghatározása:	Bánya- és horgásztavak
Érintett Á-NÉR élőhelyek:	U9 Állóvizek
Érintett Natura 2000 élőhelyek:	Nincs érintett élőhely.
Érintett közösségi jelentőségű fajok:	Szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>) Mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>)

	Közönséges vidra (<i>Lutra lutra</i>) Eurázsiai hód (<i>Castor fiber</i>)
Érintett, egyéb kiemelt fajok:	Erdei béka (<i>Rana dalmatina</i>) Rucaöröm (<i>Salvinia natans</i>) Magyar színjátszólepke (<i>Apatura metis</i>)
Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:	A gazdálkodás során csak olyan tevékenység legyen folytatható, mely a természetes fajösszetételű és szerkezetű parti növényzet mind nagyobb területen való fenntartását, ill. a természetközeli összetétellel bíró vízi életközösségek fenntartását biztosítja.
Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:	<i>Kötelezően betartandó előírások:</i> A kezelési egység egy részére jelenleg nincsenek érvényben vonatkozó kötelező előírások, a gyepes élőhelyekre vonatkozó kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési földhasználati szabályokat a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, ill. a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) tartalmazza. <i>Javasolt előírások:</i> – A területen, a növényvédelmet kizárólag vizekre és vízben élő szervezetekre nem veszélyes minőségű anyagokkal és kizárólag inváziós növényfajok irtása céljából lehet végezni. (V01) – A vízi növényzet nem irtható. (V11) – Idegenhonos halfajok visszaszorítása, idegenhonos halfaj nem telepíthető. (Megjegyzés: mivel az idegenhonos fajok telepítését az 1996. évi LIII. törvény 14. §-a természetes és természetközeli állapotú vizek esetében általánosan megtiltja, ennek kapcsán a tilalom hatékony érvényesítése a cél (V19) – Kizárólag kaszálással történő hasznosítás. (GY20) – Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása. (GY107) – Legeltetés és kaszálás nem végezhető, a terület kezelés nélkül történő fenntartása. (GY21) – A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzése. (GY28) – A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltok meghagyása. (GY32)
Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:	A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve. A jelenlegi művelés felhagyása (bányató, ill. horgásztó) esetén a visszamaradó víztest természetes szukcessziós folyamataiba (kivéve az inváziós fajok terjedése elleni fellépést) nem indokolt beavatkozni.
Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok	A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.
Kezelési javaslatok indoklása:	A kezelési egységhez érzékeny vizes élőhely tartozik, mely hidrológiai viszonyainak, élőhely-szerkezetének és természetességi állapotának megőrzése elsődleges természetvédelmi feladat – az önkéntesen vállalható előírás-javaslatokat ennek megfelelően az ide tartozó élőhelyek és az azokhoz kötődő jelölő fajok sérülékenységének figyelembevételével fogalmaztuk meg.

Kezelési egység kódja:	VT
Kezelési egység meghatározása:	Természetes folyó- és állóvizek
Érintett Á-NÉR élőhelyek:	Ac Álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete U9 Állóvizek
Érintett Natura 2000 élőhelyek:	Természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel (3150) Iszapos partú folyók részben <i>Chenopodium rubri</i> , és részben <i>Bidention</i> növényzettel (3270)
Érintett közösségi jelentőségű fajok:	Lápi szitakötő (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>) Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) Erdei szitakötő (<i>Ophiogomphus cecilia</i>) Skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>) Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>) Mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>) Felpillantó küllő (<i>Gobio uranoscopus</i>)

	<p>Halványfoltú küllő (<i>Gobio albipinnatus</i>) Homoki küllő (<i>Gobio kessleri</i>) Lápi póc (<i>Umbra krameri</i>) Leánykancér (<i>Rutilus pigus</i>) Magyar bucó (<i>Zingel zingel</i>) Német bucó (<i>Zingel streber</i>) Réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>) Selymes durbincs (<i>Gymnocephalus schraetzer</i>) Széles durbincs (<i>Gymnocephalus baloni</i>) Törpecsík (<i>Sabanejewia aurata</i>) Vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>) Szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>) Közönséges vidra (<i>Lutra lutra</i>) Eurázsiai hód (<i>Castor fiber</i>)</p>
Érintett, egyéb kiemelt fajok:	<p>Erdei béka (<i>Rana dalmatina</i>) Rucaöröm (<i>Salvinia natans</i>) Csermelyszitakötő (<i>Onychogomphus forcipatus</i>) Magyar színjátszólepke (<i>Apatura metis</i>) Sujtásos kűsz (<i>Alburnoides bipunctatus</i>)</p>
Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:	<p>A gazdálkodás során csak olyan tevékenység legyen folytatható, mely a természetes fajösszetételű és szerkezetű parti növényzet mind nagyobb területen való fenntartását, ill. a természetközeli összetétellel bíró vízi életközösségek fenntartását biztosítja.</p>
Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:	<p>Kötelezően betartandó előírások: A kezelési egység egy részére jelenleg nincsenek érvényben vonatkozó kötelező előírások, a gyepek élőhelyekre vonatkozó kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési földhasználati szabályokat a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, ill. a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) tartalmazza.</p> <p>Javasolt előírások:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A területen, a növényvédelmet kizárólag vizekre és vízben élő szervezetekre nem veszélyes minőségű anyagokkal és kizárólag inváziós növényfajok irtása céljából lehet végezni. (V1) – Vegyszer használata kizárólag fainjektálás során lehetséges. (V05) – Nyílt vízfelületek medrének kotrása nem engedélyezhető. (V08) – A vízi növényzet nem irtható (V11). – Idegenhonos halfajok visszaszorítása, idegenhonos halfaj nem telepíthető. Megjegyzés: mivel az idegenhonos fajok telepítését az 1996. évi LIII. törvény 14. §-a természetes és természetközeli állapotú vizek esetében általánosan megtiltja, ennek kapcsán a tilalom hatékony érvényesítése a cél (V19) – A területen mindennemű beavatkozást kerülendő, kezeletlen állapotban való fenntartás indokolt. (V67) – Cserjeirtás nem megengedett. (GY17) – Kizárólag kaszálással történő hasznosítás. (GY20) – Legeltetés és kaszálás nem végezhető, a terület kezelés nélkül történő fenntartása. (GY21) – Inváziós fás szárúak mechanikus irtása. (GY26) – A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzése. (GY28) – A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltok meghagyása. (GY32) – Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása. (GY107)
Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:	<p>A kezelési egység területén az esetleges élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés során a természetes szukcessziós folyamatok érvényesülését kell támogatni. Élőhelyrekonstrukció és -fejlesztés részben a szabad mederfejlődés, pionír élőhelyek kialakulásának elősegítése tekintetében, részben az inváziós növényfajok ellen történő fellépés tekintetében tervezhető.</p>
Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok	<p>A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.</p>

Kezelési javaslatok indoklása:	A kezelési egységhez érzékeny vizes élőhelyek tartoznak, melyek hidrológiai viszonyainak, élőhely-szerkezetének és természetességi állapotának megőrzése elsődleges természetvédelmi feladat – az önkéntesen vállalható előírás-javaslatokat ennek megfelelően az ide tartozó élőhelyek és az azokhoz kötődő jelölő fajok sérülékenységének figyelembevételével fogalmaztuk meg. A kezelési egységhez tartozó jelölő, ill. egyéb fajok állományának fenntartása szorosan kötődik a megfelelő vízminőség, áramlási viszonyok biztosításához.
--------------------------------	---

Kezelési egység kódja:	GY-1
Kezelési egység meghatározása:	Jó természetességi állapotú üde-félnedves gyepek
Érintett Á-NÉR élőhelyek:	D34 Mocsárrétek E1 Franciaperjés rétek OB Jellegtelen üde gyepek OC Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek
Érintett Natura 2000 élőhelyek:	<i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440) Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510)
Érintett közösségi jelentőségű fajok:	Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>)
Érintett, egyéb kiemelt fajok:	Nyári tőzike (<i>Leucosium aestivum</i>) Farkasalma-lepke (<i>Zerynthia polyxena</i>) Erdei béka (<i>Rana dalmatina</i>)
Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:	A kezelési egységbe sorolt területek extenzív mezőgazdasági hasznosítása javasolt, mivel a természeti értékét fenntartását lehetővé teszi, illetve biztosítja. Általános cél a gyomosodás, valamint a cserjésedés-beerdősödés megakadályozása. A kezelési egységbe sorolt gyepek esetében elsősorban legeltetéssel (a hasznosítást, kiegészítő tisztító kaszálás alkalmazásával), vagy évi egy kaszálással javasolt végezni. A cserjék, fák kivágása csak ősszel-télen történhet a fészkelő madarak védelme érdekében.
Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:	<i>Kötelezően betartandó előírások:</i> 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól Az érintett lapterület vonatkozásában az 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről. <i>Javasolt előírások:</i> – Felületés nem megengedett. (GY01) – Vegyszeres gyomirtás nem megengedett. (GY02) – Tárcsázás nem megengedett. (GY10) – Kiszántás nem megengedett. (GY13) – Fogasolás nem megengedett. (GY09) – A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak nem helyezhetők el. (GY116) – Kizárólag kaszálással történő hasznosítás. (GY20) – Legeltetés és kaszálás nem végezhető, a terület kezelés nélkül történő fenntartása. (GY21) – A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzése. (GY28) – Erősen fertőzött foltok sokkoló kaszálással történő kezelése évente legalább háromszor. (GY108) – A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket cserjefoltokat a működési terület szerinti érintett NPI-gal egyeztetni. (GY31) – A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltok meghagyása. (GY32) – Dobkaszta és talaj meghajtású rendsodró, rendelkezési használata nem megengedett. (GY08) – A gyepterület kaszálása, szárzúzása esetén min. 10 cm-es fűtarló biztosítása. (GY92)

	<ul style="list-style-type: none"> – 20-30% kaszátlan terület meghagyása parcellánként. (GY96) – A kaszátlan területet évente más helyen történő kialakítása. (GY99) – Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt). (E08)
Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:	<p>A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés az eredeti jelölő élőhely (<i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440).</p> <p>Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i>, <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510)) természetességi állapotának javítása érdekében javasolható. Az élőhelyfejlesztés javasolt módjai a gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok megvalósításával, vagy azok kombinációival történhetnek.</p>
Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok	A kezelési egység területén épületek, építmények elhelyezése – kivéve a természetvédelmi kezelést és bemutatást szolgáló létesítmények – nem támogatható.
Kezelési javaslatok indoklása:	<p>Alacsony intenzitású legeltetés és mozaikos kaszálás szolgálja leginkább az előforduló jelölő élőhelyek és fajok megőrzését, illetve állapotjavítását/állománymegegerősítését.</p> <p>A javaslatok az élőhelyek állapotának megőrzése és javítása érdekében, továbbá az özönnövények jelenlétéből fakadó veszélyforrások mérséklése érdekében kerültek megfogalmazásra. A degradált gyepek kevésbé kötött, intenzívebb kezelést igényelnek az özönnövények visszaszorulásáig. Visszaalakításukkal a jó természetességi élőhelyek kiterjedése növekedhet.</p>

Kezelési egység kódja:	GY-2
Kezelési egység meghatározása:	Leromlott természetességi állapotú üde-félmedves gyepek
Érintett Á-NÉR élőhelyek:	<p>OA Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek</p> <p>OB Jellegtelen üde gyepek</p> <p>OC Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek</p> <p>OD Lágyszárú évelő özönfajok állományai</p> <p>P2a Üde és nedves cserjések</p>
Érintett Natura 2000 élőhelyek:	<p><i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440)</p> <p>Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i>, <i>Sanguisorba officinalis</i>) (6510)</p>
Érintett közösségi jelentőségű fajok:	<p>Sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>)</p> <p>Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>)</p>
Érintett, egyéb kiemelt fajok:	<p>Nyári tőzike (<i>Leucjum aestivum</i>)</p> <p>Farkasalma-lepke (<i>Zerynthia polyxena</i>)</p> <p>Erdei béka (<i>Rana dalmatina</i>)</p>
Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:	A kezelési egységbe sorolt területek extenzív mezőgazdasági hasznosítása javasolt, mivel a természeti értékek fennmaradását lehetővé teszi, illetve biztosítja. Általános cél a gyomosodás, valamint a cserjésedés-beerdősödés megakadályozása. A kezelési egységbe sorolt gyepek esetében elsősorban legeltetéssel (kiegészítő tisztító kaszálás alkalmazásával), vagy évi egy kaszálással javasolt végezni. Cserjék, fák kivágása csak ősszel-télen történhet a fészkelő madarak védelme érdekében.
Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:	<p><i>Kötelezően betartandó előírások:</i></p> <p>269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól</p> <p>Az érintett lápterület vonatkozásában az 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről.</p> <p><i>Javasolt előírások:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Felületés nem megengedett. (GY01) – Vegyszeres gyomirtás nem megengedett. (GY02) – Tárcsázás nem megengedett. (GY10) – Kiszántás nem megengedett. (GY13) – Fogasolás nem megengedett. (GY09) – A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak nem helyezhetők el. (GY116) – Kizárólag kaszálással történő hasznosítás. (GY20) – Legeltetés és kaszálás nem végezhető, a terület kezelés nélkül történő fenntartása.

	<p>(GY21)</p> <ul style="list-style-type: none"> – A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzése. (GY28) – Erősen fertőzött foltok sokkoló kaszálással történő kezelése évente legalább háromszor. (GY108) – A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságának szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket cserjefoltokat a működési terület szerinti érintett NPI-gal egyeztetni. (GY31) – A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltok meghagyása. (GY32) – Dobkaszó és talaj meghajtású rendszóró, rendezelő használata nem megengedett. (GY08) – A gyepterület kaszálása, szárzúzása esetén min. 10 cm-es fűtarló biztosítása. (GY92) – 20-30% kaszátlan terület meghagyása parcellánként. (GY96) – A kaszátlan területet évente más helyen történő kialakítása. (GY99) – Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt). (E08)
Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:	<p>A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés az eredeti jelölő élőhely (<i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440) Sík- és dombvidéki kaszálórét (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis) (6510)) helyreállítása érdekében javasolható. Az élőhelyfejlesztés javasolt módjai a gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok megvalósításával, vagy azok kombinációival történhetnek.</p>
Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok	<p>A kezelési egység területén épületek, építmények elhelyezése – kivéve a természetvédelmi kezelést és bemutatót szolgáló létesítmények – nem támogatható.</p>
Kezelési javaslatok indoklása:	<p>Alacsony intenzitású legeltetés és mozaikos kaszálás szolgálja leginkább az előforduló jelölő élőhelyek és fajok megőrzését, ill. állapotjavítását/állománymegerősítését. Az élőhelyrekonstrukció (a gyepek jellegének visszaállítása) érdekében végzett kezelés esetén annak kezdeti fázisában, intenzívebb beavatkozás (pl. évi két kaszálás) is tolerálható a természetvédelmi szempontok betartásával. A javaslatok az élőhelyek állapotának megőrzése és javítása érdekében, továbbá az özönnövények jelenlétéből fakadó veszélyforrások mérséklése érdekében kerültek megfogalmazásra. A degradált gyepek kevésbé kötött, intenzívebb kezelést igényelnek az özönnövények visszaszorulásáig. Visszaalakításukkal a jó természetességű élőhelyek kiterjedése növekedhet.</p>

Kezelési egység kódja:	GY-3
Kezelési egység meghatározása:	Mély fekvésű higrofil magassásos-nádas, ill. vízparti pionír élőhelyek
Érintett Á-NÉR élőhelyek:	<p>B1a Nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások B2 Harmatkásás, békabuzogányos, pántlikafüves mocsári-vízparti növényzet B5 Nem zsombékoló magassásrétek I1N Nedves felszínnek természetes pionír növényzete OA Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek P2a Üde és nedves cserjések</p>
Érintett Natura 2000 élőhelyek:	<p>Oligo-mezotróf állóvizek <i>Littorelletea uniflora</i> és/vagy <i>Isoeto-Nanojuncetea</i> vegetációval (3130) Iszapos partú folyók részben <i>Chenopodium rubri</i>, és részben <i>Bidention</i> növényzettel (3270) <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440)</p>
Érintett közösségi jelentőségű fajok:	<p>Hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>) Díszes légivadász (<i>Coenagrion ornatum</i>) Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>)</p>
Érintett, egyéb kiemelt fajok:	<p>Nyári tőzike (<i>Leucojum aestivum</i>) Téli zsurló (<i>Equisetum hyemale</i>) Erdei béka (<i>Rana dalmatina</i>)</p>

	Magyar színjátszólepke (<i>Apatura metis</i>) Kis lile (<i>Charadrius dubius</i>)
Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:	A kezelési egységbe sorolt területek legfeljebb extenzív mezőgazdasági hasznosítása javasolt, mivel a természeti értékek fennmaradását lehetővé teszi, illetve biztosítja. A kezelési egységbe sorolt gyepek esetében elsősorban legeltetéssel (a hasznosítást, kiegészítő tisztító kaszálás alkalmazásával) javasolt végezni. A jelentős előntést kapó területrészek kezelése nem javasolt. Általános cél a megfelelő vízviszonyok biztosítása és az özönfajok terjedésének megakadályozása. A cserjék, fák kivágása csak ősszel-télen történhet a fészkelő madarak védelme érdekében.
Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:	<i>Kötelezően betartandó előírások:</i> 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól Az érintett lápterület vonatkozásában az 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről. <i>Javasolt előírások:</i> – A területen, a növényvédelmet kizárólag vizekre és vízben élő szervezetekre nem veszélyes minőségű anyagokkal és kizárólag inváziós növényfajok irtása céljából lehet végezni. (V01) – Vegyszer használata kizárólag fainjektálás során lehetséges. (V05) – A vízi növényzet nem irtható. (V11) – A területen mindennemű beavatkozást kerülendő, kezeletlen állapotban való fenntartás indokolt. (V67) – Vegyszeres gyomirtás nem megengedett. (GY02) – Tárcsázás nem megengedett. (GY10) – A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak nem helyezhetők el. (GY116) – Kizárólag kaszálással történő hasznosítás. (GY20) – Legeltetés és kaszálás nem végezhető, a terület kezelés nélkül történő fenntartása. (GY21) – A gyepek cserjésedésének megakadályozása, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzése. (GY28) – A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak szükséges bejelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket cserjefoltokat a működési terület szerinti érintett NPI-gal egyeztetni. (GY31) – A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltok meghagyása. (GY32) – Dobkasa és talaj meghajtású rendsodró, rendezelő használata nem megengedett. (GY08) – Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt). (E08)
Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:	A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés az eredeti a vizes élőhelyek (pl. holtágak) helyreállítása érdekében, ill. az özönfajok visszaszorításának szándékával javasolható.
Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok	A kezelési egység területén épületek, építmények elhelyezése – kivéve a természetvédelmi kezelést és bemutatást szolgáló létesítmények – nem támogatható.
Kezelési javaslatok indoklása:	A mély fekvésű mocsári növényzetet, ill. pionír zátony- és parti növényzetet nem szükséges kezelni. Alacsony intenzitású legeltetés szolgálja leginkább az előforduló jelölő élőhelyek és fajok megőrzését, illetve állapotjavítását/állománymegerősítését. A javaslatok az élőhelyek állapotának megőrzése és javítása érdekében, továbbá az özönnövények jelenlétéből fakadó veszélyforrások mérséklése érdekében kerültek megfogalmazásra.

Kezelési egység kódja:	ER-0
Kezelési egység meghatározása:	Jó természetességi állapotú, érintetlenséget igénylő ligeterdők és higrofil pionír faállományok
Érintett Á-NÉR élőhelyek:	J1a Fűzlápok J3 Folyómenti bokorfüzesek

	J4 Fűz-nyár ártéri erdők RB Óshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők
Érintett Natura 2000 élőhelyek:	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (91E0*)
Érintett közösségi jelentőségű fajok:	Skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>) Nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>) Nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>)
Érintett, egyéb kiemelt fajok:	Nyári tözike (<i>Leucojum aestivum</i>) Magyar színjászólepke (<i>Apatura metis</i>) Fekete harkály (<i>Dryocopus martius</i>)
Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:	A területen gazdálkodási célú fakitermelés nem folytatható, az esetleges beavatkozások természetvédelmi célokat (pl. inváziós fajok visszaszorítása) célozhatnak, mivel a kezelési egységbe tartozó területek zöme fokozottan védett.
Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:	Kötelezően betartandó előírások: A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről, a 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről, 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról, a 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról, valamint a hatályos erdőterv előírásai. Javasolt előírások: – Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével. (E10) – Fakitermelés augusztus 15. és december 15. között. (E46) – A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása. (E69) – Inváziós fásszárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően. (E73) – Faanyag mozgatása csak kemény talajviszonyok mellett. (E81)
Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:	A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.
Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok	A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.
Kezelési javaslatok indoklása:	A kezelési egységhez kapcsolt előírás-javaslatok az alig megközelíthető (az állományok nagy része a Mura túlszéljén van), az elhanyagolható gazdasági jelentőségű, természeti értékekben gazdag erdei élőhelyek és a hozzájuk kötődő fajok megőrzése érdekében kerültek megfogalmazásra.

Kezelési egység kódja:	ER-1
Kezelési egység meghatározása:	Jó természetességi állapotú, erdőgazdálkodásra alkalmas ligeterdők és gyertyános-tölgyesek
Érintett Á-NÉR élőhelyek:	J2 Láp- és mocsárerdők J4 Fűz-nyár ártéri erdők J6 Keményfás ártéri erdők K1a Gyertyános-kocsányos tölgyesek
Érintett Natura 2000 élőhelyek:	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (91E0*) Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0) Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>) (91L0)
Érintett közösségi jelentőségű fajok:	Nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) Nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>) Skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>) Csonkafülű denevér (<i>Myotis emarginatus</i>)

	Nyugati piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>)
Érintett, egyéb kiemelt fajok:	Kikeleti hóvirág (<i>Galanthus nivalis</i>) Szálkás pajzsika (<i>Dryopteris carthusiana</i>) Nyári tözike (<i>Leucojum aestivum</i>) Karéjos vesepáfrány (<i>Polystichum aculeatum</i>) Ligeti csillagvirág (<i>Scilla vindobonensis</i>) Kis apollólepké (<i>Parnassius mnemosyne</i>) Közép fakopáncs (<i>Dendrocopos medius</i>) Fekete harkály (<i>Dryocopus martius</i>) Közönséges késeidenevér (<i>Eptesicus serotinus</i>) Nimfadenevér (<i>Myotis alcathoe</i>) Vízi denevér (<i>Myotis daubentonii</i>) Bajuszos denevér (<i>Myotis mystacinus</i>) Szőröskarú koraidenevér (<i>Nyctalus leisleri</i>) Rőt koraidenevér (<i>Nyctalus noctula</i>) Fehérszélű törpedenevér (<i>Pipistrellus kuhlii</i>) Durvavitorlájú törpedenevér <i>Pipistrellus nathusii</i>) Közönséges törpedenevér (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>) Szoprán törpedenevér (<i>Pipistrellus pygmaeus</i>)
Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:	Többnyire jó természetességű állományok kerültek a kezelési egységbe, melyek számos természetvédelmi szempontból jelentős faj számára biztosítanak élőhelyet. A kezelési egység területén kíméletes, esetleg folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok javasoltak az itt előforduló – jelenlegi állapotukban is magas természeti értéket képviselő – élőhelyek és fajok megőrzése érdekében. Cél az idős (100 év feletti) faegyedek és jelentős mennyiségű, álló és fekvő holt faanyag jelenléte. Böhöncös egyedek, biotópfák kímélendők. A fakitermelést kemény (fagyott vagy száraz) talajon kell végezni ajánlottan fészkelési időn kívül, a közelítő nyomokat a természetvédelmi kezelővel egyeztetve.
Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:	Kötelezően betartandó előírások: A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről, a 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről, 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról, a 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról, valamint a hatályos erdőterv előírásai. Javasolt előírások: – A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökzöld vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés. (E03) – Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével. (E10) – Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása. (E17) – A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása. (E27) – A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása. (E31) – Őshonos fafajú állományok véghasználat során átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában. (E38) – Az adott erdőrészletben véghasználat esetén szálalóvágás alkalmazása. (E36) – Fakitermelés augusztus 15. és február 1. között. (E44) – Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása. (E49) – Totális gyomirtó szerek használata az illetékes hatóság engedélyével csak intenzíven terjedő, inváziós fafajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti

	<p>nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően. (E68)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedeinek eltávolítása során tekintettel kell lenni a túlzott mértékű kitermelés okozta lékesedés elkerülésére a kitermelésre kerülő egyedek kijelölésével vagy a kitermelt idegenhonos fajok egyedeinek helyén, kézi munkával, talaj-előkészítés nélkül, mesterséges felújítás elvégzésével. (E77) – Kártevők elleni védekezésnél biológiai módszerek (feromoncsapdák, elterelő anyagok) alkalmazása. (E97) – Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt). (E08) – A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével. (E09) – A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során. (E18) – A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrésztlet területén a talaj védelme érdekében kerülendő a 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonszolási nyom kialakulása. A tö- és törzssérülés ne haladja meg az 5%-ot. (E40) – A vágásterületen történő égetés mellőzése. (E50) – A letermelt faanyag április 30-ig történő elszállítása a xilofág rovarfajok védelme érdekében. (E86) – Egészségügyi fakitermelés elhagyása az erdő fennmaradását, egészségi állapotát jelentősen veszélyeztető erdővédelmi ok kivételével. (E94)
Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:	A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.
Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok	A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.
Kezelési javaslatok indoklása:	A kezelési egységbe sorolt jó természetességi állapotú erdőterületek esetében a hosszútávú természetvédelmi cél a folyamatos erdőborítás fenntartása. Az önkéntes vállalkások között megjelölt javaslatok ebbe az irányba mutatnak. A javaslatok a fenti közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelmében kerültek megfogalmazásra.

Kezelési egység kódja:	ER-2
Kezelési egység meghatározása:	Jellegtelen őshonos fafajú erdők
Érintett Á-NÉR élőhelyek:	P1 Őshonos fafajú fiatalosok P8 Vágásterületek RA Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok RB Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők RC Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők
Érintett Natura 2000 élőhelyek:	Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>) (91F0)
Érintett közösségi jelentőségű fajok:	Skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>) Nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>) Nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>)
Érintett, egyéb kiemelt fajok:	Gyapjas gyűszűvirág (<i>Digitalis lanata</i>) Nyári tőzike (<i>Leucojum aestivum</i>) Magyar színjászólepke (<i>Apatura metis</i>) Kis apollólepke (<i>Parnassius mnemosyne</i>) Fekete harkály (<i>Dryocopus martius</i>) Vízi denevér (<i>Myotis daubentonii</i>) Rőt koraidenevér (<i>Nyctalus noctula</i>) Szoprán törpedenevér (<i>Pipistrellus pygmaeus</i>)
Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:	A gazdálkodás során törekedni kell, a természetszerű szerkezettel, faállománnyal és korösszetétellel jellemezhető állományok kialakítására.
Gazdálkodáshoz	<i>Kötelezően betartandó előírások:</i>

köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:	<p>A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről, a 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről, 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról, a 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről, valamint a hatályos erdőterv előírásai.</p> <p><i>Javasolt előírások:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeleiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökzöld vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés. (E03) – A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása. (E27) – Fakitermelés augusztus 15. és február 1. között. (E44) – A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása. (E31) – Az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedeinek eltávolítása során tekintettel kell lenni a túlzott mértékű kitermelés okozta lékesedés elkerülésére a kitermelésre kerülő egyedek kijelölésével vagy a kitermelt idegenhonos fajok egyedeinek helyén, kézi munkával, talaj-előkészítés nélkül, mesterséges felújítás elvégzésével. (E77) – Kártevők elleni védekezésnél biológiai módszerek (feromoncsapdák, elterelő anyagok) alkalmazása. (E97) – Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban. (E26) – Fakitermelés tervezése során az érintett erdőrészeket korosztály-eloszlásának javítása. Térben változó erélyű nevelővágások végzése, az alsó szint és az átlagkornál fiatalabb egyedek kímélete. (E84)
Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:	A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.
Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok	A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.
Kezelési javaslatok indoklása:	A kezelési egységbe a közepes természetességi állapotú, őshonos fafajú (esetleg némi tájidegen elegyfajt tartalmazó), zömmel fiatalabb jellegű erdők, amelyek esetében a természetvédelmi cél a természetes erdőszerkezethez közelítő állapot elérése. Az önkéntes vállalások között megjelölt javaslatok ebbe az irányba mutatnak.

Kezelési egység kódja:	ER-3
Kezelési egység meghatározása:	Idegenhonos fafajok uralta elegyes erdők és idegenhonos fafajú erdők
Érintett Á-NÉR élőhelyek:	RDb Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők S1 Ültetett akácok S6 Nem őshonos fafajok spontán állományai
Érintett Natura 2000 élőhelyek:	Nincs érintett élőhely.
Érintett közösségi jelentőségű fajok:	Skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>) Nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>)
Érintett, egyéb kiemelt fajok:	Kikeleti hóvirág (<i>Galanthus nivalis</i>) Magyar színjátszólepke (<i>Apatura metis</i>) Erdei béka (<i>Rana dalmatina</i>)
Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:	A gazdálkodás során törekedni kell, a természetszerű szerkezettel, faállománnyal és korösszetétellel jellemezhető állományok kialakítására.

Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:	<p><i>Kötelezően betartandó előírások:</i> A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről, a 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről, 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról, a 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról, valamint a hatályos erdőterv előírásai.</p> <p><i>Javasolt előírások:</i> – Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása. (E54) – Az idegenhonos és tájidegen fafajú erdők véghasználata során a tájhonos fafajok egyedeinek meghagyása (az alsó- és lehetőség szerint a cserjeszintben is). (E64) – A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása. (E69) – Kártevők elleni védekezésnél biológiai módszerek (feromoncsapdák, elterelő anyagok) alkalmazása. (E97)</p>
Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:	A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.
Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok	A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.
Kezelési javaslatok indoklása:	A Natura 2000 hálózat szempontjából szinte mindig kedvezőbb a hazai fafajok alkotta faállomány. Az intenzíven terjedő fajokból álló állományok a jelölő élőhelyek szomszédságában azokra negatív hatással vannak/lehetnek, ezért lokalizációjuk, illetve fafajcsere indokolt.

Kezelési egység kódja:	SZ
Kezelési egység meghatározása:	Szántók és karácsonyfatelepek
Érintett Á-NÉR élőhelyek:	T1 Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák T10 Fialat parlag és ugar T11 Csemetekertek, faiskolák, kosárkötő fűz ültetvények
Érintett Natura 2000 élőhelyek:	Nincs érintett élőhely.
Érintett közösségi jelentőségű fajok:	Nincs érintett faj.
Érintett, egyéb kiemelt fajok:	Nincs érintett faj.
Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:	A kezelési egységben szántóföldi művelés folyik, mely nem veszélyezteti a közösségi jelentőségű fajokat és élőhelyeket. Művelési ág megváltoztatása szántóból gyepké vagy erdővé történő átalakítással támogatható.
Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:	<p><i>Kötelezően betartandó előírások:</i> Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot (HMKA) - 50/2008. (IV. 24.) FVM rendelet</p> <p><i>Javasolt előírások:</i> – Trágya, műtrágya: természetes vizektől mért 200 m-en belül trágya, műtrágya nem deponálható. (SZ10) – Légi kivitelezésű növényvédelem és tápanyag-utánpótlás nem megengedett. (SZ21) – Mozaikos kisparcellás gazdálkodás folytatása, ahol egy tábla mérete legfeljebb 2 hektár. (SZ28) – Tápanyag-utánpótlás során a műtrágyával kijuttatott nitrogén hatóanyag mennyisége nem haladhatja meg a 90 kg/ha/év mértéket (SZ35) – Fás szárú és lágyszárú energetikai ültetvény nem telepíthető. (SZ43) – Szántó vizes élőhelyé alakítása spontán gypesedéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása. (SZ51) – Szántó füves élőhelyé alakítása gyeptelepítéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása. (SZ52) – Szántó füves élőhelyé alakítása spontán felhagyással, kivéve az inváziós növényfajok irtását. (SZ53)</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – Mezőgazdasági földterület első erdősítése, őshonos fajokkal, támogatható. (SZ56) – Szántó füves élőhelyé alakítása gyeptelepítéssel, a megjelenő inváziós növényfajok irtása. (SZ52) – Természetbarát gyepesítés, termőhelytől függően üde rét vagy száraz gyep kialakulásának elősegítése. Tájidegen magkeverék nem alkalmazható, csak a termőhelyre jellemző őshonos fajok vethetők. (SZ67) – A telepítést követő évtől legalább évi egyszeri kaszálás, illetve kíméletes, pásztoroló legeltetés szükséges. (SZ64) – Őshonos fajokból álló fasorok, facsoportok, szoliter fák, cserjefoltok telepítése. (SZ74)
Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:	A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés a termőhelynek megfelelő, őshonos fűfélékkel (gyepesítés), vagy fajokkal (erdősítés).
Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok	A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.
Kezelési javaslatok indoklása:	Fenti javaslatok a környező élőhelyek védelmében kerültek megfogalmazásra, az intenzív művelésből fakadó veszélyforrások mérséklése érdekében. Természetvédelmi szempontból egyértelműen kedvezőbb a gyep vagy erdő a jelenlegi szántóföldek helyén.

Kezelési egység kódja:	KN
Kezelési egység meghatározása:	A közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok szempontjából kezelést és/vagy korlátozást nem igénylő területek
Érintett Á-NÉR élőhelyek:	U2 Kertvárosok, szabadidős létesítmények U4 Telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók U7 Homok-, agyag-, tőzeg- és kavicsbányák, digó- és kubikgördrök, mesterséges löszfalak U11 Út- és vasúthálózat
Érintett Natura 2000 élőhelyek:	Nincs érintett élőhely.
Érintett közösségi jelentőségű fajok:	Nincs érintett faj.
Érintett, egyéb kiemelt fajok:	Kikeleti hóvirág (<i>Galanthus nivalis</i>) Nagy fakopáncs (<i>Dendrocopos major</i>)
Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:	A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz köthető javaslatok nem kerültek megfogalmazásra.
Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:	<i>Kötelezően betartandó előírások:</i> Az általános részben megtalálhatókon túl további kötelezően betartandó előírások nincsenek. <i>Javasolt előírások:</i> Az általános részben megfogalmazottakon túl további javaslatokat nem tettünk.
Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:	A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés nincs tervezve.
Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok	A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.
Kezelési javaslatok indoklása:	Kezelési javaslatok nem kerültek megfogalmazásra.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

A tervezési területen élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés a LIFE IP GRASSLAND-HU LIFE17 IPE/HU/000018 azonosítószámú projekt keretében tervezett, elsősorban a fátlan jelölő élőhelyek, *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510) helyreállítása, meglévő állományok természetességi állapotának javítása, az inváziós fertőzöttség csökkentése érdekében. Az élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatokkal konkrétan érintettek (a LIFE pályázatban) a GY-1, GY-2, GY-3 kezelési egységek (egyes állományokkal), ill. potenciálisan érintettek a VT kezelési egység egyes állományai.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

Ebben a pontban csak azon fajok esetében teszünk fajvédelmi intézkedésre javaslatot, amelyeknél az egyes kezelési egységeknél tett javaslatokon túlmenő intézkedések segítségével még eredményesebb lehet az adott fajra vonatkozó fajvédelmi tevékenység.

Nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)

Élőhelyein kerülni kell a nagy kiterjedésű véghasználatokat. A faj számára fontosak a napos, meleg erdőszélek, tisztásokon, gyepekben lévő tölgy hagyásfák. Élőhelyein, az erdőszéleken és tisztásokon lévő csúcshártya, illetve száradt tölgyfákat kímélni kell. A végvágással érintett erdők esetében az előírt hagyásfacsoportok, hagyásfa-hálózat megtartása elsődleges feladat.

Nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)

Élőhelyein kerülni kell a nagy kiterjedésű véghasználatokat. A végvágással érintett erdők esetében az előírt hagyásfacsoportok, hagyásfa-hálózat megtartása elsődleges feladat. A véghasználatot során természetes felújításra kell törekedni, tuskózás és teljes talajelőkészítés nem végezhető.

Skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)

Élőhelyein kerülni kell a nagy kiterjedésű véghasználatokat, előnyben kell részesíteni az állandó erdőborítást biztosító üzemmódokat. Ismert és potenciális élőhelyein a száradó és kidőlt fákat a helyszínen kell hagyni. A végvágással érintett erdők esetében az előírt hagyásfacsoportok, hagyásfa-hálózat megtartása elsődleges feladat.

Nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*)

Megfelelő, zavartalan szálláshelyek, telelőhelyek biztosítása és fenntartása. Az erdőkezelés során az idős, lábonszáradt, leváló kérgű, odvas faegyedeket kímélni kell. Április 1 és szeptember 15. között a fakitermelés mellőzendő. A fakivágásokat az idősebb faállományokban denevérek számára legkisebb kockázatot jelentő augusztus 30. – október 31. közötti időszakban szükséges végezni. Az idős odvas faegyedek döntése helyett a kíméletes ledarabolást kell végezni, az odvas fák szállítás előtt legalább 2 napig deponálásra kerüljenek, aprítékolásuk nem engedélyezett.

Vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

Állandó, vagy az év jelentős részében megmaradó vízborítású kisvizek fenntartása. Az időszakos vízborítású területek megőrzése, ebben a földhasználók érdekeltté tétele.

Mocsári teknős (*Emys orbicularis*)

Úszó és rögzült hínár növényzetben gazdag állóvizek megőrzése. Inváziós (konkurenciát jelentő) fajok betelepülésének megakadályozása, a probléma jelentőségének bemutatása a lakosság (horgászok) számára.

Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)

Az ismert élőhelyeken és potenciális előfordulási területeken a vízfolyások, csatornák, vízállások mentén a parti növényzet kímélete. Megfelelő vízellátottság biztosítása, vízvezetés megszüntetése.

Erdei szitakötő (*Ophiogomphus cecilia*)

A potenciális élőhelyül szolgáló vízfolyások vízminőségének megőrzése, illetve javítása. A vízfolyások tápanyagterhelésének és szennyezésének csökkentése pufferzóna fenntartásával, illetve a pontszerű szennyezőforrások felszámolásával. Az élőhelyi változatosság fenntartása, különösen az eltérő áramlású terek fenntartása, illetve kialakulásuk elősegítése elsősorban a durva homok-sóder frakcióban. A partmenti árnyaló állományok fenntartása, megőrzése.

Halványfoltú küllő (*Gobio albipinnatus*), **homoki küllő** (*Gobio kessleri*), **selymes durbincs** (*Gymnocephalus schraetzer*)

Az élőhelyi változatosság fenntartása, eltérő áramlású terek biztosítása. Homokpadok kialakulásának elősegítése, fenntartásuk.

Szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*)

Az élőhelyi változatosság fenntartása, eltérő áramlású terek biztosítása. Kagylók számára alkalmas aljzatú és oxigén ellátottságú, növényzetben gazdag vizek fenntartása.

Széles durbincs (*Gymnocephalus baloni*)

Az élőhelyi változatosság fenntartása, eltérő áramlású terek biztosítása. Kőszórások, kövezések megőrzése, ahol az elbontásukat más lényeges indok nem támasztja alá.

Törpecsík (*Sabanejewia aurata*), **német bucó** (*Zingel streber*), **magyar bucó** (*Zingel zingel*)

Az élőhelyi változatosság fenntartása, eltérő áramlású terek biztosítása, kialakulásuk elősegítése, főleg a durva kavics-sóder frakció tekintetében.

Lápi póc (*Umbra krameri*)

Úszó és rögzült hínár növényzetben gazdag állóvizek megőrzése. Inváziós (konkurenciát jelentő) fajok betelepülésének megakadályozása, a probléma jelentőségének bemutatása a lakosság (horgászok) számára. Az ismert élőhelyeken és potenciális előfordulási területeken a vízfolyások, csatornák, vízállások mentén a parti növényzet kímélete. Megfelelő vízellátottság biztosítása, vízvezetés megszüntetése. A potenciális élőhelyül szolgáló vízfolyások vízminőségének megőrzése, illetve javítása. A vízfolyások tápanyag terhelésének és szennyezésének csökkentése pufferzóna fenntartásával és/vagy kialakításával, illetve a pontszerű szennyezőforrások felszámolásával.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

Vizsgálendő	Vizsgálat jellege	Módszertan	Gyakoriság	Kapcsolódó program
Élőhelyek elterjedésének vizsgálata	Monitoring	NBmR Élőhelytérképezés	10 évente	Natura 2000 monitoring
Élőhelyek állapotának változása	Monitoring	Natura 2000 monitoring (erdők, gyepek, vizes élőhelyek) kombinálva cönológiai mintavételezéssel	5 évente	Élőhelyek elterjedése
Védett és indikátor növényfajok vizsgálata	Monitoring	NBmR	1-10 évente	Xilofág rovarok vizsgálata
Özönnövények vizsgálata	Monitoring	NBmR	5 évente	Élőhelyek elterjedése
Puhatestű (Hasas törpecsiga <i>Vertigo moluisana</i>)	Alapállapot felmérés és monitoring	NBmR	6 évente	Natura 2000 monitoring
Lepkefajok vizsgálata	Alapállapot felmérés és monitoring	NBmR	1-10 évente	Natura 2000 monitoring
Szitakötőfajok vizsgálata	Monitoring	NBmR	6 évente	Natura 2000 monitoring
Vízi emlősök állományfelnérése (hód és vidra)	Monitoring	NBmR	6 évente	Natura 2000 monitoring
Erdőlakó denevéreközösségek	Alapállapot felmérés és monitoring	NBmR	6 évente	Natura 2000 monitoring
Xilofág rovarok vizsgálata	Monitoring	NBmR	6 évente	Natura 2000 monitoring
Halfaunisztikai vizsgálatok	Alapállapot felmérés és monitoring	NBmR	1-10 évente	Natura 2000 monitoring

3.2.5. Mellékletek

1. melléklet. A tervezési terület kezelési egységeinek térképe

2. melléklet. A kezelési egységekhez kötött intézkedések hrsz és MePAR megfeleltetése

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ok	Érintett erdőrészek	Érintett MEPAR-blokkok
ER-0	Jó természetességi állapotú, érintetlenséget igénylő ligeterdők és higrofil pionír faállományok	113,81 ha	Letenye 0116, 0117, 0127, 0135, 0137, 0170, 0171, 0172, 0178, 0179/1, 0180, 0182, 0183/b, 0183/c, 0190, 0191, 0280, 0281, 0282, 0284, 0285, Molnári 066, 067, 074, 075, 076, 077, 081, 082, 083, 084, Murakeresztúr 079/2, 080/31a, 080/31b, 081, 082, 083, 096, Murarátka 060, 061, 063, 064, 065, 066, Muraszemenye 0172/1, 0181/2, 0181/3, 0181/4, 0181/5, 0181/6, 0181/8, 0182, 0185/1b, 0185/2, 0185/3, 0185/4, 0186, 0187, 0240, 0247/1, 049, 051, 052, 058, 059, 060, Tótszerdahely 054, 056, 067, 068, 070	Letenye 23M, 23TN, 24A, 24M, 24N, 24TN 1, 25C, 26B, 29B, 29C, 31A, Molnári 6CE 2, 7CE 1, 7CE 2, 7CE 3, Murakeresztúr 7A, 9A, Murarátka 30A, 30CE, 31A, 31C, 31D, Muraszemenye 46D, 48G, Tótszerdahely 5B, 6A	Y2PP8-3-18, Y0196-U-18, Y0E98-A-18, Y0JW8-2-18, Y0M96-F-18, Y0U96-N-18, Y13P6-C-18, Y2ARL-4-18, Y2CYL-C-18, Y3ARL-5-18, Y3E5L-M-18, Y3FH8-N-18, Y3HP8-W-18, Y3M98-M-18, Y8E9C-P-18, YDXW8-V-18, YE2H8-L-18, YE3P8-U-18, YE638-A-18, YE9P8-2-18, YEAW8-9-18, YPE9C-5-18, YQMLF-T-18, YR79C-1-18, YRE9C-7-18, YRHPC-P-18, YRM98-A-18, YUCCA-8-18, YVU1J-M-18, YWRCA-Q-18
ER-1	Jó természetességi állapotú, erdőgazdálkodásr a alkalmas ligeterdők és gyertyános-tölgyesek	646,43 ha	Letenye 0110, 0112/a, 0112/b, 0113, 0114/a, 0114/b, 0115/a, 0115/b, 0115/c, 0115/d, 0117, 0118, 0119, 0120, 0127, 0128/a, 0128/b, 0129/a, 0129/b, 0130, 0131, 0132/1a, 0132/1b, 0132/2, 0133/1, 0133/2, 0134/1, 0134/2, 0134/3, 0136, 0137, 0138/1, 0138/2, 0138/3, 0139, 0140/1, 0140/2, 0141, 0142, 0143/c, 0144/1, 0146/3, 0146/4, 0147/1a, 0147/1b, 0147/2, 0148, 0163, 0164, 0166, 0167, 0168/a, 0169/a, 0169/b, 0172, 0173/a, 0173/b, 0173/d, 0174/a, 0174/b, 0174/c, 0174/d, 0175/3a, 0175/3b, 0175/7b, 0176, 0179/1, 0179/2, 0180, 0181, 0182, 0183/a, 0183/b, 0184/1, 0185/6, 0185/7, 0185/8a, 0185/8b, 0185/8c, 0185/9, 0186/2, 0188/3a, 0188/7, 0189/2, 0189/3a, 0189/3b, 0189/3c, 0189/3d, 0189/4, 0189/5a, 0189/5b, 0191, 0279/1a, 0279/1b, 0279/1c, 0279/1d, 0279/2, 0279/3, 0279/4, 0282, 0283, 0286/1a, 0286/1d, 0286/2, 0287/a, 0287/b, 0289, 0290, 0291/1a, 0291/1b, 0291/2, 0291/3, 080, Molnári 057/2, 064/1, 064/2, 067, 068/a, 068/b, 068/c, 068/d, 068/f, 068/g, 069, 071/3, 073/3a, 074, 078, 079, 080/1, 082, 084, 085/a, 085/b, 085/c, Murakeresztúr 0100/2, 0100/3a, 0100/3b, 0100/3c, 061/14b, 061/18a, 061/2, 062, 063, 064, 065, 071, 073/2a, 073/2b, 074/2, 075/10,	Letenye 11A, 11B, 11C, 11D, 11F, 11G, 11K, 11L, 11M, 11P, 11Q 2, 11R, 11TN 2, 11TN 4, 11TN 5, 11TN 7, 12A, 12B, 12E, 12F, 13G, 13J, 13K, 13TN 1, 13TN 2, 18A, 18B, 18C, 18D, 18F, 18G, 18G, 18H, 18H, 18K, 18K, 18N, 18N, 18N, 18TN, 23A, 23B, 23C, 23CE, 23D, 23F, 23G, 23H, 23H, 23I, 23I, 23J, 23J, 23K, 23K, 23L, 23M, 23M, 23N, 23N, 23N, 23TI, 24A, 24B, 24C, 24C, 24CE 1, 24F, 24F, 24G, 24G, 24H, 24H, 24H, 24I, 24I, 24K, 24L, 24L, 24L, 24TI, 24TN 1, 24TN 1, 24TN 1, 24TN 1, 25D, 25D, 25D, 26C, 26C, 27B, 27C, 27CE, 27CE, 27D,	YUJ5A-7-18, Y0196-U-18, Y0VH6-W-18, Y0WP6-5-18, Y13P6-C-18, Y19P6-K-18, Y1AA7-8-18, Y1T38-J-18, Y1XW8-H-18, Y2ARL-4-18, Y2XW8-J-18, Y3E98-E-18, Y42H8-9-18, Y44W8-R-18, Y5K39-F-18, Y6638-3-18, Y6783-4-18, Y6WP8-E-18, Y79P8-U-18, Y7T38-Q-18, Y88HC-Q-18, YCD7F-T-18, YCL7F-1-18, YDD7F-U-18, YDT38-W-18, YF797-K-18, YHJLV-V-18, YHM98-2-18, YHXW8-Y-18, YJ7EF-1-18, YMHPC-K-18, YNE97-Y-18, YPE9C-5-18, YPMT3-L-18, YQD38-U-18, YQQ0F-9-18, YQVH8-Q-18, YR7RA-F-18, YRM98-A-18, YUCCA-8-18,

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrésztetek	Érintett MEPAR-blokkok
			075/11, 075/12a, 075/12b, 075/13, 075/15, 076, 078, 080/31b, 083, 088, 089, 090, 091/1, 091/2, 091/3, 092, 093/1, 093/2a, 093/2b, 093/2c, 093/3, 093/4, 093/5a, 093/5b, 093/5c, 094, 095, 096, 097/1, 098/a, 099, Murarátka 011/10, 011/11, 011/12, 011/13, 011/14, 011/17a, 011/17b, 011/17c, 011/20c, 011/20d, 011/20g, 011/8, 011/9, 03/11a, 03/11b, 03/11c, 03/2, 03/4, 03/8, 03/9, 05, 053/1, 058/1, 058/3, 059, 060, 062/10, 062/11a, 062/11b, 062/12, 062/16a, 062/16b, 062/16c, 062/16d, 062/3, 062/4, 062/8, 063, 08/4, 08/5, Muraszemenye 0172/1, 0172/5, 0172/6, 0175/2, 0181/6, 0181/8, 0182, 0183, 0184, 0185/1a, 0185/1b, 0185/1c, 0185/2, 0187, 0188, 0189/1a, 0189/1b, 0189/1d, 0190/34, 0190/35, 0190/36, 0190/37, 0190/38, 0190/39, 0190/4, 0190/40, 0190/41, 0190/42, 0190/43, 0190/44, 0190/6, 0191/1, 0192/1, 0193, 0194/1, 0194/2, 0203, 0207, 0208, 0209, 0210, 0211, 0212, 0213, 0214, 0216/a, 0216/b, 0218/1, 0218/2d, 0218/2f, 0218/2k, 0218/2l, 0219/a, 0219/b, 0220, 0221, 0222/1, 0225/1, 0226, 0227, 0228/2, 0228/4a, 0228/4b, 0228/4c, 0228/4d, 0229, 0230/1a, 0230/1b, 0230/1c, 0230/1d, 0230/1f, 0230/1g, 0230/1j, 0230/2, 0231, 0232, 0233, 0234, 0235/1, 0235/2, 0236/a, 0236/b, 0236/c, 0237/a, 0237/b, 0238, 0239/1, 0239/2, 0241, 0242/1, 0243/4, 0243/5a, 0243/5b, 0243/5c, 0244, 0245, 0246, 0247/1, 0248, 0249/a, 0249/b, 0249/c, 0250, 0251, 0252, 0253/a, 0255, 0256, 0257/2, 0257/3a, 0257/3b, 0257/3c, 0257/4, 0257/5a, 0257/5b, 0259, 0260/1, 0260/3, 0261, 0262, 0263, 045/1a, 045/1b, 045/4b, 046/1a, 046/1b, 046/4, 047/1, 047/3, 048, 050/5, 050/7, 050/9, 052, 053/1, 053/2, 054/1, 055, 056/1, 056/2, 057, 058, 061/1, 061/2, 062/4a, 062/4b, 062/5a, 062/5b, 063, 064, 065/1, 067, 070/11b, 070/11c, 070/13a, 070/13c, 070/15c, 070/8, 071/3, 072/2, 072/3, Tótszerdahely 053/1a, 053/1b, 053/2, 053/3, 055, 056, 058/a, 058/b, 060/1a, 060/1b, 060/3, 060/4, 060/5, 061, 063/12, 063/19, 063/20a, 063/20b, 063/20c, 063/21a, 063/21d, 063/2b, 066/1, 066/2, 068, 069/a, 069/b, 071/a, 071/b, 071/g, 077/18, 077/2, 077/20, 077/21, 077/22, 077/25, 077/26, 077/32, 089/10a, 089/10b, 089/10c, 089/10d, 089/15c, 089/30, 089/33b, 089/34b, 089/35b, 089/36, 089/48	27E, 27E, 27F, 27H, 27H, 27H, 28A, 29A, 29A, 29D, 29D, 29E, 29E, 29E, 29F, 30A, 32A, 32A, 32B, 32B, 44A, 44A, 44A, 44C, 45A, 45A, 45B, 46A, 47A, Molnári 6C, 6CE 1, Murakeresztúr 6A, 9B 1, 9B 2, 9C, Murarátka 30B, 30B, 31B, Muraszemenye 44A, 44B, 44C, 44CE 2, 44D, 44E, 44F, 44G, 44I, 44J, 44K, 44L, 44L, 44N, 44R, 44S, 45B, 45B, 45C, 45CE 1, 45CE 2, 46C, 47C, 48A, 48B, 48C, 48C, 48D, 48D, 48E, 48E, 48F, 48F, 48TI 1, 48TI 2, 49A, 49A, 49B, 49B, 50A, 50B, 50C, 50CE 1, 50D, 50E, 50F, 50NY 1, 50NY 2, Tótszerdahely 1A, 1A, 1A, 1B, 1B, 1B, 1C, 1C, 1C, 1CE 1, 1CE 3, 1CE 4, 1CE 6, 1CE 7, 1E, 1TI 5, 3A, 3B, 3C, 3D, 3E, 4A, 4A, 4A, 4B, 4C, 4CE 1, 4D, 4E, 4E, 4F, 4G, 7B, 7CE, 7CE, 7CE	YUERA-Q-18, YUJRL-4-18, YUJWC-1-18, YVEHX-4-18, YVNPX-K-18, YWM9K-R-18, YWRCA-Q-18, YYL37-8-18

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrészek	Érintett MEPAR-blokkok
ER-2	Jellegtelen őshonos fafajú erdők	212,02 ha	Letenye 0110, 0112/a, 0114/b, 0115/a, 0115/b, 0115/c, 0115/d, 0120, 0125/8, 0126, 0127, 0128/a, 0129/b, 0131, 0132/1a, 0132/1b, 0134/1, 0140/1, 0140/2, 0142, 0143/a, 0143/b, 0143/c, 0143/d, 0144/2, 0145, 0146/1, 0146/4, 0147/1a, 0147/1b, 0147/2, 0169/a, 0174/c, 0175/12a, 0175/12b, 0178, 0179/1, 0185/13, 0185/8a, 0185/8b, 0188/4, 0188/6, 0188/7, 0189/5a, 0189/6, 0191, 0279/4, 0286/1a, 0287/a, 0287/b, 080, Molnári 085/b, Murakeresztúr 054/3a, 054/3b, 059/1, 059/2, 060/1, 060/2, 061/14a, 061/14b, 061/14c, 061/14d, 061/18a, 061/2, 061/4a, 061/7a, 061/9a, 061/9b, 064, 065, 066, 067, 068, 069/12a, 069/12b, 069/12c, 069/12d, 069/2, 069/3, 069/6, 071, 072/2, 073/2a, 073/2b, 073/2c, 074/2, 075/13, 075/15, 075/17b, 075/26d, 075/7, 076, 077, 079/2, 080/13a, 080/13b, 080/13c, 080/16a, 080/16b, 080/19a, 080/22a, 080/22b, 080/22c, 080/25a, 080/25b, 080/25c, 080/25d, 080/28a, 080/28b, 080/28c, 080/31a, 080/31b, 080/31c, 083, 084/2, 086/2, 086/4, 086/5, 092, 093/1, 093/2b, 093/2c, 093/3, 096, 097/1, 098/a, 098/b, 098/c, 098/d, 099, Murarátka 011/17a, 011/20b, 011/20c, 011/5, 053/1, Muraszemenye 0171/1, 0171/10, 0171/11, 0171/12a, 0171/12b, 0171/12c, 0171/17, 0171/18a, 0171/18b, 0171/2, 0171/9, 0172/1, 0172/3, 0172/4, 0172/5, 0172/6, 0173/2, 0173/4, 0173/5, 0174, 0175/5, 0176/6a, 0176/7b, 0176/9, 0177, 0178, 0179, 0180/2, 0180/3, 0180/4a, 0180/4b, 0180/4c, 0180/4d, 0180/4f, 0180/5a, 0180/5b, 0180/5f, 0180/5g, 0180/5h, 0180/5j, 0180/5k, 0180/5l, 0180/5m, 0180/5n, 0181/6, 0181/7, 0185/1a, 0189/1b, 0189/1c, 0189/20, 0189/4a, 0189/4b, 0189/5, 0189/6, 0190/1, 0190/3, 0190/4, 0190/5, 0191/1, 0191/2, 0193, 0194/1, 0194/2, 0195, 0196, 0197, 0198/10b, 0198/4b, 0198/5b, 0198/6b, 0198/7b, 0198/8a, 0198/8b, 0198/9a, 0198/9b, 0203, 0218/2g, 0218/2l, 0227, 0228/4b, 0228/4d, 0229, 0252, 0253/a, 0254, 0255, 0256, 0257/5a, 0258, 0259, 0260/1, 0260/2, 0260/3, 0261, 045/1b, 054/1, 061/1, 061/2, 062/1, 065/1, 066, 067, 068/1b, 068/2, 070/10, 070/11a, 070/11c, 070/11d, 070/13b, 070/15c, 070/4, 070/6, Tótszerdahely 056, 063/10, 063/11a, 063/11b, 063/12, 063/13, 063/20c, 063/21a, 063/21d, 063/2a, 063/2b, 063/2c, 063/7, 064, 068, 071/a, 075/11c, 075/5, 075/6, 077/12, 077/13,	Letenye 11B, 11C, 11C, 11E, 11H, 11I, 11J, 11N, 11O, 11O, 11O, 11P, 11Q 1, 11TN 1, 11TN 1, 11TN 3, 11TN 6, 11TN 6, 11TN 6, 12C, 12F, 13A, 13A, 13C, 13D, 13E, 13F, 13H, 13I, 13I 2, 13K, 18A, 18B, 18C, 18C, 18E, 18G, 18G, 18H, 18I, 18J, 18K, 18N, 23E, 23F, 23F, 24E, 24F, 24J, 27C, 27CE, 28A, 29A, 44A, 44B, Murakeresztúr 6A, 9B 1, Murarátka 31E, Muraszemenye 44B, 44M, 44N, 45B, 45CE 1, 45CE 2, 46A, 46B, 46C, 47A 1, 47B, 50CE 2, 50F, Tótszerdahely 1B, 1C, 1CE 3, 1CE 3, 1CE 4, 1CE 7, 1D, 1H, 1TI 4, 1TI 5, 3A, 3B, 3D, 4C	RT9PK-J-18, Y0196-U-18, Y03P6-A-18, Y0WP6-5-18, Y13P6-C-18, Y19P6-K-18, Y1T38-J-18, Y1XW8-H-18, Y2ARL-4-18, Y2FHK-X-18, Y2T38-K-18, Y2XW8-J-18, Y44W8-R-18, Y7T38-Q-18, Y88HC-Q-18, YAP6D-Y-18, YC2HC-M-18, YCD7F-T-18, YCL7F-1-18, YF797-K-18, YJ7EF-1-18, YPE9C-5-18, YPT38-7-18, YQ0XY-1-18, YQAW8-L-18, YQRD3-C-18, YQX0F-H-18, YR56F-X-18, YR7RA-F-18, YRE9C-7-18, YRL3C-6-18, YRM98-A-18, YRMEF-N-18, YUJRL-4-18, YUJWC-1-18, YUY3X-7-18, YV3EJ-9-18, YV7R4-C-18, YVAW6-N-18, YVEHX-4-18, YVJDA-H-18, YW27J-3-18, YW6TX-7-18, YWM9K-R-18, YWRCA-Q-18, YYL37-8-18

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrésztetek	Érintett MEPAR-blokkok
			077/14, 077/16, 077/18, 077/19, 077/2, 077/20, 077/22, 077/23, 077/25, 077/32, 089/10a, 089/10c, 089/10d, 089/15a, 089/15b, 089/36, 089/44a, 089/44b, 089/45, 089/48		
ER-3	Idegenhonos fafajok uralta elegyes erdők és idegenhonos fafajú erdők	32,33 ha	Letenye 0125/3, 0125/7, 0125/8, 0128/a, 0129/b, 0141, 0147/1a, 0147/1b, 0179/1, 0179/2, 0183/b, Murarátka 011/10, 011/11, 011/7, 011/8, 011/9, 03/11b, 03/11c, 05, 062/11a, 062/11b, 062/16c, 062/16d, 062/8, Muraszemenye 0188, 0218/2d, 0218/2l, 0218/3, 070/15c, 071/1, 072/3, 073/39, Tótszerdahely 063/13, 063/19, 063/20b, 063/20c, 063/21b, 063/21c, 063/21d, 063/22, 063/23a, 063/23b, 063/7, 063/8, 064, 089/10a, 089/10c, 089/15a, 089/15b, 089/36, 089/44a, 089/44b, 089/46	Letenye 12A, 13A, 23K, 23TN, 24C, 27E, 27E, 27F, 47A, Muraszemenye 45A, 50A, 50B, 50CE 1, 50CE 2, 50F, 50NY 2, 50NY 3, Tótszerdahely 1C, 1CE 7, 1G, 4C, 4F, 4G	Y0WP6-5-18, Y1T38-J-18, Y1U96-P-18, Y5K39-F-18, Y6638-3-18, Y68H8-K-18, YJ7EF-1-18, YQ0XY-1-18, YRM98-A-18, YUCCA-8-18, YUJRL-4-18, YWRCA-Q-18
GY-1	Jó természetességi állapotú üde-félnedves gyepék	30,99 ha	Letenye 0114/b, 0115/b, 0120, Molnári 085/b, Murarátka 062/11a, 062/12, 062/14, 062/15, 062/16a, 062/16b, 062/16c, 062/16d, 08/4, Tótszerdahely 063/10, 063/11a, 063/11b, 089/10a, 0171/12a, 0171/12b, 0175/2, 0182, 0190/14, 0190/15, 0190/16, 0190/17, 0190/18, 0190/19, 0190/20, 0190/21, 0190/22, 0190/4, 0190/44, 0190/5, 0190/6, 0222/1, 0222/2, 0223, 0224, 0225/2, 0252, 0253/a, 0253/b, 0257/3b, 045/4a, 067, 068/1b, 068/1c, 068/2, 069	Tótszerdahely 1TI 5	YUJ5A-7-18, Y5K39-F-18, Y6783-4-18, Y6HP8-1-18, Y7AW8-3-18, YCL7F-1-18, YFAW8-A-18, YHJLV-V-18, YHM98-2-18, YPOXY-Y-18, YPMT3-L-18, YRMEF-N-18, YUERA-Q-18, YUFYA-Y-18, YVEHX-4-18, YVNPX-K-18
GY-2	Leromlott természetességi állapotú üde-félnedves gyepék	184,89 ha	Letenye 0129/b, 0130, 0139, 0140/1, 0140/2, 0142, 0143/b, 0143/c, 0144/2, 0145, 0146/4, 0148, 0175/10a, 0175/10b, 0175/12a, 0175/12b, 0175/8, 0184/1, 0184/2, 0185/10, 0185/11, 0185/12, 0185/13, 0185/5, 0185/7, 0185/8a, 0185/8b, 0185/9, 0186/1, 0186/2, 0188/3b, 0188/4, 0188/7, 0188/8, 0188/9, 0189/5a, 0191, 0279/1b, 0289, Molnári 064/1, 064/2, 065, 067, 068/g, 071/3, 085/b, Murakeresztúr 0100/3a, 0100/3c, 054/3a, 054/3b, 060/1, 061/14b, 061/14c, 061/18a, 061/18b, 061/2, 061/4a, 061/4b, 061/8, 061/9a, 061/9b, 064, 065, 066, 067, 068, 069/12a, 069/12b, 069/14, 069/2, 087/1a, 087/1b, 088, 091/1, 096, 097/1, 098/d, 099, Murarátka 062/11a, 062/3, 063, Muraszemenye 0171/11, 0171/12a, 0171/12b, 0171/12c, 0171/14, 0171/15, 0171/17, 0171/18a, 0171/18b, 0171/3, 0171/7, 0171/9, 0172/1, 0172/3, 0172/4, 0172/6, 0174, 0175/2, 0175/3, 0175/4, 0175/5, 0176/2, 0176/8a, 0176/8b, 0176/8c, 0176/9, 0179, 0181/6, 0181/7, 0182, 0184, 0185/1b, 0187, 0189/1b, 0189/1d, 0190/10,	Letenye 11TI, 12F, 23F, 46A, Molnári 6CE 1, Murarátka 31B, Muraszemenye 44L, 44M, 44N, 46C, 47A 2, 47NY, 48C, 48F, 48NY 1, 48NY 2, 48TI 1, 50A, 50C, 50E, 50NY 1	Y0196-U-18, Y02HK-F-18, Y0796-2-18, Y0VH6-W-18, Y0WP6-5-18, Y13P6-C-18, Y2ARL-4-18, Y2AW8-W-18, Y2XW8-J-18, Y3E98-E-18, Y42H8-9-18, Y44W8-R-18, Y7AW8-3-18, Y7T38-Q-18, Y819C-9-18, Y84WC-1-18, Y88HC-Q-18, YAF0D-J-18, YAP6D-Y-18, YC2HC-M-18, YCD7F-T-18, YCL7F-1-18, YDL7F-2-18, YF797-K-18, YJ037-6-18, YJ7EF-1-18, YK9KL-D-18, YMHPC-K-18, YMHPC-K-18, YQ0XY-1-18, YQMLF-T-18, YR56F-X-18, YR7RA-F-18, YR8TF-N-18,

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrészek	Érintett MEPAR-blokkok
			0190/11, 0190/12, 0190/13, 0190/14, 0190/15, 0190/17, 0190/18, 0190/19, 0190/20, 0190/3, 0190/33, 0190/34, 0190/4, 0190/44, 0190/5, 0190/6, 0190/7, 0190/8, 0190/9, 0191/1, 0191/2, 0192/5, 0194/1, 0213, 0215/a, 0215/b, 0215/c, 0215/d, 0215/f, 0216/a, 0216/b, 0217, 0218/2a, 0218/2b, 0218/2c, 0218/2d, 0218/2f, 0218/2g, 0218/2h, 0218/2j, 0218/2k, 0218/2l, 0219/a, 0220, 0228/3, 0228/4a, 0228/4b, 0228/4c, 0228/4d, 0229, 0230/1a, 0230/1b, 0230/1c, 0230/1d, 0230/1f, 0230/1h, 0230/1j, 0231, 0236/b, 0236/c, 0237/a, 0239/1, 0241, 0242/1, 0243/1, 0243/2, 0243/3, 0243/4, 0243/5c, 0247/1, 0248, 0251, 0252, 0253/a, 0255, 0257/2, 0257/3a, 0259, 0260/1, 0260/2, 0260/3, 0261, 045/1a, 045/1b, 045/5, 045/6a, 045/6b, 047/1, 050/7, 050/9, 053/1, 053/2, 054/1, 056/2, 057, 058, 061/1, 061/2, 062/1, 062/3a, 062/3b, 062/4a, 062/4b, 062/5a, 062/5b, 064, 065/1, 065/2, 066, 067, 068/1a, 068/1b, 068/1c, 068/2, 069, 070/11a, 070/11b, 070/11c, 070/11d, 070/11f, 070/4, 070/6, 070/8, 071/1, 071/3, 072/2, 072/3, 073/25, 073/37, 073/39, 073/41, 073/44, Tótszerdahely 053/1a, 053/1b, 053/2, 058/a, 058/b, 063/2b, 063/2c, 071/a, 071/b, 071/f, 071/g, 075/11c, 075/5, 075/6, 075/7, 077/14, 077/27, 077/29, 077/30, 077/32		YRM98-A-18, YRMEF-N-18, YT2YA-J-18, YUCCA-8-18, YUJWC-1-18, YUY3X-7-18, YV3EJ-9-18, YV7R4-C-18, YVEHX-4-18, YVNPX-K-18, YVYC4-P-18, YWL3K-J-18, YWQWC-9-18, YWRCA-Q-18, YXL7E-K-18, YXVTF-F-18
GY-3	Mély fekvésű higrofil magassásos-nádas, ill. vízparti pionír élőhelyek	187,18 ha	Letenye 0110, 0112/b, 0113, 0114/a, 0114/b, 0115/b, 0115/d, 0116, 0117, 0118, 0119, 0120, 0121, 0122, 0123, 0124/1, 0124/2, 0125/2, 0125/3, 0125/8, 0127, 0128/b, 0129/b, 0130, 0131, 0132/1a, 0132/1b, 0134/1, 0137, 0138/1, 0140/1, 0142, 0143/d, 0144/2, 0146/1, 0146/3, 0147/1b, 0147/1b, 0165, 0166, 0172, 0173/d, 0175/3a, 0175/7b, 0178, 0179/1, 0180, 0181, 0183/b, 0183/b, 0183/c, 0188/7, 0189/2, 0189/3c, 0279/1b, 0279/1c, 0279/3, 0282, 0284, 0285, 0286/1a, 0286/1b, 0286/1c, 0287/a, 0287/b, 0288, 0289, 0291/1a, 0291/1b, 0291/2, 0291/3, Molnári 057/2, 068/a, 068/f, 073/3a, 073/3b, 074, 078, 082, 083, 084, 085/a, 085/b, 085/c, Murakeresztúr 059/2, 060/2, 061/7a, 061/7b, 069/12b, 069/12c, 069/12d, 069/2, 069/3, 070, 071, 086/2, 086/3, 086/4, 086/5, 087/1a, 087/1b, 087/2, 087/3, 088, 089, 091/1, 091/3, 092, 093/1, 093/2a, 093/2b, 093/2c, 093/3, 093/5a, 093/5b, 093/5c, 096, 097/1, 098/d, Murarátka 011/20a, 011/20c, 011/20d, 011/20f, 011/20g, 03/10, 03/11a, 03/11c, 03/2, 03/4,	Letenye 11A, 11TN 4, 11VI 1, 11VI 2, 11VI 3, 13TN 2, 18TN, 23K, 23N, 23TN, 24H, 24TN 1, 25D, 26C, 27E, 27F, 31A, 32A, 32B, 44A, 44B, 44C, 45A, Murakeresztúr 6A, Murarátka 30B, 30CE, 31C, Muraszemenye 46B, 46D, 48A, 48G, 50A, 50C, 50E, 50NY 1, 50NY 2, 50NY 3, Tótszerdahely 1CE 2, 1CE 6, 1H, 1TI 4, 3A, 3E, 4CE 1, 7CE	RT9PK-J-18, Y0196-U-18, Y03P6-A-18, Y0E98-A-18, Y0M96-F-18, Y0U96-N-18, Y0WP6-5-18, Y13P6-C-18, Y19P6-K-18, Y1AA7-8-18, Y1T38-J-18, Y2ARL-4-18, Y2AW8-W-18, Y3E98-E-18, Y3FH8-N-18, Y3L38-D-18, Y3NXH-K-18, Y44W8-R-18, Y5K39-F-18, Y5VH8-5-18, Y6638-3-18, Y6VH8-6-18, Y7D38-A-18, Y88HC-Q-18, YDT38-W-18, YE038-4-18, YE198-C-18, YE4W8-3-18, YF797-K-18, YFJW8-J-18, YHEQF-H-18, YHJLV-V-18, YHM98-2-18, YHXW8-Y-18,

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrésztetek	Érintett MEPAR-blokkok
			03/6, 03/8, 03/9, 05, 053/1, 058/1, 059, 061, 062/11a, 062/11b, 062/16c, 062/4, 062/8, 063, 064, 065, Muraszemenye 0171/10, 0171/11, 0171/12b, 0171/12c, 0172/1, 0172/6, 0173/4, 0180/3, 0180/5j, 0181/2, 0181/3, 0181/4, 0181/6, 0181/7, 0182, 0185/1b, 0185/1c, 0185/2, 0185/3, 0186, 0194/1, 0194/2, 0195, 0196, 0197, 0198/10b, 0198/14b, 0198/15b, 0198/17, 0198/5b, 0198/6b, 0198/7b, 0198/8b, 0198/9b, 0200/1, 0203, 0204, 0205, 0211, 0215/c, 0215/d, 0217, 0218/2g, 0239/1, 0243/5c, 0247/1, 0257/2, 0257/3a, 0257/5a, 045/1b, 048, 049, 052, 053/1, 054/1, 055, 056/2, 059, 065/1, 066, 067, 068/1a, 068/1b, 068/1c, 068/2, 069, 070/11a, 070/11b, 070/11c, 070/11d, 070/15c, 070/4, 070/8, 071/3, 072/3, 073/11, 073/12, 073/29, 073/33, 073/35, 073/37, 073/39, Tótszerdahely 053/1a, 053/2, 053/3, 055, 056, 060/5, 063/13, 063/21a, 063/21b, 063/21c, 063/22, 063/23a, 063/23b, 063/2a, 063/2b, 063/7, 068, 069/a, 069/b, 070, 071/a, 071/b, 071/c, 071/d, 071/f, 071/g, 075/10, 075/11a, 075/11b, 075/11c, 075/5, 075/6, 075/7, 075/9, 077/18, 077/19, 077/2, 077/20, 077/23, 077/25, 089/10a, 089/10b, 089/15a, 089/15b, 089/15c, 089/36, 089/45, 089/47, 089/48		YPT38-7-18, YQD38-U-18, YQMLF-T-18, YQRD3-C-18, YQVH8-Q-18, YQX0F-H-18, YR56F-X-18, YRM98-A-18, YRM9C-E-18, YUCCA-8-18, YUERA-Q-18, YUJRL-4-18, YUJWC-1-18, YUY3X-7-18, YVEHX-4-18, YVU1J-M-18, YWRCA-Q-18, YXVTF-F-18
VB	Bánya- és horgásztavak	157,49 ha	Letenye 0139, 0140/1, 0142, 0143/b, 0143/c, 0144/2, 0145, 0166, 0168/a, 0168/b, 0175/10b, 0175/10c, 0175/12b, 0175/7a, 0175/7b, 0185/8a, Molnári 068/c, 068/d, 068/f, Murakeresztúr 075/12b, 076, 079/2, 085/19a, 085/19b, 087/1a, 087/1b, 091/2, 091/3, 093/2c, 093/4, 093/5a, 094, 095, Murarátka 062/3, Muraszemenye 0173/4, 0173/7, 0173/8, 0173/9, 0176/5a, 0176/5b, 0176/6a, 0176/6b, 0176/9, 0178, 0179, 0180/2, 0180/4a, 0180/4b, 0180/4c, 0180/4d, 0180/4f, 0180/5a, 0180/5b, 0180/5c, 0180/5d, 0180/5f, 0180/5g, 0180/5h, 0180/5m, 0180/5n, 0181/6, 0181/7, 0189/1b, 0189/4a, 0189/4b, 0189/5, 0190/1, 0190/15, 0190/16, 0190/4, 0215/b, 0216/b, 0217, 0218/2d, 0218/2k, 0218/2l, 0220, 0228/3, 0228/4d, 067, 068/2, Tótszerdahely 063/12, 063/2b, 063/2c	Letenye 24L, 24TN 2, Murarátka 31B, Muraszemenye 46A	Y03P6-A-18, Y2XW8-J-18, Y84WC-1-18, Y88HC-Q-18, YAP6D-Y-18, YJ7EF-1-18, YP4WC-F-18, YP4WC-F-18, YPE9C-5-18, YRM98-A-18, YUCCA-8-18, YUJWC-1-18, YVEHX-4-18, YWRCA-Q-18
VT	Természetes folyó- és állóvizek	191,62 ha	Letenye 0114/b, 0115/a, 0116, 0117, 0120, 0121, 0126, 0127, 0135, 0136, 0137, 0138/1, 0143/c, 0144/2, 0145, 0163, 0165, 0166, 0172, 0173/c, 0173/d, 0174/a, 0174/b, 0174/c, 0174/d, 0174/f, 0174/g, 0175/12a, 0178, 0180, 0183/a, 0185/9, 0186/1,	Letenye 11VI 1, 11VI 2, 13I, 23D, 23E, 24G, 24H, 24TN 3, 25C, 29C, 31A, Molnári 7CE 2, Murarátka 31C,	RT9PK-J-18, Y0196-U-18, Y02HK-F-18, Y03P6-A-18, Y0JW8-2-18, Y0M96-F-18, Y0U96-N-18, Y0VH6-W-18,

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrésztetek	Érintett MEPAR-blokkok
			0188/4, 0188/6, 0189/3a, 0189/3d, 0189/4, 0189/5a, 0191, 0279/1b, 0280, 0282, 0284, 0285, 0286/1c, 0290, 0291/1b, Molnári 067, 068/f, 070, 074, 076, 078, 081, 082, 083, 084, 085/b, 085/c, Murakeresztúr 058, 059/1, 064, 065, 070, 071, 080/31c, 083, 089, 090, 096, 098/d, Murarátka 011/20a, 011/20c, 053/1, 060, 062/10, 063, 064, 065, Muraszemenye 0171/10, 0171/18a, 0171/18b, 0171/9, 0172/1, 0172/4, 0172/5, 0172/6, 0180/3, 0180/4a, 0181/2, 0181/3, 0181/6, 0181/7, 0181/8, 0182, 0183, 0184, 0185/1a, 0185/1b, 0185/2, 0185/3, 0185/4, 0186, 0187, 0188, 0189/1b, 0189/20, 0194/1, 0218/21, 0228/3, 0228/4a, 0229, 0230/1c, 0231, 0232, 0233, 0234, 0235/1, 0236/b, 0236/c, 0237/a, 0237/b, 0238, 0239/1, 0239/2, 0242/1, 0243/5c, 0246, 0247/1, 0248, 0249/b, 0249/c, 0252, 0256, 048, 049, 051, 052, 055, 056/1, 056/2, 057, 058, 059, 061/2, 4275_062/1, 4275_062/4a, 4275_067, Tótszerdahely 053/1a, 053/2, 055, 056, 058/b, 062, 063/12, 063/20b, 063/21a, 063/2b, 066/2, 068, 069/a, 069/b, 070, 071/b, 077/19, 077/2, 077/20	Muraszemenye 44B, 44L, 45CE 1, 46C, 46D, 47C, 48G, Tótszerdahely 7CE	Y13P6-C-18, Y19P6-K-18, Y1T38-J-18, Y29KL-V-18, Y2ARL-4-18, Y2CYL-C-18, Y2L38-C-18, Y3ARL-5-18, Y3CYL-D-18, Y3FH8-N-18, Y3M98-M-18, Y44W8-R-18, Y6638-3-18, Y8E9C-P-18, YAP6D-Y-18, YCD7F-T-18, YDL7F-2-18, YDT38-W-18, YDXW8-V-18, YE198-C-18, YE4W8-3-18, YE9P8-2-18, YF797-K-18, YJ7EF-1-18, YKE97-V-18, YMHPK-K-18, YQMLF-T-18, YQQ0F-9-18, YQRD3-C-18, YR79C-1-18, YR7RA-F-18, YRAWC-Q-18, YRFHC-F-18, YRL3C-6-18, YRM98-A-18, YUCCA-8-18, YVEHX-4-18, YVUIJ-M-18, YWRCA-Q-18
SZ	Szántók és karácsonyfatelepek	324,28 ha	Letenye 0120, 0121, 0122, 0123, 0124/1, 0125/2, 0125/3, 0125/4, 0125/5, 0125/6, 0125/7, 0125/8, 0129/b, 0132/1a, 0132/1b, 0134/1, 0144/2, 0145, 0146/1, 0146/3, 0146/4, 0147/1a, 0147/2, 0183/b, 0185/13, 0185/5, 0185/6, 0185/8c, 0185/9, 0188/3b, 0188/5, 0188/7, 0189/2, 0189/3c, Molnári 064/1, 064/2, 065, 071/3, 073/3a, 073/3b, 085/a, 085/b, Murakeresztúr 0100/3c, 054/3a, 061/14a, 061/14b, 061/14c, 061/18a, 061/2, 061/4a, 061/4b, 064, 065, 069/12a, 069/12b, 069/12c, 069/12d, 069/14, 069/16, 069/2, 069/3, 069/6, 072/2, 073/2a, 073/2b, 075/15, 075/17a, 075/17b, 075/20, 075/23, 075/26a, 075/26b, 075/26c, 075/30, 075/31, 075/7, 076, 079/2, 080/13b, 080/13c, 080/16b, 080/16c, 080/19a, 080/19b, 080/22b, 080/22c, 080/25d, 080/27, 080/28c, 080/31a, 080/31b, 084/2, 085/10, 085/12, 085/14, 085/8, 087/1a, 087/1b, 088, 097/1, 098/a, 098/b, 098/c, 098/d, 099, Murarátka 011/12, 011/13, 011/14, 011/7, 011/8, Muraszemenye 0171/1, 0171/11, 0171/12c, 0171/13, 0171/14, 0171/15, 0171/17, 0171/2, 0171/3, 0171/4, 0171/5, 0171/6,	Letenye 23I, 27CE, 28A, Muraszemenye 50CE 2, Tótszerdahely 4C	Y0796-2-18, Y1E98-C-18, Y1U96-P-18, Y1XW8-H-18, Y3NXH-K-18, Y42F3-3-18, Y5E98-H-18, Y5VH8-5-18, Y68H8-K-18, Y819C-9-18, Y84WC-1-18, Y8M9C-W-18, Y8PP8-9-18, YA3PC-U-18, YDL7F-2-18, YDT38-W-18, YE7EF-W-18, YF797-K-18, YHEQF-H-18, YHX5A-9-18, YJ037-6-18, YMC55-N-18, YMHPK-K-18, YPD3C-W-18, YQ0XY-1-18, YQAW8-L-18, YQDDF-C-18, YQQ0F-9-18, YQVH8-Q-18, YQX0F-H-18, YR8TF-N-18, YRM98-A-18, YRVMF-4-18, YU59W-K-18, YUJWC-1-18,

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrésztetek	Érintett MEPAR-blokkok
			0171/7, 0171/8, 0171/9, 0172/6, 0191/1, 0192/1, 0192/2, 0192/3, 0192/4, 0192/5, 0193, 0195, 0196, 0197, 0198/10a, 0198/10b, 0198/11a, 0198/11b, 0198/12a, 0198/12b, 0198/13a, 0198/13b, 0198/14a, 0198/14b, 0198/15a, 0198/15b, 0198/16, 0198/17, 0198/3, 0198/4a, 0198/4b, 0198/5a, 0198/5b, 0198/6a, 0198/6b, 0198/7a, 0198/7b, 0198/8a, 0198/8b, 0198/9a, 0198/9b, 0199, 0200/1, 0200/2, 0200/3, 0200/4, 0200/5, 0230/1a, 0230/1b, 0230/1c, 0230/1h, 0230/1j, 0236/c, 0243/2, 0243/3, 0243/4, 0243/5a, 0243/5b, 0243/5c, 0244, 0245, 0246, 0248, 0249/a, 0249/b, 0251, 0257/2, 0257/3a, 0257/5a, 0261, 0262, 0263, 045/1a, 045/1b, 045/6a, 054/1, 054/3, 062/3a, 062/3b, 065/1, 066, 068/1a, 068/1b, 070/11a, 070/11b, 070/11c, 070/11d, 070/15a, 070/15b, 070/15c, 073/10, 073/11, 073/12, 073/13, 073/2, 073/23, 073/27, 073/29, 073/31, 073/33, 073/35, 073/37, 073/39, 073/4, 073/5, 073/6, 073/8, 073/9, Tótszerdahely 063/10, 063/11b, 063/13, 063/15, 063/16, 063/17, 063/18, 063/19, 063/20c, 063/21a, 063/21b, 063/21c, 063/21d, 063/22, 063/23b, 063/2a, 063/4, 063/5, 063/6, 063/7, 063/8, 063/9, 064, 071/a, 071/b, 071/c, 071/d, 075/11b, 075/11c, 077/10, 077/11, 077/12, 077/13, 077/14, 077/15, 077/16, 077/18, 077/19, 077/23, 077/27, 077/32, 077/4, 077/5, 077/6, 077/7, 077/8, 077/9, 089/14, 089/15a, 089/15b, 089/17, 089/18, 089/19, 089/2, 089/20, 089/21, 089/22, 089/23, 089/24, 089/25, 089/26, 089/27, 089/28, 089/29, 089/3, 089/30, 089/31, 089/32, 089/33a, 089/33b, 089/34a, 089/34b, 089/35a, 089/35b, 089/36, 089/37a, 089/37b, 089/38a, 089/38b, 089/39a, 089/39b, 089/4, 089/40a, 089/40b, 089/41a, 089/41b, 089/42a, 089/42b, 089/43, 089/44a, 089/44b, 089/5, 089/6, 089/7, 089/8, 089/9		YV7R4-C-18, YW0TA-D-18, YW27J-3-18, YW80A-U-18, YWM9K-R-18, YXE97-8-18, YXVTF-F-18
KN	A közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok szempontjából kezelést és/vagy korlátozást nem igénylő területek	64,36 ha	Letenye 0175/10a, 0175/10b, 0175/10c, 0175/12a, 0175/12b, 0175/3a, 0175/6, 0175/7a, 0175/7b, 0184/2, 0185/10, 0185/13, 0185/5, 0186/1, 0188/4, 0188/6, 0188/8, 0188/9, 0191, Murakeresztúr 054/3a, 075/10, 075/11, 075/12a, 075/12b, 075/13, 075/17b, 075/23, 075/26b, 075/26c, 075/26d, 075/31, 075/7, 076, 077, 079/2, 080/31a, 080/31b, 084/2, 085/12, 085/14, 085/16a, 085/16b, 085/18, 085/19a, 085/19b, 085/19c, 085/19d, 086/4, 086/5, 087/1a, 087/1b, 096, 097/1, 097/17,	Letenye 23E, Murakeresztúr 9B 1, 9B 2, 9C, Muraszemenye 46A, 46C, 50CE 2	Y0196-U-18, Y02HC-8-18, Y03P6-A-18, Y0WP6-5-18, Y3ARL-5-18, Y8M9C-W-18, YAP6D-Y-18, YDD7F-U-18, YJ7EF-1-18, YK9KL-D-18, YNT37-5-18, YP4WC-F-18, YPE9C-5-18, YPMT3-L-18, YQ0XY-1-18, YQRD3-C-18,

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz.-ok	Érintett erdőrészek	Érintett MEPAR-blokkok
			Murarátka 011/20a, 011/20c, 011/21, Muraszemenye 0171/12b, 0171/12c, 0172/4, 0172/5, 0172/6, 0173/10, 0173/4, 0173/5, 0173/6, 0173/7, 0173/8, 0173/9, 0174, 0175/4, 0175/5, 0175/6, 0176/5a, 0176/5b, 0176/6a, 0176/6b, 0176/7a, 0176/7b, 0176/8a, 0176/8b, 0176/8c, 0176/9, 0178, 0179, 0180/4a, 0180/4c, 0180/5a, 0180/5b, 0180/5c, 0180/5d, 0181/7, 0188, 0189/10, 0189/11, 0189/12, 0189/13, 0189/14, 0189/16, 0189/17, 0189/18, 0189/19, 0189/1b, 0189/20, 0189/21, 0189/22, 0189/4a, 0189/4b, 0189/6, 0189/7, 0189/8, 0189/9, 0190/16, 0190/17, 0190/18, 0190/19, 0190/20, 0190/21, 0190/22, 0190/23, 0190/24, 0190/25, 0190/26, 0190/27, 0190/28, 0190/29, 0190/30, 0190/31, 0190/32, 0190/33, 0190/34, 0190/35, 0190/36, 0190/37, 0190/38, 0190/39, 0190/4, 0190/40, 0190/6, 0191/1, 0191/2, 0192/1, 0192/2, 0193, 0194/1, 0194/2, 0195, 0197, 0198/4b, 0203, 0207, 0208, 0209, 0215/b, 0216/a, 0216/b, 0217, 0218/2a, 0218/2b, 0218/2d, 0218/2g, 0218/2j, 0218/2k, 0218/2l, 0220, 0222/1, 0228/3, 0228/4c, 0228/4d, 045/1a, 045/4a, 045/5, 045/6b, 054/1, 058, 061/2, 062/3b, 062/4a, 062/4b, 062/5b, 063, 064, 065/1, 065/2, 066, 067, 068/1a, 068/2, 070/11c, 070/15c, 073/23		YR7RA-F-18, YRMEF-N-18, YVEHX-4-18, YVJDA-H-18, YVNPX-K-18, YW27J-3-18, YWRCA-Q-18, YXL7E-K-18

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze a Mura mente (HUBF20043) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területhez tartozik, így fenntartásával kapcsolatban alapvetően a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet az irányadó. A tervezési terület részét képezi a Mura-menti Tájvédelmi Körzet országos jelentőségű védett természeti terület (1902,36 ha, 88,67%). A tervezési területen előforduló védett fajok és természeti értékek alapján arra vonatkozik a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény.

A tervezési területet országos ökológiai hálózati magterület 96,12 %-ban, ökológiai folyosó 0,10 %-ban (összesen 96,22 %-ban) érinti.

A tervezési területet 29%-ban erdők borítják. Az üzemmód-megnevezéssel ellátott részletek 72%-a vágásos erdő, 28%-a pedig faanyagtermelést nem szolgáló erdő. A terület üzemmód-megnevezéssel ellátott részleteinek elsődleges rendeltetése 93%-ban védelmi (ezen belül 28% természetvédelmi, 7% Natura 2000 és 58% árvízvédelmi), 7%-ban gazdasági.

A tervezési terület földrészleteiből 566 ha szerepel az erdészeti nyilvántartásban, ebből tisztás 6 ha, cserjés 38 hektár, nyiladék 2 ha, vadföld és erdészeti út nincs. A kezelt erdőállomány 176 alrészletben 502 hektáron helyezkedik el. A terület erdőterületeinek 58%-a állami tulajdon, amely megoszlik a Zalaerdő Zrt. (Letenyei Erdészet) és a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság (NYUDUVIZIG) között, a magán-erdőterületek kiterjedése is jelentős, 42%.

A tervezési területen a mezőgazdálkodás szántóföldi művelés formájában a terület északi sávjában, 383 ha-on jelentkezik. Jelentős a rét (179 ha) és legelő (307 ha) művelési ágú területek aránya, azonban ezek között sok a felhagyott terület. A gyümölcsösök kiterjedése elenyésző (<1 ha).

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

Az Európai Unió mezőgazdasági támogatási rendszere, a közös agrárpolitika (KAP) két pilléren nyugszik: az első pillér (KAP I.) a közvetlen támogatásokat és a piaci intézkedéseket finanszírozza, teljes egészében az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) terhére. A második pillér (KAP II.) az Unió vidékfejlesztési politikáját szolgálja, melyet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) regionális vagy nemzeti források társfinanszírozásával működtet.

A Natura 2000 területen gazdálkodók a KAP I. pillér támogatásain túlmenően részesedhetnek a KAP II. pillér forrásaiból is, melyeket a 2014-2020 közötti időszakra Magyarországon a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 tartalmaz. A betartandó előírásokat a pályázati felhívások foglalják magukba. A 2007-2013 közötti időszakban igénybe vehető támogatások egy részének felhasználása még nem zárult le, az ezekről szóló jogcímrendeletek továbbra is hatályban maradnak mindaddig, amíg történik belőlük kifizetés – ez elsősorban az erdős támogatások esetében fordulhat elő.

A 2014-2020 közötti időszak végeztével – hasonlóan a 2007-2013 közötti időszak végéhez – átmeneti szabályokat terjesztett elő az Európai Bizottság. Ennek értelmében a 2021. és 2022. évre átmeneti időszakot hirdettek meg, amelyben a KAP II. pillért érintően többek között a terület- és állatlétszám alapú vidékfejlesztési támogatásokat – amelyek jellemzően több éves kötelezettségvállalásúak – meghosszabbíthatja a tagállam. Az átmeneti években a KAP I. pillér alá tartozó közvetlen támogatások is elérhetőek lesznek a jelenlegi feltételek

mellett. Az átmeneti szabályok miatt az új tervezési ciklus előreláthatóan 2023-tól indul, és 2027-ig tart.

A 2014-2020 között elérhető agrártámogatásokról aktualizált összefoglalás található az állami természetvédelem honlapján:

http://termesztvedelem.hu/_user/browser/File/N2k_fennterv/3_%20mell%C3%A9ket_aktualizalt_041219.pdf

Továbbá a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 jelenleg elérhető pályázati felhívásai megtekinthetők az alábbi linken: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

A jelenlegi támogatási időszakban a Vidékfejlesztési Program keretében számos olyan intézkedés elérhető, ahol a Natura 2000 területeken gazdálkodók támogatási forrásokhoz juthatnak vagy előnyt élvezhetnek a pontozási rendszerekben. Legfontosabbak ezek közül a kompenzációs jellegű kifizetések, melyek a gyepterületek és magánerdők esetében érhetőek el. A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó földhasználati szabályok betartása azonban független attól, hogy a gazdálkodó igényelte-e a támogatást vagy sem. Az adminisztratív eszközök tekintetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció ráépül az egyéb elérhető támogatásokra, a gazdálkodók a Natura 2000 intézkedés mellett jogosultak többek között az egységes területalapú támogatásra (SAPS) is. Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrészlet területén felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, melynek összege az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változik. Az önkéntesen vállalt előírások elsősorban az agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás és az erdészet, erdő-környezetvédelem, természetmegőrzés témakörébe integrálódnak.

Az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetési rendszer olyan önkéntes alapon működő program, amelyben résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében többlet tevékenységek elvégzését vállalják gazdálkodásuk során. Amennyiben a gazdálkodó az adott Natura 2000 gyepterület vonatkozásában kompenzációs támogatás igénybevételére jogosult, úgy a gyepterületeket érintő AKG tematikus előíráscsoportok esetén a támogatási összeg a kompenzációs támogatás összegével csökkentésre kerül.

Egyes esetekben az erdőkre lehívható támogatások szektortól függetlenül is igénybe vehetők (pl. természeti katasztrófa (vízkár, szélkár, tűzkár, biotikus károsítók) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, erdőkárok megelőzésére, illetve erdőszerkezet átalakításához), más esetben az állami és önkormányzati szektor kizárásra került.

Támogatás vehető még igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, és ezáltal növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (az erdő esetében az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházásokhoz nyújtott támogatás, a mezőgazdasági területek esetében az élőhelyfejlesztési és vízvédelmi célú nem termelő beruházások).

A tervezési területen elérhető támogatások

A tervezési területen az egyszerűsített területalapú támogatásra (SAPS) kijelöltek között – a 269/2007 sz. Kormány rendelet betartása mellett – a MePAR-blokkok mintegy 50%-ának területére eső földrészletek szerepelnek támogatható területként.

A tervezési terület gyepterületein a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás – a 269/2007 sz. Kormány rendelet betartása mellett – igénybe vehető.

A tervezési terület gyepterületein az agrár-környezetgazdálkodási támogatás horizontális előíráscsoportjai, igénybe vehetők [VP-4-10.1.1-15 - Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés, VP4-10.1.1-16 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés].

A Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás keretében a tervezési terület erdőtervezett, magántulajdonban lévő erdőterületeire (a tervezési terület erdőterületeinek mintegy 42 %-a) támogatás igénybe vehető [VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések].

Az egységes területalapú támogatás igénybevételének jelenleg hatályos szabályait az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból finanszírozott egységes területalapú támogatás, valamint az ahhoz kapcsolódó átmeneti nemzeti támogatás igénybevételével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 5/2015. (II. 19.) FM rendelet tartalmazza.

A tervezési területen az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás igénybevételének szabályairól, valamint a szántóterület, az állandó gyepterület és az állandó kultúrával fedett földterület növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapotban tartásának feltételeiről szóló 10/2015. (III. 13.) FM rendelet alapján igényelhető ún. zöldítés támogatás. Ehhez minden gazdálkodónak, aki mezőgazdasági területtel rendelkezik, be kell tartania bizonyos környezetvédelmi előírásokat a talaj kedvező állapotának megőrzése érdekében. Ez utóbbi, az elgyomosodás és a túllegeltetés elkerülésére vonatkozó előírásokat szintén a 10/2015. (III. 13.) FM rendelet állapítja meg.

A tervezési területen elérhető támogatások rövid ismertetése:

KAP II. pillér

Az élőhelykezeléssel összefüggő mezőgazdasági támogatások:

- 1) VP-4-10.1.1-15 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés
- 2) VP-4-10.1.1-16 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés
- 3) VP-4-11.1.-11.2.-15 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása
- 4) VP-4-11.1.-11.2.-18 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása
- 5) VP4-12.1.1-16 Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
- 6) VP4-4.4.1-16 Élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások
- 7) VP4-4.4.2.1-16 Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: létesítmények kialakítása, fejlesztése
- 8) VP4-4.4.2.2-16 Vízvédelmi célú nem termelő beruházások: vízvédelmi és vizes élőhely létrehozása, fejlesztése
- 9) VP4-10.2.1.1.-15 A védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának in situ megőrzése

Erdészeti támogatások:

- 1) VP4-12.2.1-16 Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
- 2) VP5-8.2.1-16 Agrár-erdészeti rendszerek létrehozása
- 3) VP4-15.1.1-17 Erdő-környezetvédelmi kifizetések
- 4) VP5- 8.5.1.-16 Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások
- 5) VP-5-8.6.2-16 Erdei termelési potenciál mobilizálását szolgáló tevékenységek
- 6) VP5-8.3.1-17 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok megelőzése
- 7) VP4-8.5.2.-17 Az erdei ökoszisztémák térítésmentesen nyújtott közjóléti funkcióinak fejlesztése

- 8) VP5-8.4.1.-16 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása
- 9) VP4-15.2.1.1-16 Erdészeti genetikai erőforrások megőrzése
- 10) VP4-15.2.1.2-17 Erdészeti genetikai erőforrások fejlesztése
- 11) VP2-4.1.3.7-20 Csemetekertek gébeszerzése
- 12) VP5-8.6.1-17 Erdészeti technológiákra, valamint erdei termékek feldolgozására és piaci értékesítésére irányuló beruházások)

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

A Natura 2000 terület természeti értékeinek megőrzése és fejlesztése a fennálló támogatási rendszerek használatával, ill. azok egyes elemeinek bővítésével biztosítható. A tervezési területen a fenntartási terv célkitűzéseinek elérése érdekében a támogatások igénybevételi szintjének lehetőségek szerinti növelése szükséges.

A tervezési terület erdőtervezett, magántulajdonban lévő erdőterületein javasolt a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás igénybevétele [VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések].

A jelölő élőhelyek és fajok jelentős része az állami tulajdonban lévő védett területeken található, melyek költségvetési szervek kezelésében állnak, illetve a Natura 2000 kijelölés miatt szükséges korlátozások is elsősorban ezeken a területeken érvényesülnek. Javasolt, hogy a kompenzációs támogatásokhoz önkormányzati és állami szereplők (pl. erdőgazdálkodók) is hozzájuthassanak.

A 269/2007. (X.18.) Kormányrendelettel kötelezővé teszi a hasznosítást (legeltetés vagy kaszálás), viszont bizonyos Natura 2000 élőhelyek számára a legkedvezőbb a terület érintetlenül hagyása, ennek lehetőségét javasolt megteremteni..

Javasolt, hogy erdőterületeken a kis kiterjedésű szerkezetátalakításokra is járjon támogatás. Gyepes esetében a területalapú támogatáson túl az agrár-környezetgazdálkodási célprogramok extenzív gyepgazdálkodás vagy ökológiai gyepgazdálkodás lehetőségeit is javasolt igénybe venni (VP-4-10.1.1-15 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés, VP-4-10.1.1-16 Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés, VP-4-11.1.-11.2.-15 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása, VP-4-11.1.-11.2.-18 Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, ökológiai gazdálkodás fenntartása).

3.3.2. Pályázatok

A tervezési területen a LIFE IP GRASSLAND-HU LIFE17 IPE/HU/000018 azonosítószámú projekt keretében tervezett beavatkozások vannak folyamatban, mintegy 400 hektáros hatásterületen.

A projekt időtartama: 2019. január 1. – 2026. december 31.

Koordináló kedvezményezett: Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.

Projekt teljes költségvetése: 17.258.306.€ ebből BfNPI költségvetése: 1.433.761 €

Európai Unió támogatás: 60 %

A LIFE IP GRASSLAND-HU projekt célja a füves élőhelyek és az ezekhez kötődő fajok természetvédelmi helyzetének javítása és hosszú távú megőrzése, amit többek között az alábbi tevékenységekkel kíván elérni:

Országos Gyepstratégiai Terv

Magyarországon – hasonlóan az európai trendhez – a gyepsterületek drasztikus csökkenése jellemző, dacára természetvédelmi jelentőségüknek. Az akció célja az

Országos Gyepstratégiai Terv összeállítása, amely a gyepterületek hosszú távú megőrzését célzó, országos stratégia megalkotását támogatja.

Gyepkehez kötődő zászlóshajó fajok hazai és nemzetközi akcióterveinek elkészítése/revíziója
Az akció a jellemző, gyepkehez kötődő fajok meglévő akciótervének felülvizsgálatát, míg olyan fajok esetében, amelyeknél eddig nem készült hazai akcióterv, azok elkészítését foglalja magába. A projektben olyan fajok kerültek kiválasztásra, amelyek jól indikálják a gyepes élőhely állapotában bekövetkező változásokat.

Inváziós fajok elleni fellépés

A projekt keretében egy inváziós fajokra vonatkozó országos adatbázis jön létre, amely a természetvédelmi hatóságok számára nyújt támpontot az egyes fajok jelenlegi előfordulásáról, elterjedési területéről és a lehetséges kezelési módszerekről. Kísérleti jelleggel bevezetnek egy inváziós fajokra vonatkozó riasztó rendszer, amely költséghatékony módon biztosítja azok korai észlelését, lehetőséget adva ezzel széles körű elterjedésük megakadályozására.

Természetmegőrzési tanácsadó szolgálat

Megkezdi működését a gyepterületek megfelelő gyakorlati kezelését, illetve megőrzését elősegítő országos tanácsadó hálózat. A tanácsadók közvetlenül tájékoztatják a Natura 2000 területeken gazdálkodókat a jó kezelési gyakorlatokról, igénybe vehető támogatásokról, jogszabályi előírásokról, valamint az adott terület fenntartási tervében foglaltakról és a vonatkozó kötelezettségekről. A tanácsadó szolgálat tagjai emellett részt vesznek biotikai adatok gyűjtésében és a társadalom természetmegőrzési szempontú tudatformálásában is.

Modellgazdaságok létesítése

Az akció keretében olyan gyepterületeken gazdálkodók kerülnek kiválasztásra (5 modellgazdaság), akik természetbarát módszereket alkalmaznak, így mintaként szolgálhatnak más gazdálkodók számára. A modellgazdaságokat támogatandó a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara biztosítja a természetbarát gazdálkodáshoz szükséges gépeket és eszközöket.

Alapállapot-felmérés és változások monitorozása

Az egyes konkrét természetvédelmi beavatkozások és kezelések hatásának felmérése érdekében, azokat minden esetben alapállapot-felmérés előzi meg. Az intézkedések megvalósítását követő monitoring-vizsgálatok lehetőséget biztosítanak a célfajok és élőhelyek természetvédelmi státuszában bekövetkező változások értékelésére és hosszú távú nyomon követésére.

Szemléletformálás és információátadás

A projekt sikerének elengedhetetlen feltétele a különböző érdekcsoportokkal történő kommunikáció. Ennek eszköze a tanácsadó szolgálat tevékenysége mellett különféle információs anyagok készítése és terjesztése, továbbá olyan fórumok szervezése, amelyek a természetbarát gazdálkodás szükségességét mutatják be az érdekelt felek számára. Ezenkívül a projekt keretében megvalósuló Natura 2000 Információs és Oktató Központ otthont ad a Natura 2000 hálózattal kapcsolatos interaktív bemutatóknak, kiállításoknak és a különböző korosztályoknak szóló rendezvényeknek is.

A projekttel kapcsolatban további információk találhatóak az alábbi honlapon:

<http://www.grasslandlifeip.hu/>

3.3.3. Egyéb

A fenntartási terv megvalósításához egyéb eszköz (állami tulajdonú terület használatba adása, közmunka program, önkéntesek stb.) bevonása nem szükséges.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

A kötelező, illetve javasolt kommunikációs eszközök közül a honlap, a hirdetés, a levélbeli megkeresés, valamint a fórum eszközöket használtuk. A megkeresettek – más területeken szerzett tapasztalatok alapján – közepes mértékben éltek a nyílt tervezés nyújtotta lehetőségekkel. A fórumra a rendezvénytilalmat hozó veszélyhelyzeti intézkedéseket közvetlenül megelőző időszakban került sor. Feltehetően a fentiből adódóan azon a külső meghívottak közül senki nem jelent meg.

Alkalmazott kommunikációs eszközök	Időpont	Levelek/hirdetések/részvevők száma	Címzettek	Igazolás típusa
Honlap	2020. október 13.	1 db honlap	önkormányzat, gazdálkodók, tulajdonosok, vagyongazdálkodók, területhasználók, lakosság, civil szervezetek, érdeklődők	https://www.bfn.hu/hu/keszulo-tervek https://www.bfn.hu/public/download/d82785e5840bf8679f51001726c3d1c2
E-mail	2020. október 17.	9 db e-mail	hatóságok, államigazgatási szervek	hivatalos vélemények: ZA/AVT/00091-2/2020 18150/2020 ZAG/030/5579-2/2020 ZAH/020/1648-2/2020 ZAF/010/01961-2/2020/T32 ZA/KTF/02524-2/2020 ZATÚO/00472-2/2020 36800/4721-1/2020
Önkormányzati közzététel	2020. október 19–november 11.	6 db levél	önkormányzat, gazdálkodók, tulajdonosok, vagyongazdálkodók, területhasználók, lakosság	önkormányzati igazolások, feladóvevények
Lakossági és gazdafórum	2020. október 30.	3 résztvevő a tervezők részéről	gazdálkodók, tulajdonosok, vagyongazdálkodók, területhasználók, lakosság	jelenléti ív és emlékeztető
Levél	2020. október 16.	14 levél	gazdálkodók	feladóvevény
Levél	2020. október 16.	6 levél	civil szervezetek	feladóvevény

Terepbejárásra gazdálkodói igény hiányában nem került sor.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Ld. 3.4.1. és 3.4.3. táblázatokban.

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Az egyeztetési folyamatban a 35 megkeresett szervezetből 10 vett részt, közülük 6 tett érdemi észrevételt. Az érdemi észrevételek zömét figyelembe vettük, a szükséges módosításokat megtettük. A módosítások a fenntartási terv lényegi elemeit (kezelési egységek kialakítása, intézkedési javaslatokkal kapcsolatos stratégiák, konkrét intézkedési javaslatok) nem érintették.

Véleményező	Vélemény, javaslat	Tervezői válasz	Átvezetés, módosítás
Hatóságok, államigazgatási szervek			
Zala Megyei Kormányhivatal Építésügyi, Örökségvédelmi, Mérésügyi és Műszaki Biztonsági Főosztály	Nem küldött véleményt	Nem igényel további intézkedést	
Zala Megyei Kormányhivatal Agrár- és Vidékfejlesztést Támogató Főosztály	Jelölő fajok felsorolásánál nem szerepel a rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>) és fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>) 28., 30. és 58. oldalon három elírást jeleznek	Az említett két faj nem jelölő faj a területen. Az észrevétel alapján a terv módosítva.	Nem igényel módosítást. A javítások megtörténtek.
Zala Megyei Kormányhivatal ZJH Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Erdészeti Osztály	Az erdészeti hatóság hatásköre az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvényben (továbbiakban: Evt.) foglaltakra terjed ki. Felsorolja a törvényeket és rendeleteket, melyeket a törvény alkalmazása során figyelembe kell venni. Az erdészeti hatóság az Evt. és az e törvény végrehajtására kiadott rendeletben, valamint az Európai Unió közvetlenül alkalmazandó jogi aktusában meghatározott rendelkezés, illetve hatósági határozatban foglaltak megsértése esetén intézkedést hozhat, közigazgatási szankcióként figyelmeztetést alkalmazhat vagy bírságot szabhat ki. A Mura mente (HUBF20043) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve ellen kifogást nem emel.	Nem igényel további intézkedést. Nem igényel további intézkedést. Nem igényel további intézkedést.	

Véleményező	Vélemény, javaslat	Tervezői válasz	Átvezetés, módosítás
Zala Megyei Kormányhivatal ZJH Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Földművelésügyi Osztály	A Mura mente (HUBF20043) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve ellen kifogást nem emel.	Nem igényel további intézkedést	
Zala Megyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály Földmérési és Földügyi Osztály	A dokumentáció 3.2.1.1. pontjához - ipari, mezőgazdasági, szolgáltatási tevékenység végzéséhez szükséges telep létesítésének engedélyezése legfeljebb szántó, illetve művelésből kivont területeken javasolt tájékoztatást fűzött.	Nem igényel további intézkedést.	
Zala Megyei Kormányhivatal ZJH Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály	Az SZ kezelési egységkódú szántó és karácsonyfatelepek megnevezésű kezelési egységekben kötelezően betartandó előírások közül kivenni javaslom az SZ37 kódú („Tápanyag-utánpótlást csak szerves trágyával lehet végezni.”) előírást és helyette az SZ35 kódú („Tápanyag-utánpótlás során a műtrágyával kijuttatott nitrogén hatóanyag mennyisége nem haladhatja meg a 90 kg/ha/év mértéket.”) előírást javaslom szerepeltetni.	Az észrevétel alapján a terv módosítva.	A SZ37 kódú előírás helyet SZ35 kód kerül megnevezésre.
Zala Megyei Kormányhivatal Közlekedési, Műszaki engedélyezési és Fogyasztóvédelmi Főosztály Útügyi Osztály	Országos közutak tekintetében a közlekedési infrastruktúra fejlesztés teljes tiltása, illetve csak természetvédelmi kezelés elősegítése érdekében történő engedélyezése útügyi szempontból nem elfogadható, kérjük az országos közúthálózat elemeire vonatkozóan kiegészíteni, pontosítani. A 7538 sz. Letenye – Lenti összekötő út és Muraszemenye Alsószemenye településrész között található helyi közútba a térkép szerint belenyúlik a tervezési terület. Kérjük módosítani.	Az észrevétel alapján a terv módosítva. Az áttekintő térkép méretarányában a terület határán futó út hovatartozása nem állapítható meg, de a hrsz jegyzék alapján az út egyértelműen nem része a hálózatnak.	A fogalmazást pontosítottuk. Nem igényel módosítást.
Zala Megyei Kormányhivatal ZJH Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztály	A Mura mente (HUBF20043) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve ellen kifogást nem emel.	Nem igényel további intézkedést.	
Vas Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (Vízügyi és vízvédelmi hatósági jogkör)	A Mura mente (HUBF20043) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve ellen kifogást nem emel.	Nem igényel további intézkedést.	

Véleményező	Vélemény, javaslat	Tervezői válasz	Átvezetés, módosítás
Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság	<p>Kérjük 1.7.6. pontként felvenni a vízgazdálkodás-árvízvédelemmel összefüggő jogszabályokat.</p> <p>Kérjük felvenni a listába a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóságot, mint területileg illetékes vagyongazdálkodót.</p> <p>Mivel a Mura mente (HUBF20043) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve érinti a területen található állami kezelésű vízfolyások fenntartását, külön vízgazdálkodással/fenntartással kapcsolatos fejezet beépítését kérik az anyagba.</p> <p>Igazgatóság tervei között az alábbiak szerepelnek: 1. Murai árvízvédelmi szakasz fejlesztése II. ütemének megvalósítása (a Letenyei- öblözet Murarátkai szakaszának kivételével, Birkítói-öblözet, Tótszerdahelyi-öblözet, Molnári-öblözet). A töltésfejlesztés során a már kisajátított területeken túl is szükség lesz még a töltések mellett további területek igénybevétele. 2. Mura folyó komplex hullámtér gazdálkodási tervének elkészítése. (Ez utóbbi az érintett területek tulajdonosaival, használóival közösen kerülne kidolgozásra a Nagyvízi Mederkezelési Tervet figyelembe véve.)</p>	<p>Az 1.7.6 pontban a szakági jogszabályok tételes felsorolása nem követelmény.</p> <p>A vagyongazdálkodó említése a megalapozó dokumentációban megtörtént.</p> <p>A vízgazdálkodással kapcsolatos leírás a megalapozó dokumentációban beépítésre került.</p> <p>Nem igényel további intézkedést.</p>	<p>Nem igényel módosítást.</p> <p>Nem igényel változtatást.</p> <p>Nem igényel változtatást.</p>
Gazdálkodók			
Magán erdőgazdálkodó	Nem érkezett észrevétel.	Nem igényel további intézkedést.	
Állami erdőgazdálkodó	Nem érkezett észrevétel.	Nem igényel további intézkedést.	
További célcsoportok			
Lakosság	Nem érkezett észrevétel.	Nem igényel további intézkedést.	
Civil szervezetek	Nem érkezett észrevétel.	Nem igényel további intézkedést.	
Más irányból nem érkezett érdemi észrevétel.			

II. A Natura 2000 fenntartási terv készítését megalapozó dokumentáció

1. A tervezési terület alapállapot jellemzése

1.1. Környezeti adottságok

1.1.1. Éghajlati adottságok

A tervezési terület a Mura balparti sík része, amely mérsékelt hűvös-mérsékelt nedves éghajlatú kistáj, de már a nedves övezet határán. A napfényes órák évi száma 1900 és 1920 között van, a három nyári hónapé 750-760, míg a télié 190 óra körüli.

Az évi középhőmérséklet 9,6-9,8 °C közötti, a vegetációs időszaké pedig kevéssel 16,0 °C fölötti. A 10 °C napi középhőmérsékletnél melegebb napok száma átlagosan 186-190, az első ápr. 10-13., az utolsó okt. 17-19. körül várható. Ápr. 15-20. és okt. 20. között általában nem szokott a hőmérséklet fagypontra süllyedni; ez évi 185-188 napot jelent. Elég mérsékelt a nyári legnagyobb felmelegedés átlagos értéke (33,0 °C), ugyanakkor a téli átlagos abszolút minimum -17,0 °C körüli.

Az évi csapadékösszeg 750-780 mm körüli, a hegy- és a magasabb dombvidékeket leszámítva ez hazánk legcsapadékosabb tája. A vegetációs időszak csapadéka a terület Ny-i részén meghaladja a 460 mm-t, K-i részén 440-450 mm. A legnagyobb 24 órás csapadékot, 116 mm-t, Murakeresztúron észlelték. A hótakarós napok száma 35-40, az átlagos maximális hóvastagság 23 és 26 cm közötti. A kistáj ariditási indexe 0,86 és 0,90 közötti. (Dövényi 2010).

Az éghajlati adottságok változásait tekintve magára a Natura 2000 területre vonatkozó újabb meteorológiai adatsorok és elemzések nem állnak rendelkezésre. A nagyléptékű tendenciák alapján az előrejelzett hőmérséklet-emelkedés és aszály-gyakoriság növekedése elsősorban a ligeterdők és ártéri rétek tekintetében, ill. az ezekhez kötődő állatfajok esetében okozhatnak problémákat. Mivel a Mura az Alpok belső területeiről érkezik, árvizeivel a regionális negatív folyamatokat ellensúlyozhatja.

1.1.2. Vízrajzi adottságok

A tervezési terület a Mura bal oldali völgsíkján fekszik a Lendva-torkolattól a Mura Drávába torkolásáig. A Mura jelentősebb hazai mellékvizei: Lendva-Adoványi-csatorna, Szentadorján-patak, Béci-patak, Borsfai-patak, Újkúti-patak. Bő lefolyású terület. Az itteni vízfolyások különleges adottsága, hogy ősszel is lehetnek árvizeik, bár azok leginkább nyár elején jelennek meg, míg a kisvizek a nyár végén. A Mura vízminősége II. osztályú, de kisvízkor III. osztályú is lehet. A mellékpatakok tiszták. 7 tava közül 6 természetes eredetű, a tótszerdahelyi Holt-Mura tekintélyesebb nagyságú (12 ha). A talajvíz 2-4 m között mindenhol elérhető, mennyisége tetemes. Perifériális fekvése ellenére is vízbázist jelent, amely kémiai kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos jellegű. ÉNy-on lágy, DK-en 15-25 nk° keménységű. A szulfáttartalom általában 60 mg/l alatt marad. A rétegvizek mennyisége csekély (Dövényi 2010).

1.1.3. Talajtani adottságok

A tervezési terület teraszmaradványain kavics, egyébként agyagtól homokig változó hordalékanyag található. A kistáj völgyet szegélyező felső szakasza magasabb térszínei löszös üledékeinek talajtípusa a pszeudoglejes barna erdőtalaj (40%). Mechanikai összetétele vályog, vízgazdálkodása kedvezőtlen, gyengén savanyú kémhatású és gyenge termékenységű (int. 15-30). Murakeresztúrtól K-re nagy területen, homokos üledéken agyagbemosódásos barna erdőtalajok képződtek (25%). Mechanikai összetételük homok, vízgazdálkodásuk a homokra

jellemzően kedvezőtlen. A folyó völgy talajait az öntésanyagokon kialakult réti, de főként a fiatalabb öntés réti talajok alkotják 2, ill. 33%-os területi részarányban. A Mura-alluvium öntés réti talajainak mechanikai összetétele agyagos vályog, vízgazdálkodásukra a nagy vízraktározó és a jó víztartó képesség jellemző, de kis szervesanyag-tartalmuk miatt termékenységük gyenge. Szénsavas meszet nem tartalmaznak (Dövényi 2010).

1.2. Természeti adottságok

A terület a Mura balparti sík kistájon helyezkedik el. A Mura partjai mentén fűz-nyár ligetek, a folyótól távolabb tölgy-kőris-szil ligetek, míg a folyó zátonyain bokorfüzesek a jellemző természetes élőhelyek. A holtágak és a befolyó kisvizek környezetében égerligetek alakultak ki. Az őrtilosi Szentmihályhegy oldalában illír bükkösök tették még változatosabbá a kistáj potenciális vegetációját. Az aktuális erdei vegetációban jelen vannak az akác és nemesnyár ültetvények, melyeknek viszonylag csekély térfoglalásúak.

A táj képét alapvetően a Mura, és annak mederváltozásai határozták meg az elmúlt évszázadokban. A folyó mindkét oldalát érintette, hogy a 19. századtól egyre inkább próbálták a folyó vadvízi jellegét csökkenteni, a vizet töltések közé szorítani. Az 1970-es évek elején megépülő töltés igen keskeny sávra szorította be a folyó árterét, jelentős holtágakat is a mentett oldalra rekesztve. A töltés építéséhez helyben termelték ki az anyagot, kubikgödörök sokaságát hagyva az ártéren. A folyó gyakori árvizei ezeket a gödröket is tovább alakították. A síkság erdeit a szántóföldi művelés érdekében már régen kiirtották, a Mura szabályozásával az erdők és a másodlagos üde-nedves gyepek a hullámtérre szorultak vissza. A töltéseken kívüli gyepek maradványait az utóbbi évtizedekben szántották fel. A hullámtér nagy részén napjainkra szűnt meg a gyepgazdálkodás, a rétek helyén nagy kiterjedésű aranyvessző állományokat és faültetvényeket találunk. A Mura menti kavicsbányászat során több természetközeli élőhely semmisült meg.

A terület növényföldrajzilag a Dél-Dunántúli flóraidék (Praeillyricum) Zalai-flórajárásába (Saladiense) sorolható. Az erdei flórában a ligeterdei elemeknek dominálnak (kikeleti hóvirág – *Galanthus nivalis*, bogláros szellőrózsa – *Anemone ranunculoides*, nyár tőzike – *Leucospermum aestivum*), több nyugat-dunántúli faj is előfordul (magyar varfű – *Knautia drymeia*, erdei galaj – *Galium sylvaticum*, szártalan kankalin – *Primula vulgaris*). A folyó mentén számos hegyvidéki faj (parti fűz – *Salix elaeagnos*, csermelyciprus – *Myricaria germanica*, csipkeharaszt – *Selaginella helvetica*) is lejutott a síkságra.

A tervezési terület állatföldrajzi szempontból az Illír-vidék (Illyricum) faunakörzet Somogyi- és Zalai-dombvidék (Praeillyricum) faunájához tartozik. Faunáját, a táj léptékű élőhely-szerkezetből adódóan, a folyóvizekhez, különféle vizes élőhelyekhez kötődő fajok uralják. Ebből adódóan azok az állatföldrajzi egyediségek, amelyek a faunajárást jellemzik, így a markáns illír, szubmediterrán és pseudo-montán színezőelemek az alapvetően európai-euroszibériai fajok dominálta alapfaunában, kevésbé kifejezett. A pseudo-montán hatás leginkább a lepkefaunában érzékelhető. A hűvösebb mikroklíma olyan alapvetően hegyvidéki fajok síkvidéki előfordulását teszi lehetővé, mint a hullámvonalas araszoló (*Rheumaptera undulata*), a barna tarkaaraszoló (*Ecliptopera silaceata*), a felemás medvelepke (*Diaphora mendica*), az okkermintás hegyiaraszoló (*Itame brunneata*), a lilaszürke kertibagoly (*Polia bombycina*) és a zömök fésűsbagoly (*Brachionycha nubeculosa*). Az egyenesszárnyú faunában montán színezőelemnek számít a nagy avarszöcske (*Pholidoptera aptera*), a Schmidt-pókszöcske (*Poecilimon schmidtii*), valamint a Schmidt-hegyisáska (*Odontopodisma schmidtii*). A Natura 2000 fajok között is találunk a fenti körbe tartozó színezőelemeket, ilyen például az erdei szitakötő (*Ophiogomphus cecilia*).

A lokális fauna szerveződésében meghatározó az ártéri fűz-nyár ligeterdők jelenléte, főképp ennek köszönhető olyan fajok itteni előfordulása, mint a magyar színjátszólepke

(*Apatura metis*) és a farkasalmalepke (*Zerynthia polyxena*).

A terület faunájának fontos értékeit jelentik az általánosabb elterjedésű Natura 2000 fajok, így például a xilofág bogarak, mint a nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*), a skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), a nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), az erdei élőhelyekhez kötődő denevérek, mint a csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*) és a nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*), valamint a rendszeres, illetve állandó vízborítású élőhelyekhez kötődő lápi póc (*Umbra krameri*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*), hasas törpecsiga (*Vertigo moulinsiana*) és lápi szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*).

A terület jellegéből adódóan, nemzetközi szinten is jelentős, fő természeti értékét folyóvizekhez kötődő, fajgazdag halfaunája jelenti, melyben olyan fajok ismertek, mint a felpillantó küllő (*Gobio uranoscopus*), a halványfoltú küllő (*Gobio albipinnatus*), a homoki küllő (*Gobio kessleri*), a leánykancér (*Rutilus pigus*), a szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), a magyar bucó (*Zingel zingel*), a német bucó (*Zingel streber*), a selymes durbincs (*Gymnocephalus schraetzer*), a széles durbincs (*Gymnocephalus baloni*), a törpecsík (*Sabanejewia aurata*) és a vágó csík (*Cobitis taenia*).

Az Á-NÉR/Natura 2000 térkép élőhelyeinek területi és százalékos adatai

(Egyes élőhelyfoltokon belül több ÁNÉR, ill. Natura 2000 élőhely előfordulhat, ill. egyes Natura 2000 élőhelyek több ÁNÉR-típusba is besorolhatók; az adatok a 2019-es élőhelytérképezés kismértékben módosított, aktualizált változatán alapulnak)

ÁNÉR élőhely kódja	ÁNÉR élőhely elnevezése	Natura 2000 élőhelytípus kódja	Natura 2000 élőhelytípus elnevezés	Terület (%)
Ac	Álló- és lassan áramló vizek hínárnövényzete	3150	Természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel	1,44
B1a	Nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások			3,64
B2	Harmatkásás, békabuzogányos mocsári-vízparti növényzet			0,48
B5	Nem zsombékoló magassárrétek			0,41
D34	Mocsárrétek	6440	<i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei	1,33
E1	Franciaperjés rétek	6510	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)	0,11
IIN	Folyópartok természetes iszapnövényzete	3130	Oligo-mezotróf állóvizek <i>Littorelletea uniflorae</i> és/vagy <i>Isoeto-Nanojuncetea</i> vegetációval (3130)	0,26
		3270	Iszapos partú folyók részben <i>Chenopodium rubri</i> , és részben <i>Bidention</i> növényzettel	

ÁNÉR élőhely kódja	ÁNÉR élőhely elnevezése	Natura 2000 élőhelytípus kódja	Natura 2000 élőhelytípus elnevezés	Terület (%)
J1a	Füzlápok	*91E0	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	0,19
J2	Láp- és mocsárerdők	*91E0	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	1,30
J3	Folyómenti bokorfüzesek	*91E0	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	0,06
J4	Fűz-nyár ártéri erdők	*91E0	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	29,02
J6	Keményfás ártéri erdők	91F0	Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>)	3,97
K1a	Gyertyános-kocsányos tölgyesek	91L0	Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>)	0,78
OA	Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek	6440	<i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei**	4,71
OB	Jellegtelen üde gyepek	6440 6510	<i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei** Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)**	5,41
OC	Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek	6510	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)**	0,02
OD	Lágszárú évelő özönfajok állományai			0,14
P1	Óshonos fafajú fiatalosok			0,56
P2a	Úde cserjések			2,29
P8	Vágásterületek			0,04
RA	Óshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok			0,41

ÁNÉR élőhely kódja	ÁNÉR élőhely elnevezése	Natura 2000 élőhelytípus kódja	Natura 2000 élőhelytípus elnevezés	Terület (%)
RB	Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők	91F0	Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>)**	7,17
RC	Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők			1,82
RDb	Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők			0,74
S1	Ültetett akácok			0,67
S6	Nem őshonos fafajok spontán állományai			0,10
T1	Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák			15,00
T10	Fiatal parlag és ugar			0,09
T11	Csemetekertek, faiskolák, kosárkötő fűz ültetvények			0,03
U11	Út- és vasúthálózat			0,25
U2	Kertvárosok, szabadidős létesítmények			0,46
U4	Telephelyek, roncssterületek és hulladéklerakók			0,01
U7	Homok-, anyag-, tözeg- és kavicsbányák, digó- és kubikgödörök, mesterséges löszfalak			2,28
U8	Folyóvizek			7,49
U9	Állóvizek			7,34

*kiemelt jelentőségű jelölő élőhely

** az ÁNÉR-élőhelytípus foltjainak csak egy része sorolható a megjelölt Natura 2000 élőhelytípusba

1.2.1. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelyek

Élőhelytípus kódja	Élőhelytípus megnevezése	Reprezentativitás (A-D)
91E0*	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kóris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	A
3130	Oligo-mezotróf állóvizek <i>Littorelletea uniflorae</i> és/vagy <i>Isoeto-Nanojuncetea</i> vegetációval	C
3150	Természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel	A
3270	Iszapos partú folyók részben <i>Chenopodion rubri</i> , és részben <i>Bidention</i> növényzettel	B
6430**	Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai	B>>D**
6440	<i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei	A>>B
6510	Sík- és dombvidéki kaszálórét (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)	A>>C
7230**	Mészkedvelő üde láp- és sásrétek	A>>D**

Élőhelytípus kódja	Élőhelytípus megnevezése	Reprezentativitás (A-D)
91F0	Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>)	B
91L0	Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>)	B>>C

Magyarázat: * kiemelt jelentőségű jelölő élőhely; ** az új (2019) térképezési eredmények alapján az élőhely reprezentativitását az adatlapon szereplő értékről a jelzettnek megfelelően javasoljuk változtatni (<https://natura2000.eea.europa.eu/natura2000/SDF.aspx?site=HUBF20043>); A: kiemelkedő reprezentativitás; B: jó reprezentativitás; C: szignifikáns reprezentativitás; D: nem szignifikáns jelenlét

Az élőhelyek természetességének értékeléséhez a Németh – Seregélyes-féle, 5 fokozatú skálát használtuk (TDO): 1 = Teljesen leromlott / a regeneráció elején járó állapot; 2 = Erősen leromlott / gyengén regenerálódott; 3= közepesen leromlott állapot, 4= természetközeli állapot, 5= természetes, illetve annak tekinthető állapot

Élőhely neve:	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)
Élőhely kódja:	91E0*
Élőhely előfordulásai a területen:	A Mura-ártéren, ill. holtágak, mentett oldali medrek esetében az ártéren kívül is meghatározó, domináns élőhely a területen, ld. 3.3. térkép
Élőhely kiterjedése a területen:	Natura adatlap alapján 64 ha, a fenntartási tervben használt élőhelytérkép alapján 665,67 ha, az eltérés oka: a korábban készült élőhelytérkép aktualizálásra került.
Élőhely jellemzése:	A területen több altípusa fordul elő, amelyek az ártéri-mocsári szukcessziós sor különböző lépcsőin helyezkednek el. A fűzlápok három kis láposodó holtágban alakultak ki, rekettyefűz (<i>Salix cinerea</i>) dominanciával. A folyómenti bokorfüzesek a frissen fejlődő zátonyokon jönnek létre, csigolyafűz (<i>Salix purpurea</i>), valamint a fehér fűz (<i>Salix alba</i>) és fekete nyár (<i>Populus nigra</i>) magoncok révén. Az égeres mocsárerdők mézgás éger (<i>Alnus glutinosa</i>), ritkábban kőrisek (<i>Fraxinus</i> sp.) dominálta ligetes, elegyes erdők, A cserjeszintben leggyakrabban veresgyűrű som (<i>Cornus sanguinea</i>), jellemző lágyszárúak egyes tarackoló sások (<i>Carex</i> sp.), podagrafű (<i>Aegopodium podagraria</i>), erdei varázslófű (<i>Circaea lutetiana</i>), nagy csalán (<i>Urtica dioica</i>). A fűz-nyár ártéri erdők a terület jellegzetes, általában ligetes, cserjés-sásos foltokkal mozaikoló élőhelyei. A lombkoronaszintet túlnyomórészt fűz- (<i>Salix alba</i> , <i>S. fragilis</i>) és nyár fajok (<i>Populus alba</i> , <i>P. nigra</i>) képezik sok helyen szerephez jutnak adventív fafajok, különösen az amerikai kőris (<i>Fraxinus pennsylvanica</i>) és a zöld juhar (<i>Acer negundo</i>) is. A cserjeszintben tömeges veresgyűrű som (<i>Cornus sanguinea</i>) és a hamvas szeder (<i>Rubus caesius</i>), ritkább a kutyabenge (<i>Frangula alnus</i>) vagy a kányabangita (<i>Viburnum opulus</i>). A fákra, cserjékre fás- és lágyszárú liánok kapaszkodnak fel, pl. komló (<i>Humulus lupulus</i>), ebszőlő csucsor (<i>Solanum dulcamara</i>), sövényiszulák (<i>Calystegia sepium</i>). Jelentős szerepet játszanak még a mocsári növények: sásfajok (<i>Carex gracilis</i> , <i>C. riparia</i>), mocsári nőszirm (<i>Iris pseudacorus</i>), pántlikafű (<i>Phalaris arundinacea</i>).
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	A természetesség általában jó (4), néhány másodlagos foltnál közepes (3), ill. egyes szabadon fejlődő zátonyokon kiváló (5).

Élőhely veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	<p>B03 Erdőfelújítás idegenhonos, vagy tájidegen fajokkal vagy azok betelepítése (beleértve az új fajokat és GMO-kat)</p> <p>B06 Fakitermelés (kivéve tarvágás)</p> <p>B07 Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmeléket is</p> <p>B08 Idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát)</p> <p>C01 Ásványkitermelés (pl. kőzet, érc, kavics, homok, kagyló)</p> <p>D02 Vízenergia (gátak, duzzasztók, hidroelektromos energia-termelők), beleértve az infrastruktúrát</p> <p>F05 Sport, turisztikai és szabadidős infrastruktúra létrehozása vagy fejlesztése (városi vagy rekreációs területeken kívül)</p> <p>G08 Hal- és vadállomány kezelése</p> <p>I01 Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok</p> <p>I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)</p> <p>K02 Lecsolás</p> <p>K03 Gátak létesítése és működtetése</p> <p>L02 Fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében (más, mint a mezőgazdasági vagy erdészeti gyakorlatnak által okozott közvetlen változás)</p> <p>N02 Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében</p> <p>Az élőhelyet elsősorban a hidrológiai viszonyok módosulása, az ártéri vízellátottság romlása, valamint az inváziós fajok előretörése fenyegeti. Az erdőgazdálkodásból adódó negatívumok mérsékeltebbek, bár jelen vannak (pl. idős fák és holtfa hiánya), továbbá észlelhető a vadkárosításból adódó degradáció.</p>

Élőhely neve:	Oligo-mezotróf állóvizek <i>Littorelletea uniflorae</i> és/vagy <i>Isoeto-Nanojuncetea</i> vegetációval
Élőhely kódja:	3130
Élőhely előfordulásai a területen:	A Mura parti zónájában, az épülő-megszűnő zátonyokon szórványos előfordulású, kialakulása mindenkor víszinttől és lerakódott hordaléktól függ. Előfordulása egybeesik a 3270 „Iszapos partú folyók részben <i>Chenopodium rubri</i> , és részben <i>Bidention</i> növényzettel” élőhellyel, nedves iszapon a 3130, majd kiszáradás után (ugyanazon a helyen) a 3270 élőhely alakul ki, akár néhány hét különbséggel, ld. 3.3. térkép
Élőhely kiterjedése a területen:	Natura adatlap alapján 0,21 ha, a fenntartási tervben használt élőhelytérkép alapján 5,51 ha. Az eltérés oka: a korábban készült élőhelytérkép aktualizálásra került.
Élőhely jellemzése:	A Mura és mellékvizei parti zónájában, zátonyokon és iszapfelszíneken kialakult, mobilis, gyorsan változó pionír növényközösségek. Jellemző fajaik: barna palka (<i>Cyperus fuscus</i>), csomós palka (<i>Cyperus glomeratus</i>), iszapgyopár (<i>Gnaphalium uliginosum</i>), mezei fátyolvirág (<i>Gypsophila muralis</i>), rövidkocsányú iszapfű (<i>Lindernia dubia</i>), tócsahúr (<i>Peplis portula</i>), torzsika boglárka (<i>Ranunculus sclereatus</i>).
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	Az állományok jó (4), esetleg kiváló (5) természetességűek.
Élőhely veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.

Veszélyeztető tényezők:	<p>C01 Ásványkitermelés (pl. kőzet, érc, kavics, homok, kagyló) D02 Vízenergia (gátak, duzzasztók, hidroelektromos energia-termelők), beleértve az infrastruktúrát F05 Sport, turisztikai és szabadidős infrastruktúra létrehozása vagy fejlesztése (városi vagy rekreációs területeken kívül) G08 Hal- és vadállomány kezelése K02 Leccsapolás K03 Gátak létesítése és működtetése L02 Fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében (más, mint a mezőgazdasági vagy erdészeti gyakorlatnak által okozott közvetlen változás) N02 Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében</p> <p>Az élőhelyet a kavicsbányászat, az ártéri zátonyok újraképződésének megszűnése, a zátonyok benövénnyesedése, az élőhelyek kiszáradása fenyegeti.</p>
-------------------------	--

Élőhely neve:	Természetes eutróf tavak <i>Magnopotamion</i> vagy <i>Hydrocharition</i> növényzettel
Élőhely kódja:	3150
Élőhely előfordulásai a területen:	A terület holtágaiban, holtmedreiben, ill. egyes mesterséges tavak jó állapotú öblözeteiben kialakuló élőhely, ld. 3.3. térkép
Élőhely kiterjedése a területen:	Natura adatlap alapján 57,93 ha, a fenntartási tervben használt élőhelytérkép alapján 30,83 ha. Az eltérés oka: a korábban készült élőhelytérkép aktualizálásra került.
Élőhely jellemzése:	A holtágakhoz kötődő és azokban jellemző élőhelyet a domináns fajok növekedési formája és stratégiája határozza meg. A sulyom (<i>Trapa natans</i>) és a békatutaj (<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>) emerz gyökerező hínárt alkot, a békalencse-fajok (<i>Lemna</i> sp., <i>Spirodela</i> sp.) emerz lebegő, kicsiny növények. A tócsagazok (<i>Ceratophyllum</i> sp.) társulásai szubmerz lebegők (gyökértelenek). A holtágak és bányatavak uralkodó hínártársulása a tündérrózsás-vizitökös hínár, mely tájképi szempontból is meghatározó. A vizsgált terület egyik legjellegzetesebb növényzeti típusa, a vízitök (<i>Nuphar lutea</i>) igen elterjedt társulása, kb. 2 m-es vízmélységig gyakori.
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	Az állományok jó (4), esetleg kiváló (5) természetességűek.
Élőhely veszélyeztetettsége:	Kis vagy közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	<p>C01 Ásványkitermelés (pl. kőzet, érc, kavics, homok, kagyló) F05 Sport, turisztikai és szabadidős infrastruktúra létrehozása vagy fejlesztése (városi vagy rekreációs területeken kívül) G08 Hal- és vadállomány kezelése K02 Leccsapolás N02 Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében</p> <p>Az élőhelyet a kavicsbányászat, a tavak parti zónájának használata, horgászat és a kiszáradás fenyegeti.</p>

Élőhely neve:	Iszapos partú folyók részben <i>Chenopodion rubri</i>, és részben <i>Bidention</i> növényzettel
Élőhely kódja:	3270

Élőhely előfordulásai a területen:	A Mura parti zónájában, az épülő-megszűnő zátonyokon szórványos előfordulású, kialakulása mindenkori vízszinttől és lerakódott hordaléktól függ. Előfordulása egybeesik a 3130 „Oligo-mezotróf állóvizek <i>Littorelletea uniflorae</i> és/vagy <i>Isoeto-Nanojuncetea</i> vegetációval” élőhellyel, nedves iszapon a 3130, majd kiszáradás után (ugyanazon a helyen) a 3270 élőhely alakul ki, akár néhány hét különbséggel, ld. 3.3. térkép.
Élőhely kiterjedése a területen:	Natura adatlap alapján 107,27 ha, a fenntartási tervben használt élőhelytérkép alapján 5,51 ha. Az eltérés oka: a korábban készült élőhelytérkép aktualizálásra került.
Élőhely jellemzése:	Az ártéri magaskórós pionír növényzet iszapos vagy kavicsos felszínű zátonyokon és partokon alakul ki a nyári aszpektusban, helyenként fűz és nyár magoncok is megtalálhatók e helyeken. Ártéri pionír és iszaplakó fajok, így lapulevelű keserűfű (<i>Persicaria lapathifolia</i>), szelíd keserűfű (<i>P. dubia</i>), mocsári kányafű (<i>Rorippa palustris</i>), lóromok (<i>Rumex</i> spp.), disznóparéj-fajok (<i>Amaranthus</i> spp.), szittyók (<i>Juncus</i> spp.) előfordulása jellemzi az élőhelyet.
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	Az állományok jó (4), esetleg kiváló (5) természetességűek.
Élőhely veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	C01 Ásványkitermelés (pl. kőzet, érc, kavics, homok, kagyló) D02 Vízenergia (gátak, duzzasztók, hidroelektromos energia-termelők), beleértve az infrastruktúrát F05 Sport, turisztikai és szabadidős infrastruktúra létrehozása vagy fejlesztése (városi vagy rekreációs területeken kívül) G08 Hal- és vadállomány kezelése K03 Gátak létesítése és működtetése L02 Fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében (más, mint a mezőgazdasági vagy erdészeti gyakorlatnak által okozott közvetlen változás) N02 Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében Az élőhelyet a kavicsbányászat, az ártéri zátonyok újraképződésének megszűnése, a zátonyok benövényesedése, az élőhelyek kiszáradása fenyegeti.

Élőhely neve:	Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai
Élőhely kódja:	6430
Élőhely előfordulásai a területen:	A Mura-ártér ligeterdeinek szegélyeiben fragmentálisan, az alkalmazott térképezés léptéke alatti foltokban (néhány m ² -100 m ²) szórványosan előforduló társulás; térképen nem ábrázolható.
Élőhely kiterjedése a területen:	Natura adatlap alapján 25,74 ha, a fenntartási tervben használt élőhelytérkép méretarányában nincs mérhető előfordulás. Az eltérés oka: a korábban készült élőhelytérkép aktualizálásra került.
Élőhely jellemzése:	
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	Az ismert állományfragmentumok közepes (3) vagy jó természetességűek (4).
Élőhely veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.

Veszélyeztető tényezők:	<p>A01 Mezőgazdasági művelés alá vonás (kivéve lecsapolás és égetés)</p> <p>A06 Gyepművelés felhagyása (pl. legeltetés vagy kaszálás megszüntetése)</p> <p>A26 Felszíni vagy felszín alatti vizek diffúz szennyezését okozó mezőgazdasági tevékenységek</p> <p>C01 Ásványkitermelés (pl. kőzet, érc, kavics, homok, kagyló)</p> <p>G08 Hal- és vadállomány kezelése</p> <p>I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)</p> <p>L02 Fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében (más, mint a mezőgazdasági vagy erdészeti gyakorlatnak által okozott közvetlen változás)</p> <p>N02 Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében.</p> <p>Az élőhelyet a gyep-jelleg megszűnése beszántás, vagy a beerdősödés, elgyomosodás, inváziós fajok térhódítása (kezelés felhagyása miatt), ill. a vadállomány okozta degradáció fenyegeti.</p>
-------------------------	--

Élőhely neve:	<i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei
Élőhely kódja:	6440
Élőhely előfordulásai a területen:	Az ártér magasabb részein elsősorban Alsószemenye és Murarátka térségében vannak jelentős állományok, a terület többi részén szórványos, kisebb foltokban, ld. 3.3. térkép.
Élőhely kiterjedése a területen:	Natura adatlap alapján 128,72 ha, a fenntartási tervben használt élőhelytérkép alapján 83,64 ha. Az eltérés oka: a korábban készült élőhelytérkép aktualizálásra került.
Élőhely jellemzése:	Az ártéri mocsárrétek egykori ligeterdők helyén jöttek létre, fennmaradásuk a rendszeres legeltetéshez és kaszáláshoz köthető. Magasfűvű, jó vízellátottságú állományok, legalább a tavaszi időszakban vízborítottsággal. A kaszálás/legeltetés elmaradása esetén magaskórósodnak, cserjésednek, e folyamat irányát és sebességét a talajvíz szintje is erősen befolyásolja. Jellemző állományalkotó fajok: fehér tippán (<i>Agrostis alba</i>), réti ecsetpázsit (<i>Alopecurus pratensis</i>), gyepes sédbúza (<i>Deschampsia caespitosa</i>), nádképző csenkesz (<i>Festuca arundinacea</i>), réti csenkesz (<i>F. pratensis</i>), réti perje (<i>Poa pratensis</i>). Jellemző kísérőfajok a boglárkák (<i>Ranunculus acris</i> , <i>R. repens</i>), réti peremizs (<i>Inula britannica</i>), fehér here (<i>Trifolium repens</i>), réti kakukkszegfű (<i>Lychnis flos-cuculi</i>), réti lednek (<i>Lathyrus pratensis</i>). A legnedvesebb helyeken a réti fűzény (<i>Lythrum salicaria</i>), fekete nádalytő (<i>Symphytum officinale</i>), éles sás (<i>Carex gracilis</i>), mocsári sás (<i>Carex acutiformis</i>), vízi harmatkása (<i>Glyceria maxima</i>), halovány aszat (<i>Cirsium oleraceum</i>).
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	Az állományok közepes (3), kivételesen jó (4) természetességűek.
Élőhely veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	<p>A01 Mezőgazdasági művelés alá vonás (kivéve lecsapolás és égetés)</p> <p>A06 Gyepművelés felhagyása (pl. legeltetés vagy kaszálás megszüntetése)</p> <p>A09 Intenzív legeltetés vagy túllegeltetés</p> <p>A26 Felszíni vagy felszín alatti vizek diffúz szennyezését</p>

	<p>okozó mezőgazdasági tevékenységek C01 Ásványkitermelés (pl. kőzet, érc, kavics, homok, kagyló) G08 Hal- és vadállomány kezelése I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül).</p> <p>Az élőhelyet a gyep-jelleg megszűnése beszántás, vagy a beardősödés, elgyomosodás, inváziós fajok térhódítása (kezelés felhagyása miatt), ill. a vadállomány okozta degradáció fenyegeti.</p>
--	---

Élőhely neve:	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i>, <i>Sanguisorba officinalis</i>)
Élőhely kódja:	6510
Élőhely előfordulásai a területen:	Az ártér legmagasabb hátain elsősorban Alsószemenye térségében vannak állományok, a terület többi részén nagyon szórványos, kisebb foltokban, ld. 3.3. térkép.
Élőhely kiterjedése a területen:	Natura adatlap alapján 386,17 ha, a fenntartási tervben használt élőhelytérkép alapján 15,64 ha. Az eltérés oka: a korábban készült élőhelytérkép aktualizálásra került.
Élőhely jellemzése:	A kaszálórétek egykori üde talajú erdők helyén jöttek létre, fennmaradásuk a rendszeres legeltetéshez és kaszáláshoz köthető. Állományalkotó fajok: franciaperje (<i>Arrhenatherum elatius</i>), siska nádtippán (<i>Calamagrostis epigeios</i>), veres csenkesz (<i>Festuca rubra</i>), nádkéjú csenkesz (<i>Festuca arundinacea</i>), ecsetpázsit (<i>Alopecurus pratensis</i>). Gyakori kísérőfajok: csomós ebír (<i>Dactylis glomerata</i>), vadmurok (<i>Daucus carota</i>), pasztinák (<i>Pastinaca sativa</i>), réti sóska (<i>Rumex acetosa</i>), borsfű (<i>Clinopodium vulgare</i>), magyar imola (<i>Centaurea pannonica</i>), farkaskutyatej (<i>Euphorbia cyparissias</i>), réti lednek (<i>Lathyrus pratensis</i>), tejoltó galaj (<i>Galium verum</i>), vörös here (<i>Trifolium pratense</i>), vörös fogfű (<i>Odontites rubra</i>), fekete nadálytő (<i>Symphytum officinale</i>).
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	Az állományok főleg közepes (3), néhány foltban jó (4) természetességűek.
Élőhely veszélyeztetettség:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	<p>A01 Mezőgazdasági művelés alá vonás (kivéve lecsapolás és égetés) A06 Gyepművelés felhagyása (pl. legeltetés vagy kaszálás megszüntetése) A09 Intenzív legeltetés vagy túllegeltetés A26 Felszíni vagy felszín alatti vizek diffúz szennyezését okozó mezőgazdasági tevékenységek C01 Ásványkitermelés (pl. kőzet, érc, kavics, homok, kagyló) G08 Hal- és vadállomány kezelése I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)</p> <p>Az élőhelyet a gyep-jelleg megszűnése beszántás, vagy a beardősödés, elgyomosodás, inváziós fajok térhódítása (kezelés felhagyása miatt), ill. a vadállomány okozta degradáció fenyegeti.</p>

Élőhely neve:	Mészkedvelő üde láp- és sásrétek
Élőhely kódja:	7230

Élőhely előfordulásai a területen:	A Mura-ártér holtágainak szegélyeiben rendkívül fragmentálisan, az alkalmazott térképezés léptéke alatti foltokban (néhány m ²), néhány lokalitáson fordul elő; térképen nem ábrázolható.
Élőhely kiterjedése a területen:	Natura adatlap alapján 32 ha, a fenntartási tervben használt élőhelytérkép méretarányában nincs mérhető előfordulás. Az eltérés oka: a korábban készült élőhelytérkép aktualizálásra került.
Élőhely jellemzése:	Az ismert állománytöredékeken zsombéksás (<i>Carex elata</i>) előfordulása mellett általános mocsári fajok (pl. vízi harmatkása – <i>Glyceria maxima</i> , mocsári galaj – <i>Galium palustre</i> , vízi kányaszásza – <i>Rorippa amphibia</i> , réti fűzény – <i>Lythrum salicaria</i>) fordul elő.
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	Az ismert állománytöredékek jó (4) természetességűek.
Élőhely veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	C01 Ásványkitermelés (pl. kőzet, érc, kavics, homok, kagyló) G08 Hal- és vadállomány kezelése I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül) K02 Leccsapolás Az élőhelyet a kavicsbányászat, elgyomosodás, inváziós fajok térhódítása (kezelés felhagyása miatt), kiszáradás, ill. a vadállomány okozta degradáció fenyegeti.

Élőhely neve:	Keményfás ligeterdők nagy folyók mentén <i>Quercus robur</i>, <i>Ulmus laevis</i> és <i>Ulmus minor</i>, <i>Fraxinus excelsior</i> vagy <i>Fraxinus angustifolia</i> fajokkal (<i>Ulmion minoris</i>)
Élőhely kódja:	91F0
Élőhely előfordulásai a területen:	Az ártér magasabb térszintjein Muraszemenye, Murarátka és Letenye térségében, valamint ármentett területen a Letenye – Tótszerdahely közötti tömbben jelentős térfoglalású élőhely, lásd 3.3. térkép.
Élőhely kiterjedése a területen:	Natura adatlap alapján 128,72 ha, a fenntartási tervben használt élőhelytérkép alapján 85,95 ha. Az eltérés oka: a korábban készült élőhelytérkép aktualizálásra került.
Élőhely jellemzése:	Magasártéri, mozaikos, strukturált, elegyes, zömmel magas záródású, jó növekedésű állományok. Az állományok koronaszintjében a kocsányos tölgy (<i>Quercus robur</i>) meghatározó, jelen van a fehér fűz (<i>Salix alba</i>), a vénicszil (<i>Ulmus laevis</i>), a zselnice (<i>Prunus padus</i>) és nyárfajok (<i>Populus alba</i> , <i>Populus tremula</i>). A cserjeszintben a veresgyűrű som (<i>Cornus sanguinea</i>) és a kányabangita (<i>Viburnum opulus</i>) aránya jelentős. A gyepszint általában gazdag, bár borítását az árnyalás erősen befolyásolhatja. Tömeges, ill. gyakori fajai nagyjából megegyeznek az üde lombdők fajaival: erdei sás (<i>Carex sylvatica</i>), podagrafű (<i>Aegopodium podagraria</i>), pettyezetett tüdőfű (<i>Pulmonaria officinalis</i>), erdei szálkaperje (<i>Brachypodium sylvaticum</i>), erdei varázslófű (<i>Circaea lutetiana</i>), rezgősás (<i>Carex brizoides</i>), páfrányok (<i>Dryopteris filix-mas</i> , <i>Anthyrium filix-femina</i>).
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	Az állományok zömmel közepes (3) vagy jó (4) természetességűek, néhány kitűnő (5) természetességű folt van.

Élőhely veszélyeztetettsége:	Kis vagy közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	<p>B03 Erdőfelújítás idegenhonos, vagy tájidegen fajokkal vagy azok betelepítése (beleértve az új fajokat és GMO-kat)</p> <p>B06 Fakitermelés (kivéve tarvágás)</p> <p>B07 Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmeléket is</p> <p>B08 Idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát)</p> <p>C01 Ásványkitermelés (pl. kőzet, érc, kavics, homok, kagyló)</p> <p>G08 Hal- és vadállomány kezelése</p> <p>I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül).</p> <p>Az élőhelyet elsősorban a hidrológiai viszonyok módosulása, az ártéri vízellátottság romlása, valamint az inváziós fajok előretörése fenyegeti. Az erdőgazdálkodásból adódó negatívumok mérsékeltebbek, bár jelen vannak (pl. idős fák és holtfa hiánya), továbbá észlelhető a vadkárosításból adódó degradáció.</p>

Élőhely neve:	Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>)
Élőhely kódja:	91L0
Élőhely előfordulásai a területen:	Murarátka és Muraszemenye térségében, magasan fekvő ártéri hátakon néhány kisebb kiterjedésű állomány előfordulása ismert, ld. 3.3. térkép
Élőhely kiterjedése a területen:	Natura adatlap alapján 128,72 ha, a fenntartási tervben használt élőhelytérkép alapján 16,80 ha, az eltérés oka: a korábban készült élőhelytérkép aktualizálásra került.
Élőhely jellemzése:	A területen a gyertyános-kocsányos tölgyesek természetes erdőtársulásnak számítanak, de állományaik részben mesterséges szerkezetűek és erdészeti kezelés termékei. Ennek ellenére vannak szép, idős állományok is, ezeknek lágyszárúsíntje is gyakran gazdag. Az állománykép alakulásában az erdőgazdálkodásnak jelentős szerepe van, a tölgy felső lomb szint általában elegyetlen, egykorú, mesterséges erdősítésből származik. Az állományok cserjeszintje néha a gyertyán árnyékoló hatása miatt egyenesen hiányzik, de akadnak olyan állományrészek is, ahol a második lomb szint hiánya következtében magas újulati vagy cserjeszint jön létre. Lágyszárú szintjükben a mezofil erdei fajok dominálnak, az erősen leányalt részekben gyakori a nudum típus. A felső koronaszintet a kocsányos tölgy (<i>Quercus robur</i>) alkotja, az alsó szintet az árnyéktűrő gyertyán (<i>Carpinus betulus</i>). Jellemző elegyfa a madárcseresznye (<i>Prunus avium</i>) és a hegyi juhar (<i>Acer pseudoplatanus</i>). A cserjeszintben a veresgyűrű som (<i>Cornus sanguinea</i>) és a mogyoró (<i>Corylus avellana</i>) dominál. Gyepszintjében a szagos müge (<i>Galium odoratum</i>) és az erdei szálkaperje (<i>Brachypodium sylvaticum</i>) üde, humuszos talajra utal.
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	Az állományok közepes (3) vagy jó (4) természetességűek.
Élőhely veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	<p>B06 Fakitermelés (kivéve tarvágás)</p> <p>B07 Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a</p>

	<p>törmeléket is B08 Idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát) C01 Ásványkitermelés (pl. kőzet, érc, kavics, homok, kagyló) G08 Hal- és vadállomány kezelése I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül).</p> <p>Az élőhelyet elsősorban a hidrológiai viszonyok módosulása, az ártéri vízellátottság romlása, valamint az inváziós fajok előretörése fenyegeti. Az erdőgazdálkodásból adódó negatívumok mérsékeltebbek, bár jelen vannak (pl. idős fák és holtfa hiánya), továbbá észlelhető a vadkárosításból adódó degradáció.</p>
--	--

1.2.2. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű növényfajok

A területen nem ismert az Annex II listán szereplő közösségi jelentőségű növényfajok előfordulása. (Az Annex V listán szereplő faj az egyéb fontos fajok felsorolásánál kerül ismertetésre).

1.2.3. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű állatfajok

Jelölő közösségi jelentőségű állatfajok*

Irányelv melléklete	Faj név	Populáció (A-D)
II	Halványfoltú küllő (<i>Gobio albipinnatus</i>)	B
II	Felpillantó küllő (<i>Gobio uranoscopus</i>)	B
II, IV	Csonkafülű denevér (<i>Myotis emarginatus</i>)	B
II, IV	Erdei szitakötő (zöld folyami-szitakötő) (<i>Ophiogomphus cecilia</i>)	B
II, IV	Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>)	C
II, IV, V	Eurázsiai hód (<i>Castor fiber</i>)	C
II, IV	Nagy höscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>)	C
II	Vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>)	C
II, IV	Skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>)	C
II, IV	Mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>)	C
II	Homoki küllő (<i>Gobio kessleri</i>)	C
II, IV	Széles durbincs (<i>Gymnocephalus baloni</i>)	C
II, V	Selymes durbincs (<i>Gymnocephalus schraetzer</i>)	C
II	Nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>)	C
II, IV	Közönséges vidra (<i>Lutra lutra</i>)	C
II	Réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>)	C
II, V	Leánykocér (<i>Rutilus pigus</i>)	C
II	Törpecsík (<i>Sabanejewia aurata</i>)	C
II	Lápi póc (<i>Umbra krameri</i>)	C
II	Német bucó (<i>Zingel streber</i>)	C
II, V	Magyar bucó (<i>Zingel zingel</i>)	C

Irányelv melléklete	Faj név	Populáció (A-D)
II, V	Balin (<i>Aspius aspius</i>)	D
II	Dunai tarajosgöte (<i>Triturus dobrogicus</i>)	D

*Az Annex IV és V, további BD I listán szereplő fajok feltüntetése nehezen áttekinthetővé tenné a táblázatot, ezért azt az egyéb fontos fajok felsorolásánál jeleztük.

Jelmagyarázat: az országos állománymérethez viszonyított arány A = 100 % \geq p > 15 %; B = 15 % \geq p > 2 %; C = 2 % \geq p > 0 %; D = nem szignifikáns populáció

Jelölő értékek javasolt közösségi jelentőségű állatfajok*

Irányelv melléklete	Faj név	Populáció (A-D)
II, IV	Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>)	D>>C
II	Szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>)	D>>C
II	Hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>)	új C
II	Díszes légivadász (<i>Coenagrion ornatum</i>)	új C
II, IV	Lápi szitakötő (lápi álarcos-szitakötő) (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>)	új C
II, IV	Sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>)	új C
II, IV	Nyugati piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>)	új C

*A változtatási javaslatokat az új faunisztikai térképezési és monitoring eredmények alapján tesszük.

Jelmagyarázat: az országos állománymérethez viszonyított arány A = 100 % \geq p > 15 %; B = 15 % \geq p > 2 %; C = 2 % \geq p > 0 %; D = nem szignifikáns populáció

Jelölő fajok

Faj:	Halványfoltú küllő (<i>Gobio albipinnatus</i>)
Irányelv melléklete:	II
Faj előfordulásai a területen:	A tervezési területen a Mura gyors folyású szakaszáról, Murarátka térségében ismert.
Állomány nagyság (jelöléskor):	P – jelen van
Állomány nagyság (tervkészítéskor):	10-100 egyed (becslés).
Állomány változásának tendenciái és okai:	A tendenciák nem ismertek, valószínűleg kis egyedszámú, viszonylag stabil állomány van a Mura vonatkozó szakaszán.
Faj veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	D02 Vízenenergia (gátak, duzzasztók, hidroelektromos energia-termelők), beleértve az infrastruktúrát K03 Gátak létesítése és működtetése K04 Hidrológiai áramlás módosítása A vízügyi beavatkozások, vízrendezések és vízenenergia nyerését szolgáló létesítmények az áramlási viszonyok és vízminőség megváltoztatása révén a gyors áramlású vizekhez kötődő faj életfeltételeit negatívan befolyásolják.
Faj:	Felpillantó küllő (<i>Gobio uranoscopus</i>)
Irányelv melléklete:	II

Faj előfordulásai a területen:	A tervezési területen a Mura gyors folyású szakaszáról, Murarátka térségében ismert.
Állománynagyság (jelöléskor):	P – jelen van
Állománynagyság (tervkészítéskor):	10-100 egyed (becslés).
Állomány változásának tendenciái és okai:	A tendenciák nem ismertek, valószínűleg kis egyedszámú, viszonylag stabil állomány van a Mura vonatkozó szakaszán.
Faj veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	D02 Vízügyi energia (gátak, duzzasztók, hidroelektromos energia-termelők), beleértve az infrastruktúrát K03 Gátak létesítése és működtetése K04 Hidrológiai áramlás módosítása A vízügyi beavatkozások, vízrendezések és vízenergia nyeresét szolgáló létesítmények az áramlási viszonyok és vízminőség megváltoztatása révén a gyors áramlású vizekhez kötődő faj életfeltételeit negatívan befolyásolják.

Faj:	Csonkafülű denevér (<i>Myotis emarginatus</i>)
Irányelv melléklete:	II, IV
Faj előfordulásai a területen:	A faj a térség településeinek nagyobb épületeiben szignifikáns állománnyal rendelkezik, amelynek a táplálkozó területei a Mura-ártéren találhatóak.
Állománynagyság (jelöléskor):	500 egyed
Állománynagyság (tervkészítéskor):	500 egyed
Állomány változásának tendenciái és okai:	Stagnáló, vagy enyhén csökkenő állomány-méret feltételezhető.
Faj veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett,
Veszélyeztető tényezők:	E01 Utak, ösvények, vasútvonalak és a kapcsolódó infrastruktúra (pl. hidak, viaduktok, alagutak) F24 Zaj-, fény-, hő- vagy egyéb szennyezést okozó lakossági vagy rekreációs tevékenységek és struktúrák Az előfordulását lehetővé tevő épületek padlászélyeségeinek felújítása, valamint az épületek térségében tapasztalható fény- és zaj-terhelés növekedése, esetleg az utakon történő elütés veszélyezteti.

Faj:	Erdei szitakötő (zöld folyami-szitakötő) (<i>Ophiogomphus cecilia</i>)
Irányelv melléklete:	II, IV
Faj előfordulásai a területen:	A Mura Letenye és Murakeresztúr közötti szakaszán szórványos előfordulású.
Állománynagyság (jelöléskor):	P – jelen van

Állománynagyság (tervkészítéskor):	1.000–2.000 egyed
Állomány változásának tendenciái és okai:	Pontosan nem ismert, feltehetően stagnáló, vagy kis mértékben csökkenő.
Faj veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	D02 Vízenergia (gátak, duzzasztók, hidroelektromos energia-termelők), beleértve az infrastruktúrát K04 Hidrológiai áramlás módosítása N02 Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében A fajt az áramló vizek hidrológiai viszonyainak módosulása, a vízellátottság ingadozása veszélyezteti.
Faj:	Vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>)
Irányelv melléklete:	II, IV
Faj előfordulásai a területen:	A faj a Mura-ártér egyes magassásos, nádas és mocsári élőhelyein, holtágaiban szórványos előfordulású.
Állománynagyság (jelöléskor):	R – ritka
Állománynagyság (tervkészítéskor):	1.000–2.000 egyed
Állomány változásának tendenciái és okai:	Csökkenő állomány-méret feltételezhető.
Faj veszélyeztetettsége:	Kismértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	E01 Utak, ösvények, vasútvonalak és a kapcsolódó infrastruktúra (pl. hidak, viaduktok, alagutak) F05 Sport, turisztikai és szabadidős infrastruktúra létrehozása vagy fejlesztése (városi vagy rekreációs területeken kívül) G08 Hal- és vadállomány kezelése K02 Leccapolás N02 Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében A lehulló csapadék mennyiségének csökkenése, az élőhelyek kiszáradása veszélyezteti, az annak hatására bekövetkező élőhely-vesztés, valamint élőhely-átalakulás eredményeként.
Faj:	Eurázsiai hód (<i>Castor fiber</i>)
Irányelv melléklete:	II
Faj előfordulásai a területen:	A teljes hazai Mura szakaszon előfordul.
Állománynagyság (jelöléskor):	30–40 egyed
Állománynagyság (tervkészítéskor):	40–50 egyed
Állomány változásának tendenciái és okai:	Az állomány feltehetően stabil, illetve növekvő/terjedő tendenciát mutat.

Faj veszélyeztetettsége:	Nem veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	---

Faj:	Nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>)
Irányelv melléklete:	II, IV
Faj előfordulásai a területen:	A területen Muraszemenye térségéből vannak biztos adatai, de feltételezhető előfordulása a délebbi Mura-szakasz idős erdeiben is.
Állománynagyság (jelöléskor):	P – jelen van
Állománynagyság (tervkészítéskor):	1.000–2.000 egyed
Állomány változásának tendenciái és okai:	Csökkenő állomány-méret feltételezhető.
Faj veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	B06 Fakitermelés (kivéve tarvágás) B07 Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmeléket is B08 Idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát) I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül) Elsősorban a lábon álló és/vagy elfekvő holt keménylombos faanyag eltávolítása veszélyezteti.

Faj:	Vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>)
Irányelv melléklete:	II
Faj előfordulásai a területen:	A tervezési területről korábbi halfaunisztikai felmérésekből, a Mura több pontjáról ismert, pontos aktuális adattal nem rendelkezünk a fajról.
Állománynagyság (jelöléskor):	P – jelen van
Állománynagyság (tervkészítéskor):	10-100 egyed (becslés).
Állomány változásának tendenciái és okai:	A tendenciák nem ismertek, valószínűleg kis egyedszámú, viszonylag stabil állomány van a Mura vonatkozó szakaszán.
Faj veszélyeztetettsége:	Feltehetően kis- vagy közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	D02 Vízügyi energia (gátak, duzzasztók, hidroelektromos energia-termelők), beleértve az infrastruktúrát K03 Gátak létesítése és működtetése K04 Hidrológiai áramlás módosítása A vízügyi beavatkozások, vízrendezések és vízenergia nyerését szolgáló létesítmények az áramlási viszonyok és vízminőség megváltoztatása révén a faj életfeltételeit negatívan befolyásolják.

Faj:	Skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>)
Irányelv melléklete:	II, IV
Faj előfordulásai a területen:	A teljes érintett Mura-szakaszon előfordul szórványosan.
Állománymagyság (jelöléskor):	P – jelen van
Állománymagyság (tervkészítéskor):	1.000–2.000 egyed
Állomány változásának tendenciái és okai:	Csökkenő vagy stagnáló állomány-méret feltételezhető.
Faj veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	B06 Fakitermelés (kivéve tarvágás) B07 Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmeléket is B08 Idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát) I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül) A faj fennmaradásához megfelelő mennyiségű és minőségű idős, lábonálló, kéregvált faegyedre van szükség. A holtfa eltávolításával járó gazdálkodás a rovar élőhelyeinek megszűnését okozza.

Faj:	Mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>)
Irányelv melléklete:	II, IV
Faj előfordulásai a területen:	A Mura holtágaiban szórványos előfordulású.
Állománymagyság (jelöléskor):	200 egyed
Állománymagyság (tervkészítéskor):	200 egyed
Állomány változásának tendenciái és okai:	Stagnáló vagy növekvő állomány-méret feltételezhető. Az enyhébb telek, melegebb nyarak hatására a nyugati országokban terjedőben lévő faj.
Faj veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	E01 Utak, ösvények, vasútvonalak és a kapcsolódó infrastruktúra (pl. hidak, viaduktok, alagutak) G08 Hal- és vadállomány kezelése Fő veszélyeztető tényezőként a gépjárműforgalom jelentkezik –az elütés általi elhulláson keresztül.

Faj:	Homoki küllő (<i>Gobio kessleri</i>)
Irányelv melléklete:	II
Faj előfordulásai a területen:	A tervezési területen irodalmi adatok ismertek, pontos aktuális adattal nem rendelkezünk a fajról.

Állománynagyság (jelöléskor):	R – ritka
Állománynagyság (tervkészítéskor):	10-100 egyed (becslés).
Állomány változásának tendenciái és okai:	A tendenciák nem ismertek, valószínűleg kis egyedszámú, viszonylag stabil állomány van a Mura vonatkozó szakaszán.
Faj veszélyeztetettsége:	Feltehetően kis- vagy közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	D02 Vízügyi energia (gátak, duzzasztók, hidroelektromos energia-termelők), beleértve az infrastruktúrát F05 Sport, turisztikai és szabadidős infrastruktúra létrehozása vagy fejlesztése (városi vagy rekreációs területeken kívül) K03 Gátak létesítése és működtetése K04 Hidrológiai áramlás módosítása A vízügyi beavatkozások, vízrendezések és vízügyi energia nyereség szolgáló létesítmények az áramlási viszonyok és vízminőség megváltoztatása révén a gyors áramlású vizekhez kötődő faj életfeltételeit negatívan befolyásolják.

Faj:	Széles durbincs (<i>Gymnocephalus baloni</i>)
Irányelv melléklete:	II
Faj előfordulásai a területen:	A tervezési területen irodalmi adatok ismertek, pontos aktuális adattal nem rendelkezünk a fajról.
Állománynagyság (jelöléskor):	P – jelen van
Állománynagyság (tervkészítéskor):	10-100 egyed (becslés).
Állomány változásának tendenciái és okai:	A tendenciák nem ismertek, valószínűleg kis egyedszámú, viszonylag stabil állomány van a Mura vonatkozó szakaszán.
Faj veszélyeztetettsége:	Feltehetően kis- vagy közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	D02 Vízügyi energia (gátak, duzzasztók, hidroelektromos energia-termelők), beleértve az infrastruktúrát K03 Gátak létesítése és működtetése K04 Hidrológiai áramlás módosítása A vízügyi beavatkozások, vízrendezések és vízügyi energia nyereség szolgáló létesítmények az áramlási viszonyok és vízminőség megváltoztatása révén a gyors áramlású vizekhez kötődő faj életfeltételeit negatívan befolyásolják.

Faj:	Selymes durbincs (<i>Gymnocephalus schraetzer</i>)
Irányelv melléklete:	II, V
Faj előfordulásai a területen:	A tervezési területen irodalmi adatok ismertek, pontos aktuális adattal nem rendelkezünk a fajról.
Állománynagyság (jelöléskor):	P – jelen van
Állománynagyság (tervkészítéskor):	10-100 egyed (becslés).
Állomány változásának tendenciái és okai:	A tendenciák nem ismertek, valószínűleg kis egyedszámú,

okai:	viszonylag stabil állomány van a Mura vonatkozó szakaszán.
Faj veszélyeztetettsége:	Feltehetően kis- vagy közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	D02 Vízenergia (gátak, duzzasztók, hidroelektromos energia-termelők), beleértve az infrastruktúrát K03 Gátak létesítése és működtetése K04 Hidrológiai áramlás módosítása A vízügyi beavatkozások, vízrendezések és vízenergia nyeresét szolgáló létesítmények az áramlási viszonyok és vízminőség megváltoztatása révén a gyors áramlású vizekhez kötődő faj életfeltételeit negatívan befolyásolják.

Faj:	Nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>)
Irányelv melléklete:	II, IV
Faj előfordulásai a területen:	A teljes Mura-ártéren szórványos előfordulású.
Állománynagyság (jelöléskor):	R – ritka
Állománynagyság (tervkészítéskor):	>2.000 egyed (becslés)
Állomány változásának tendenciái és okai:	Csökkenő vagy stagnáló állomány-méret feltételezhető.
Faj veszélyeztetettsége:	Kis- vagy közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	B06 Fakitermelés (kivéve tarvágás) B07 Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmeléket is B08 Idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát) I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül) Elsősorban a lábon álló és/vagy elfekvő holt keménylombos faanyag eltávolítása veszélyezteti.

Faj:	Közönséges vidra (<i>Lutra lutra</i>)
Irányelv melléklete:	II, IV
Faj előfordulásai a területen:	Feltehetően a teljes Mura-szakaszon, valamint a mesterséges tavakon is előfordul kisebb számban.
Állománynagyság (jelöléskor):	20 egyed
Állománynagyság (tervkészítéskor):	20–30 egyed
Állomány változásának tendenciái és okai:	Az állomány egyedszámában feltehetően számottevő változás nincs.
Faj veszélyeztetettsége:	Kismértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	E01 Utak, ösvények, vasútvonalak és a kapcsolódó infrastruktúra (pl. hidak, viaduktok, alagutak).

A nyomvonalas létesítményeken történő elütések veszélyeztetik.

Faj:

Réti csík (*Misgurnus fossilis*)

Irányelv melléklete:

II

Faj előfordulásai a területen:

A tervezési területről korábbi halfaunisztikai felmérésekből, a Mura több holtágából ismert, pontos aktuális adattal nem rendelkezünk a fajról.

Állománymagyság (jelöléskor):

P – jelen van

Állománymagyság (tervkészítéskor):

Feltehetően jelen van.

Állomány változásának tendenciái és okai:

Stagnáló tendencia feltételezhető.

Faj veszélyeztetettsége:

Kis- vagy közepes mértékben veszélyeztetett.

Veszélyeztető tényezők:

A26 Felszíni vagy felszín alatti vizek diffúz szennyezését okozó mezőgazdasági tevékenységek
K02 Lecsapolás (potenciális)

A faj számára legfontosabb veszélyeztetőként az élőhelyét jelentő vizek lecsapolásával, valamint élőhelyeinek kiszáradásával járó tevékenységek/történések jelentik. A lápi vizek eutrofizációja fenyegeti is élőhelyeit.

Faj:

Leánykancér (*Rutilus pigus*)

Irányelv melléklete:

II

Faj előfordulásai a területen:

A tervezési területről kisszámú irodalmi adata van.

Állománymagyság (jelöléskor):

P – jelen van

Állománymagyság (tervkészítéskor):

Feltehetően alkalmilag előfordul a területen.

Állomány változásának tendenciái és okai:

Stagnáló tendencia feltételezhető.

Faj veszélyeztetettsége:

Közepes mértékben veszélyeztetett.

Veszélyeztető tényezők:

D02 Vízügyi energia (gátak, duzzasztók, hidroelektromos energia-termelők), beleértve az infrastruktúrát
K03 Gátak létesítése és működtetése
K04 Hidrológiai áramlás módosítása

A vízügyi beavatkozások, vízrendezések és vízügyi energia nyerését szolgáló létesítmények az áramlási viszonyok és vízminőség megváltoztatása révén a faj életfeltételeit negatívan befolyásolják.

Faj:

Törpecsík (*Sabanejewia aurata*)

Irányelv melléklete:

II

Faj előfordulásai a területen:

A tervezési területen irodalmi adatok ismertek, pontos aktuális

	adattal nem rendelkezünk a fajról.
Állománynagyság (jelölés):	R – ritka
Állománynagyság (tervkészítés):	10-100 egyed (becslés).
Állomány változásának tendenciái és okai:	A tendenciák nem ismertek, valószínűleg kis egyedszámú, viszonylag stabil állomány van a Mura vonatkozó szakaszán.
Faj veszélyeztetettsége:	Feltehetően kis- vagy közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	D02 Vízügyi energia (gátak, duzzasztók, hidroelektromos energia-termelők), beleértve az infrastruktúrát K03 Gátak létesítése és működtetése K04 Hidrológiai áramlás módosítása A vízügyi beavatkozások, vízrendezések és vízenergia nyeresét szolgáló létesítmények az áramlási viszonyok és vízminőség megváltoztatása révén a faj életfeltételeit negatívan befolyásolják.

Faj:	Lápi póc (<i>Umbra krameri</i>)
Irányelv melléklete:	II
Faj előfordulásai a területen:	A területen két holtágban (Muraszemenye és Tótszerdahely közigazgatási területén) ismert az előfordulása.
Állománynagyság (jelölés):	P – jelen van
Állománynagyság (tervkészítés):	10-100 egyed (becslés)
Állomány változásának tendenciái és okai:	Stagnáló, vagy enyhén csökkenő tendenciát mutat.
Faj veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	A26 Felszíni vagy felszín alatti vizek diffúz szennyezését okozó mezőgazdasági tevékenységek K02 Lecsolás N02 Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében A faj számára legfontosabb veszélyeztetőként az élőhelyét jelentő vizek lecsolásával, valamint élőhelyeinek kotrásával, kiszáradásával járó tevékenységek/történések jelentik. A lápi vizek eutrofizációja fenyegeti is élőhelyeit.

Faj:	Német bucó (<i>Zingel streber</i>)
Irányelv melléklete:	II
Faj előfordulásai a területen:	A tervezési területen irodalmi adatok ismertek, pontos aktuális adattal nem rendelkezünk a fajról.
Állománynagyság (jelölés):	P – jelen van
Állománynagyság (tervkészítés):	10-100 egyed (becslés).

Állomány változásának tendenciái és okai:	A tendenciák nem ismertek, valószínűleg kis egyedszámú, viszonylag stabil állomány van a Mura vonatkozó szakaszán.
Faj veszélyeztetettsége:	Feltehetően kis- vagy közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	D02 Vízerergia (gátak, duzzasztók, hidroelektromos energia-termelők), beleértve az infrastruktúrát K03 Gátak létesítése és működtetése K04 Hidrológiai áramlás módosítása A vízügyi beavatkozások, vízrendezések és vízerergia nyerését szolgáló létesítmények az áramlási viszonyok és vízminőség megváltoztatása révén a faj életfeltételeit negatívan befolyásolják.
Faj:	Magyar bucó (<i>Zingel zingel</i>)
Irányelv melléklete:	II, V
Faj előfordulásai a területen:	A tervezési területen irodalmi adatok ismertek, pontos aktuális adattal nem rendelkezünk a fajról.
Állomány nagyság (jelöléskor):	P – jelen van
Állomány nagyság (tervkészítéskor):	10-100 egyed (becslés).
Állomány változásának tendenciái és okai:	A tendenciák nem ismertek, valószínűleg kis egyedszámú, viszonylag stabil állomány van a Mura vonatkozó szakaszán.
Faj veszélyeztetettsége:	Feltehetően kis- vagy közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	D02 Vízerergia (gátak, duzzasztók, hidroelektromos energia-termelők), beleértve az infrastruktúrát K03 Gátak létesítése és működtetése K04 Hidrológiai áramlás módosítása A vízügyi beavatkozások, vízrendezések és vízerergia nyerését szolgáló létesítmények az áramlási viszonyok és vízminőség megváltoztatása révén a faj életfeltételeit negatívan befolyásolják.

Jelölő értékek javasolt fajok

Faj:	Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>)
Irányelv melléklete:	II, IV
Faj előfordulásai a területen:	A Mura-ártér rétjein szórványos előfordulású.
Állománynagyság (jelöléskor):	R – ritka
Állománynagyság (tervkészítéskor):	500–1.000 egyed
Állomány változásának tendenciái és okai:	Az állományméret az évek között, a mindenkori csapadékhullás és vízborításmérték függvényében, rapszodikusán változó, de trend stagnálónak tekinthető.
Faj veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	A01 Mezőgazdasági művelés alá vonás (kivéve lecsapolás és égetés) A06 Gyepművelés felhagyása (pl. legeltetés vagy kaszálás megszüntetése) A09 Intenzív legeltetés vagy túllegeltetés I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül) Az élőhelyét jelentő növényzet vertikális szerkezetének, illetve a gyepek vízellátottságának drasztikus megváltozása veszélyezteti.
Faj:	Szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>)
Irányelv melléklete:	II
Faj előfordulásai a területen:	A faj a területen általánosan elterjedt.
Állománynagyság (jelöléskor):	C – gyakori
Állománynagyság (tervkészítéskor):	>5.000 egyed (becslés)
Állomány változásának tendenciái és okai:	Stagnáló vagy kissé erősödő állományméret feltételezhető.
Faj veszélyeztetettsége:	Kismértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	D02 Vízenergia (gátak, duzzasztók, hidroelektromos energia-termelők), beleértve az infrastruktúrát K03 Gátak létesítése és működtetése K04 Hidrológiai áramlás módosítása A faj számára legfontosabb veszélyeztetőként az élőhelyét jelentő vizek szennyeződésével, lecsapolásával, valamint élőhelyeinek kotrásával, kiszáradásával járó tevékenységek/történések jelentik.
Faj:	Hasas törpecsiga (<i>Vertigo moulinsiana</i>)
Irányelv melléklete:	II

Faj előfordulásai a területen:	A tervezési terület jó vízellátottságú magassásoiban és láprétjein feltehetően általánosan előfordul, de biztos lokalizációjú data kevés van.
Állománymagyság (jelöléskor):	P – jelen van
Állománymagyság (tervkészítéskor):	>10.000 egyed
Állomány változásának tendenciái és okai:	Az állományméretben számottevő változás feltehetően nincs, azonban, a jelentős évek közötti egyedszámkülönbségek miatt, tendenciára vonatkozó becslés csak nagy pontatlansággal tehető.
Faj veszélyeztetettsége:	Kismértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	A09 Intenzív legeltetés vagy túllegeltetés A26 Felszíni vagy felszín alatti vizek diffúz szennyezését okozó mezőgazdasági tevékenységek I02 Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül) Mind élőhelyeinek háborgatása, mind azok, részben az előzővel összefüggő, kiszáradása, ill. az özönnövények terjedése veszélyezteti.

Faj:	Díszes légivadász (<i>Coenagrion ornatum</i>)
Irányelv melléklete:	II
Faj előfordulásai a területen:	Letenye térségéből, erdei csatornáról ismert recens előfordulása.
Állománymagyság (jelöléskor):	P – jelen van
Állománymagyság (tervkészítéskor):	500–600 egyed
Állomány változásának tendenciái és okai:	Nincs kimutatható tendencia, de csökkenő állományméret valószínűsíthető.
Faj veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	D02 Vízenergia (gátak, duzzasztók, hidroelektromos energia-termelők), beleértve az infrastruktúrát K04 Hidrológiai áramlás módosítása N02 Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében Élőhelyeinek visszaszorultsága és bizonytalan vízkészlete okozza főképp a faj veszélyeztetettségét. Ugyancsak veszélyeztető tényezőként említhetők a fenntartási és kotrási munkák.

Faj:	Lápi szitakötő (lápi álarcos-szitakötő) (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>)
Irányelv melléklete:	II, IV
Faj előfordulásai a területen:	A Mura-ártér tótszerdahelyi szakaszáról ismert recens adata.
Állománymagyság (jelöléskor):	P – jelen van

Állománynagyság (tervkészítéskor):	600–700 egyed
Állomány változásának tendenciái és okai:	Az országos jelenségeknek megfelelően csökkenő tendencia figyelhető meg.
Faj veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	D02 Vízügy (gátak, duzzasztók, hidroelektromos energia-termelők), beleértve az infrastruktúrát K04 Hidrológiai áramlás módosítása N02 Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében Veszélyeztetettségét elsősorban a kisvizek csapadékdeficitesek időjárási körülmények miatti kiszáradása idézi elő.
Faj:	Sárga gyapjasszövő (<i>Eriogaster catax</i>)
Irányelv melléklete:	II, IV
Faj előfordulásai a területen:	Muraszemenye térségéből, felhagyott kaszálók, legelők cserjéseiből ismert.
Állománynagyság (jelöléskor):	P – jelen van
Állománynagyság (tervkészítéskor):	>100 egyed.
Állomány változásának tendenciái és okai:	A faj sajátossága a természetes, periodikus fluktuáció, azonban szélsőséges csökkenéskor kipusztulhat egyes területekről. Ennek a folyamatnak mindenképp gyorsítója a cserjesorok (kőkénygalagonya) kiirtása, táblák egyesítése, egybe-művelése.
Faj veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	A01 Mezőgazdasági művelés alá vonás (kivéve lecsapolás és égetés) A06 Gyepművelés felhagyása (pl. legeltetés vagy kaszálás megszüntetése) A09 Intenzív legeltetés vagy túllegeltetés A faj előfordulása a tervezési területen kötődik mezsgyék és változatos élőhelyszerkezetű mozaikok cserjés szegmenseihez. Utóbbiak visszaszorulása a gazdálkodási módok intenzifikációjának velejárója, egyben a faj fő veszélyeztető tényezője.
Faj:	Nyugati piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>)
Irányelv melléklete:	II, IV
Faj előfordulásai a területen:	A tervezési területen Letenye térségében ismert előfordulása, az a faj szállás- és táplálkozó helye.
Állománynagyság (jelöléskor):	P – jelen van
Állománynagyság (tervkészítéskor):	10-100 egyed

Állomány változásának tendenciái és okai:	Stagnáló állományméret valószínűsíthető.
Faj veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	<p>B07 Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmeléket is</p> <p>B08 Idős fák eltávolítása (kivéve a lábonálló vagy fekvő holt fát)</p> <p>N02 Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében</p> <p>A faj számára fő veszélyeztető tényezőként jelentkezik az odvas fák, lábon száradó és földön fekvő holtfa eltávolítása. Ugyancsak veszélyeztető tényező a nyílt, időszakos vízfelületek klímaváltozás eredetű eltűnése (ivóvízszükséglet). A tervezési területen kívül ható veszélyeztető tényezőként kell számontartani a szülőkolóniák szálláshelyeinek esetleges átalakítását, lezárását.</p>

1.2.4. A tervezési területen előforduló egyéb jelentős fajok

Magyar név	Tudományos név	Védettség (V, FV)	Jelentőség
Gyapjas gyűszűvirág	<i>Digitalis lanata</i>	V	Mediterrán faj, regionálisan jelentős Mura menti állománnyal.
Szálkás pajzsika	<i>Dryopteris carthusiana</i>	V	Mezofil erdők faja, a Mura síkján előfordulása érdekes.
Téli zsurló	<i>Equisetum hyemale</i>	V	Ártéri erdők ritkuló faja, a Mura mellett több jelentős állománnyal.
Nyári tőzike	<i>Leucjum aestivum</i>	V	Az ártéri ökoszisztémák indikátor faja, a területen jelentős állománnyal.
Kikeleti hóvirág	<i>Galanthus nivalis</i>	Annex V	Az ártéri ökoszisztémák indikátor faja, a területen jelentős állománnyal.
Karéjos vesepáfrány	<i>Polystichum aculeatum</i>	V	Mezofil erdők faja, a Mura síkján előfordulása érdekes.
Rucaöröm	<i>Salvinia natans</i>	V	Az ártéri hínárnövényzet egyik alkotója, areájának a Mura síkja egy határpontja.
Ligeti csillagvirág	<i>Scilla vindobonensis</i>	V	Az ártéri ökoszisztémák indikátor faja, a területen jelentős állománnyal.
Magyar színjátszólepke	<i>Apatura metis</i>	V, Annex IV	Természetszerű puhafás erdők indikátor faja.
Kis apollólepke	<i>Parnassius mnemosyne</i>	V, Annex IV	Gazdag gyepszintű üde erdőket is tartalmazó élőhelymozaikok fontos indikátorfaja, lokálisan ritkuló színezőelem.
Farkasalma-lepke	<i>Zerynthia polyxena</i>	V, Annex IV	Ártéri magaskórósok, erdőszegélyek faja, monofág rovar.
Csermelyszitakötő	<i>Onychogomphus forcipatus</i>	V	Sóderes aljzatú, gyors folyású, oxigénben gazdag vizek lokálisan jelentős szitakötője.
Sujtásos küsz	<i>Alburnoides bipunctatus</i>	V	Jó állapotú áramló vizek faja, a Murában gyakori.

Magyar név	Tudományos név	Védettség (V, FV)	Jelentőség
Erdei béka	<i>Rana dalmatina</i>	V, Annex IV	Az intenzív erdőgazdálkodás, az élőhelyek szárazodása, szaporodóhelyeinek beszűkülése miatt lokálisan is csökkenő egyedszámú faj.
Kis lile	<i>Charadrius dubius</i>	V	Folyózátonyok, érintetlen partszakaszok, néha kavicstavak pionír élőhelyeinek visszaszoruló fészkelő faja.
Közép fakopáncs	<i>Dendrocopos medius</i>	V, BD I	Az idős, mozaikos erdőállományok és az odvas fák fogyatkozásának köszönhetően ritkulóban lévő faj.
Fekete harkály	<i>Dryocopus martius</i>	V, BD I	Az idős, mozaikos erdőállományok és az odvas fák fogyatkozásának köszönhetően ritkulóban lévő faj.
Közönséges késeidenevér	<i>Eptesicus serotinus</i>	V	A jó természetességű idős erdők visszaszorulása miatt állományai erősen megfogyatkoztak, azok jelentősége felértékelődött.
Nimfadenevér	<i>Myotis alcathoe</i>	V	A jó természetességű idős erdők visszaszorulása miatt állományai erősen megfogyatkoztak, azok jelentősége felértékelődött.
Vízi denevér	<i>Myotis daubentonii</i>	V	A jó természetességű idős erdők visszaszorulása miatt állományai erősen megfogyatkoztak, azok jelentősége felértékelődött.
Bajuszos denevér	<i>Myotis mystacinus</i>	V	A jó természetességű idős erdők visszaszorulása miatt állományai erősen megfogyatkoztak, azok jelentősége felértékelődött.
Szöröskarú koraidenevér	<i>Nyctalus leisleri</i>	V	A jó természetességű idős erdők visszaszorulása miatt állományai erősen megfogyatkoztak, azok jelentősége felértékelődött.
Rőt koraidenevér	<i>Nyctalus noctula</i>	V	A jó természetességű idős erdők visszaszorulása miatt állományai erősen megfogyatkoztak, azok jelentősége felértékelődött.
Fehérszélű törpedenevér	<i>Pipistrellus kuhlii</i>	V	A jó természetességű idős erdők visszaszorulása miatt állományai erősen megfogyatkoztak, azok jelentősége felértékelődött.
Durvavitorlájú törpedenevér	<i>Pipistrellus nathusii</i>	V	A jó természetességű idős erdők visszaszorulása miatt állományai erősen megfogyatkoztak, azok jelentősége felértékelődött.
Közönséges törpedenevér	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	V	A jó természetességű idős erdők visszaszorulása miatt állományai erősen megfogyatkoztak, azok jelentősége felértékelődött.

Magyar név	Tudományos név	Védettség (V, FV)	Jelentőség
Szoprán törpedenevér	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	V	A jó természetességű idős erdők visszaszorulása miatt állományai erősen megfogyatkoztak, azok jelentősége felértékelődött.

Jelmagyarázat: V=védett, FV=fokozottan védett, Annex IV= az élőhelyvédelmi irányelv 4. mellékletében szerepel, Annex V= az élőhelyvédelmi irányelv 5. mellékletében szerepel, BD I= a madárvédelmi irányelv 1. mellékletében szerepel

1.3. Területhasználat

1.3.1. Művelési ág szerinti megoszlás

A tervezési területet művelési ágak tekintetében változatos. Legnagyobb kiterjedésűek az erdőterületek, s közel ugyanekkorák a kivett területek, melyek döntő része vízfelület. Magas a gyepek (rétek, legelők) aránya a nyilvántartás szerint, de ezek egy része egyébként beerdősült. A szántók az ártéri fekvésnek megfelelően viszonylag kis területet borítanak, ezek egy nem elhanyagolható része valójában gyeperdő.

Művelési ág	Kiterjedés (ha)	%
Erdő	626,80	29,22
Fásított terület	43,91	2,05
Gyümölcsös	0,59	0,03
Kivett	605,67	28,23
Gyep (legelő)	306,89	14,30
Gyep (rét)	178,57	8,32
Szántó	382,97	17,85

1.3.2. Tulajdoni viszonyok

A tervezési terület kb. 65%-a tartozik állami tulajdonba. Ezek főként a Zalaerdő Zrt. és a NYUDIVIZIG kezelésébe tartozó erdők, illetve az Mura és holtágai. A BFNPI Letenye és Molnári között mintegy 200 ha gyep kezelője. A fennmaradó területek (így a gyepek egy része és szántók szinte mindegyike) magántulajdonban vannak.

1.3.3. Területhasználat és kezelés

1.3.3.1 Mezőgazdaság

A tervezési területen a mezőgazdálkodás szántóföldi művelés formájában Muraszemenye, Letenye és Murakeresztúr térségében van jelen az ártér magasabban fekvő részein, jellemzően nagytáblás, intenzív művelésű egyéves kultúrákat alkalmazva. Az egyéb mezőgazdasági tevékenység (pl. karácsonyfatelepek) elenyésző, szőlők és gyümölcsösök nincsenek a területen.

1.3.3.2 Erdőgazdálkodás

A Mura mente természetmegőrzési terület kb. 40% fás vegetáció borítja, az erdő művelési ágba sorolt területek aránya azonban alacsonyabb, mintegy 100 ha-os nagyságrendű a spontán beerdősödés következtében szántókon, gyepeken, vagy kivett területeken létrejött faállomány. Közül meghatározó a bükkösök és gyertyános-tölgyesek, valamint telepített fenyvesek és akácok részesedése. A terület ártéri részein az erdőgazdálkodás alacsony intenzitású (a Mura déli partjára eső területeken gyakorlatilag évtizedek óta nincsenek beavatkozások), az

ármentett területen tervezett, vágásos erdőgazdálkodás jellemző, viszonylag csekély feltáróhálózattal.

Az erdőgazdálkodás hatása a terület erdőállományai esetében elsősorban az állományok egykorúsága, egyes esetekben az elegyfajok hiánya révén gyakorol negatív hatást. Közvetve az erdészeti beavatkozások az inváziós fafajok terjedéséhez is hozzájárulhatnak a vágásterületek révén. A mélyebb ártéri területeken az erdészeti beavatkozásoknak részben komoly termőhelyi korlátjai vannak, részben itt nem is történnek beavatkozások, így e területeken a hatások általában mérsékeltek.

A Mura mente természetmegőrzési terület faállományainak fafaj és kor szerinti összetételét az alábbi táblázat mutatja:

Fafaj	Kor											Összesen (ha)
	1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-	
KST m		7,41	5,33	11,90	6,60	3,25	6,97	0,70	5,05	4,25	6,49	57,95
KTT m		1,25										1,25
Cs m				0,12								0,12
Gy		0,19		1,00	1,77	0,35	0,09		0,16			3,56
Akác m			0,69	0,30	0,17							1,16
Akác s		1,93	0,65	7,45	8,32	2,34	0,28	0,28				21,25
Juhar				1,67		0,21	0,05					1,93
Szil			0,36			0,17						0,53
Kóris		1,01	16,05	13,99	11,25	3,17	8,30	11,16	0,06	1,46	0,60	67,05
EKL				4,04		0,23	0,21					4,48
Fűz		0,22	38,81	33,72	27,11	26,32	54,89	6,99				188,06
Éger	0,42	1,67	4,14	12,09	15,28	16,30	1,83	3,86				55,59
ELL				0,13								0,13
Összesen	7,17	20,61	84,75	98,39	83,19	74,45	84,77	25,98	5,48	5,71	7,09	497,59

Jelmagyarázat: KST – kocsányos tölgy, KTT – kocsánytalan tölgy, Cs – cser, Gy – gyertyán, EKL – egyéb keménylombos, ELL – egyéb lágylombos, s – sarjeredetű, m – mageredetű

Az üzemmódok tekintetében az erdőterületek nagy része vágásos erdő (77,8%), mintegy negyede (22,2%) faanyagtermelést nem szolgáló. A tervezési terület erdőterületei döntően védett területen (a Mura menti TK-ban) fekszenek.

A terület erdőterületeinek 58%-a állami tulajdon, amely megoszlik a Zalaerdő Zrt. (Letenyei Erdészeti) és a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság (NYUDUVIZIG) között, a magán-erdőterületek kiterjedése is jelentős, 42%.

Az alábbi táblázat bemutatja az erdőterületek elsődleges rendeltetés szerinti megoszlását, eszerint a területen a védelmi rendeltetés a meghatározó, minimális a gazdasági rendeltetés aránya, míg a közjóléti rendeltetés hiányzik:

Rendeltetés	Terület (ha)
<i>Védelmi rendeltetésű erdők</i>	
Természetvédelmi	143,87
Natura 2000 erdő	32,27
Árvízvédelmi	291,18
<i>Gazdasági rendeltetésű erdők</i>	
Faanyagtermelést szolgáló erdő	33,50

1.3.3.3. Vadgazdálkodás

A tervezési terület vadgazdálkodással erősen érintett. Különösen a nagy létszámú vaddisznó állomány gyakorol negatív hatást az intenzív erdőgazdálkodás miatt amúgy is jelentős mértékben veszélyeztetett Natura 2000 élőhelyekre.

A terület a Zalai-dombsági vadgazdálkodási tájegység (505) része. A tájegység gímszarvas állománya mind mennyiségi, mind minőségi szempontból kiemelkedő, de az országos átlag

feletti az őz lelövés, illetve a vaddisznó terítéke is. A terület apróvad állományai az elmúlt évtizedekben elvesztették gazdálkodási jelentőségüket. Ez főképp a közepes méretű ragadozófajok állományainak jelentős növekedésével és a megfelelő apróvadász élőhelyek hiányával magyarázható. A térített mezőgazdasági vadkár mértéke a vadgazdálkodási tájegységben kiemelkedően nagy, azon belül a 1998–2014 közötti időszakban duplájára növekedett.

A tervezési terület az 505-ös kódszámú Zalai-dombsági vadgazdálkodási tájegységben található, a vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási tervét a 12/2018. (VIII. 3.) AM rendelet hirdette ki, valamennyi vadgazdálkodási üzemterve 2037. február 28-ig hatályos. A terület hat vadászterületet érint, a vadászatra jogosultak:

- Erdőgazdasági Dolgozók Vadásztársasága
- Hunor-2000 Vadásztársaság
- Kisberkes Földtulajdonosi Vadásztársaság
- Venatus Vadásztársaság
- Vörcsök Vadásztársaság (8873 Muraszemenye, Rákóczi u. 5.)
- Zalaerdő Zrt.

1.3.3.4. Halászat, horgászat

A tervezési területen a Murában és mellékfolyóiban, valamint természetes és mesterséges állóvizekben is több helyszínen horgászati tevékenység folyik.

A horgászattal hasznosított víztestek:

- Fényesi-víz, Letenye (11 ha), halgazdálkodásra jogosult: Horgászegyesületek Zala Megyei Szövetsége.
- Hosszúvíz, Letenye (19 ha), halgazdálkodásra jogosult: Letenyei Sporthorgászok Egyesülete.
- Kerka (126 ha), halgazdálkodásra jogosult: Kerkaszentkirályi Kerka Horgász Egyesület.
- Mura (190 ha), halgazdálkodásra jogosult: Horgászegyesületek Zala Megyei Szövetsége.
- Kollátszegi-kavicsbányató, Murakeresztúr (6 ha), -halgazdálkodásra jogosult: Murakeresztúri Horgászegyesület.
- Muraszemenyei-bányatavak (49 ha), halgazdálkodásra jogosult: D.K.B. Muraszemenye Horgászegyesület.
- Tótszerdahelyi Kavicsbánya-tó (18 ha), halgazdálkodásra jogosult: Szúnyog Horgászegyesület.

1.3.3.5. Vízgazdálkodás

A Mura mente Natura 2000 területet az alábbi felszíni víztestet érintik: a 3-1 Mura tervezési alegységen a Mura, a Béci- és Zajki-patakok, a Birki-tói-árok, a Borsfai-patak, a Kerka, a Lendva, a Principális-csatorna alsó, a Rigyáci- és Újkúti-patakok és a Szentadorjáni-patak vízfolyás víztesteket. A felszíni víztestek mennyiségi állapota kiváló, az ökológiai és az integrált állapota a Birkitói-árok víztestnek gyenge, a Rigyáci- és Újkúti-patakok víztestnek jó, míg a fennmaradó hét víztestnek mérsékelt. A felszín alatti víztestek közül a Mura mente Natura 2000 területet a következő víztestek érintik: a Mura-vidék sekély porózus, a Délnyugat-Dunántúl porózus termál, a Közép-dunántúli termálkarszt valamint a Mura-vidék porózus felszín alatti víztesteket. A Mura-vidék sekély porózus víztest mennyiségi állapota gyenge, míg az érintett többi felszín alatti víztest mennyiségi állapota jó. Az érintett összes felszín alatti víztest kémiai állapota jó. Az érintett felszíni és a felszín alatti víztestekre az

1155/2016. (III. 31.) Korm. határozatban kihirdetett Magyarország felülvizsgált, 2015. évi vízgyűjtő-gazdálkodási tervében foglaltak az irányadók. A területileg illetékes vagyongazdálkodó a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság.

A vízgazdálkodással kapcsolatos hatások alapvetően az árvízvédelmi töltést és a műtárgyakat (hidak, zsilipek) érintik. Murakeresztúr térségében a töltés magasítása és a vasúti töltés közvetlen közelében partbiztosítás (kövezés) történt 2015-ben. Az árvízvédelmi töltés fennmaradó részének magasítása a vízügyi kezelő terveiben szerepel.

A Nagyvízi Mederkezelési Terv (2014.) az árvízlevezető képesség megőrzéséhez és javításához előírásokat és tervezett beavatkozásokat fogalmaz meg.

1.3.3.6. Turizmus

A tervezési terület turisztikai célú látogatottsága minimális, elsősorban a horgásztavak térségére szorítkozik, ahol a tavakhoz tartozó infrastruktúrára támaszkodik. A területen kijelölt kerékpárutak nincsenek. A terület erdeiben turistajelzések, kijelölt turistautak nincsenek. A terület alkalmas a zöld turizmus fejlesztésére, azonban ezt a természetmegőrzési célokkal összehangoltan kell megvalósítani.

1.3.3.7. Ipar

A tervezési területen ipari tevékenység nem folyik.

1.3.3.8. Bányászat

A tervezési terület egészét lefedi két szénhidrogén (kőolaj, földgáz) bányaterület, a MOL Somogybükkösd Szénhidrogén Koncessziós Kft. és a MOL Bázakerettye Szénhidrogén Koncessziós Kft. részéről. Működő nyersanyagnyerőhely található a Dráva-Kavics és Beton Kavicskitermelő és Feldolgozó Építőanyagipari Kft. Muraszemenye II. bányaterületén, 43 ha-on (bányászati betonkavics közlekedésépítési kavics), a Pannon Porto Kft, Letenye VI. (Bónya dűlő) területén, 22 ha-on (kavics, közlekedésépítési homok), a Murasóder Folyamtisztító Kft. Murakeresztúr I. és Murakeresztúr II. bányaterületén, 32, ill. 25 ha-on (homok, kavics).

1.3.3.9. Infrastruktúra

A tervezési területen két számottevő műút halad át, az M7 autópálya és a 7 sz. főút határátkelő és országhatár közötti szakaszai, amelyek a Mura folyón épült hidakon haladnak át egymástól mintegy 1,2 km távolságra. A terület északi határát mintegy 4 kilométer hosszan, a nagy forgalmú – jelenleg e szakaszon 2x2-sávossá alakítás alatt álló M70 gyorsforgalmú út határolja, de ez a Natura 2000 területet közvetlenül nem érinti. A közeljövő tervei között szerepel egy új közúti híd és csatlakozó útjainak létrehozása Murakeresztúr és a horvátországi Kotor között.

A tervezési terület az mező-és erdőgazdaságot kiszolgáló önkormányzati földúthálózattal gyéren ellátott. Fontos megközelítési vonal a Mura árvízvédelmi töltésén haladó, vízügyi kezelésben lévő út.

A tervezési területen halad át Murakeresztúrnál a Székesfehérvár–Gyékényes-vasútvonal (MÁV) 30-as számú 25 kV 50 Hz-cel villamosított vasútvonala, amely a Mura folyón épült határhídon érintkezik Horvátországgal.

Muraszemenye és Murarátka között 400 kV-os vezeték halad át a Mura és ártere felett Hévíz irányába Horvátország felől.

2. Felhasznált irodalom

- Balogh L., Dancza I. & Király G. (2004): A magyarországi neofitonok időszerű jegyzéke, és besorolásuk inváziós szempontból. In: Mihály B. & Botta-Dukát Z. (szerk.): Biológiai inváziók Magyarországon. Özönnövények. A KvVM Természetvédelmi Hivatalának Tanulmánykötetei 9, TermészetBÚVÁR Alapítvány Kiadó, Budapest, pp. 61–92.
- Bartha D., Király G., Schmidt D., Tiborcz V., Barina Z., Csiky J., Jakab G., Lesku B., Schmotzer A., Vidéki R., Vojtkó A. & Zólyomi Sz. (szerk.) (2015): Magyarország edényes növényfajainak elterjedési atlasza. Nyugat-Magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron, 329 pp.
- Csóka Gy. & Kovács T. (1999): Xilofág rovarok - Xylophagous insects. – Hungarian Forest Research Institute. Erdészeti Tuományos Intézet, Agroinform Kiadó, Budapest, 189 pp.
- Dövényi Z. (szerk.) (2010): Magyarország kistájainak katasztere. – MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest
- Farkas S. (szerk.) (1999): Magyarország védett növényei. – Mezőgazda Kiadó, Budapest, 416 pp.
- Fekete G. & Varga Z. (szerk.) (2006): Magyarország tájainak növényzete és állatvilága. – MTA Társadalomkutató Központ, Budapest
- Földművelésügyi Minisztérium (szerk.) (2018): Útmutató a Natura 2000 fenntartási tervek készítéséhez. – Budapest (kézirat)
- Haraszthy L. (szerk.) (2014): Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon. – Pro Vértes Közalapítvány, Csákvár, 934 p.
- Haraszthy L. & Sáfian Sz. (szerk.) (2016): Védett állatfajok elterjedési atlasza Vas, Zala és Somogy megye Natura 2000 területein. – Somogy Természetvédelmi Szervezet, Somogyfajsz
- Hegyessy G. & Merkl O. (2014): Nagy hőscincér *Cerambyx cerdo* Linnaeus, 1758. – In: Haraszthy, L. (szerk.): Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon. Pro Vértes Közalapítvány, Csákvár, pp. 260–264.
- Károlyi Á. & Pócs T. (1957): Újabb adatok Délnyugat-Dunántúl flórájához. – Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici 49 (series nova 8): 197–204.
- Károlyi Á. & Pócs T. (1968): Délnyugat-Dunántúl flórája I. – Acta Academiae Paedagogicae Agriensis 6: 329–390.
- Károlyi Á. & Pócs T. (1969): Délnyugat-Dunántúl flórája II. – Acta Academiae Paedagogicae Agriensis 7: 329–377.
- Károlyi Á., Pócs T. & Balogh M. (1970): Délnyugat-Dunántúl flórája III. – Acta Academiae Paedagogicae Agriensis 8: 469–495.
- Károlyi Á., Pócs T. & Balogh M. (1971): Délnyugat-Dunántúl flórája IV. – Acta Academiae Paedagogicae Agriensis 9: 387–409.
- Károlyi Á., Pócs T. & Balogh M. (1972): Délnyugat-Dunántúl flórája V. – Acta Academiae Paedagogicae Agriensis 10: 373–400.
- Károlyi Á., Pócs T. & Balogh M. (1974): Délnyugat-Dunántúl flórája V. – Acta Academiae Paedagogicae Agriensis 12: 451–463.
- Károlyi Á., Pócs T. & Balogh M. (1975): Délnyugat-Dunántúl flórája VI. – Acta Academiae Paedagogicae Agriensis 13: 395–415.
- Király G., Baranyai-Nagy A., Kerekes Sz., Király A. & Korda M. (2009): Kiegészítések a magyar adventív flóra ismeretéhez IV. – Flora Pannonica 7: 3–31.
- Király G., Mesterházy A. & Király A. (2007): Adatok a Nyugat-Dunántúl flórájához és növényföldrajzához. – Flora Pannonica 5: 3–66.
- Medvegy M. (2001): Magyarország cincéirenek veszélyeztetettsége (Cerambycidae, Coleoptera). – Természetvédelmi Közlemények 9:163–199.
- Merkl O. & Hegyessy G. (2008): Nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*). – In: A madárvédelmi (79/409/EK) és az élőhelyvédelmi (92/43/EK) irányelveknek megfelelő monitorozás előkészítése című Átmeneti Támogatás projekt (2006/018-176-02-01) Zárójelentése, 302–316.
- Merkl O. & Kovács T. (1997): Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer VI. Bogarak. – Magyar Természetudományi Múzeum, Budapest, 14–15, 23–24.
- Merkl O. (2014a): Nagy szarvasbogár *Lucanus cervus* (Linnaeus, 1758). – In: Haraszthy, L. (szerk.): Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon. Pro Vértes Közalapítvány, Csákvár, 238–242.

- Merkl O. (2014a): Skarlátbogár *Cucujus cinnaberinus* (Scopoli, 1763). – In: Haraszthy L. (szerk.): Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon. Pro Vértes Közalapítvány, Csákvár, 254–256.
- Nagy F.V. & Dávid L. (2012): Natura 2000 elővizsgálati dokumentáció a körzeti erdőtervezés során az erdőgazdálkodásra vonatkozóan megállapított előírás-javaslatoknak a Kab-hegyi Erdőtervezési Körzet területén található Natura 2000 területekre, valamint a kijelölés alapjául szolgáló élőhelytípusok és fajok (állat- és növényfajok) természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásainak értékeléséről. – Veszprém Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága, Veszprém, 124 p.
- Pannon Egyetem Georgikon Kar Növénytudományi és Biotechnológiai Tanszék (2017): Nagykapornaki erdő Natura 2000 terület élőhelytérképezése és védett fajainak felmérése Kutatási jelentés. – BfNPI Adattára, Zalaegerszeg
- Puky M., Schad P. & Szövényi G. (2005): Magyarország herpetológiai atlasza – Varangy Akciócsoport Egyesület, Budapest
- Rakonczay Z. (szerk.) (1989): Vörös Könyv (A Magyarországon kipusztult és veszélyeztetett növény- és állatfajok). – Akadémia Kiadó, Budapest
- Rozner Gy. & Lökkös A. (2016): Útmutató Natura 2000 fajok monitorozásához. Xilofág bogarak. – Somogy Természetvédelmi Szervezet, Somogyfajs. 69 pp.
- Soó R. (1964): A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve I. – Akadémiai Kiadó, Budapest, 589 pp.
- Soó R. (1966): A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve II. – Akadémiai Kiadó, Budapest, 655 pp.
- Soó R. (1968): A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve III. – Akadémiai Kiadó, Budapest, 506 + 51 pp.
- Soó R. (1970): A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve IV. – Akadémiai Kiadó, Budapest, 614 pp.
- Soó R. (1973): A magyar flóra és vegetáció rendszertani-növényföldrajzi kézikönyve V. – Akadémiai Kiadó, Budapest, 724 pp.

3. Térképek

- 3.1. Áttekintő térkép (1 lap)
- 3.2. Művelési ágak a területen (3 lap)
- 3.3. A terület ÁNÉR-élőhelytérképe (3 lap)
- 3.4. A terület közösségi jelentőségű élőhelytípusainak térképe (3 lap)
- 3.5. A felpillantó küllő (*Gobio uranoscopus*) ismert lokális elterjedési területe (1 lap)
- 3.6. Az erdei szitakötő (*Ophiogomphus cecilia*) ismert lokális elterjedési területe (1 lap)
- 3.7. Az eurázsiai hód (*Castor fiber*) ismert lokális elterjedési területe (1 lap)
- 3.8. A nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*) ismert lokális elterjedési területe (1 lap)
- 3.9. A skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) ismert lokális elterjedési területe (1 lap)
- 3.10. A mocsári teknős (*Emys orbicularis*) ismert lokális elterjedési területe (1 lap)
- 3.11. A nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) ismert lokális elterjedési területe (1 lap)
- 3.12. A közönséges vidra (*Lutra lutra*) ismert lokális elterjedési területe (1 lap)
- 3.13. A lápi póc (*Umbra krameri*) ismert lokális elterjedési területe (1 lap)
- 3.14. A nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) ismert lokális elterjedési területe (1 lap)
- 3.15. A sárga gyapjasszövő (*Eriogaster catax*) ismert lokális elterjedési területe (1 lap)

AGRÁRMINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUBF20043 Mura mente kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUBF20043 Mura mente Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

Balczó Bertalan
természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2021. szeptember .”